

«Самұрық-Қазына» АҚ 2013 жыл ішіндегі
қаржылық есептілігінің егжей-тегжейлі
талдамасы

Астана, 2014 жыл

МАЗМҰНЫ

	Беті
I. Қор тобына шолу.....	3
II. Операциялық қызметтің нәтижелері.....	6
1. Шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер.....	6
2. ЕДБ-сіз шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер.....	11
3. Сегменттер бөлінісіндегі қаржылық көрсеткіштер және күрделі шығындар.....	14
3.1 «Мұнай-газ» сегменті	14
3.2 «Тау-кен өнеркәсіп» сегменті.....	22
3.3 «Тасымалдау» сегменті.....	28
3.4 «Энергетика» сегменті.....	36
3.5 «Телекоммуникация» сегменті	42
3.6 «Қаржы және даму институттары» сегменті.....	47
3.7 «Корпоративтік орталық және жобалар» сегменті.....	51
III. Өтімділік	54
1. Ақша қаражатының қозғалысын талдау	54
2. Қаржылық тұрақтылықты талдау	55

«Самұрық-Қазына» АҚ (бұдан әрі – Қор) қаржылық есептілігінің егжей-тегжейлі талдамасы Қордың 2013 жыл ішіндегі аудиттелген шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілігіне қосымша дайындалды.

Талдама шоғырландырылған қаржылық есептілікті қосымша ақпаратпен ашу, қызметтің ашықтығын арттыру, Қор тобының есепті кезеңдегі қаржылық жағдайын және қызметінің нәтижелерін түсіну мақсатында әзірленді.

Талдауда пайдаланылатын терминдер «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 ақпандағы №550-IV Заңына (жаңа редакцияда) сәйкес:

Ұлттық әл-ауқат қоры - ұлттық басқарушы холдинг.

Компаниялар – ұлттық даму институттары, ұлттық компаниялар және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен Қорға тиесілі басқа да заңды тұлғалар.

Қордың тобы – Қор, компаниялар, дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы компанияларға тиесілі олардың еншілес ұйымдары, сондай-ақ дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы компаниялардың көрсетілген еншілес ұйымдарына тиесілі, осы Заңмен өздеріне қатысты арнаулы құқықтық жағдай белгіленетін заңды тұлғалар (бұдан әрі – Қордың тобы).

Бұл ретте Қордың тобына:

- кепілге салынған акцияларын (қатысу үлестерін) сату жөніндегі сауда-саттық Қазақстан Республикасының (бұдан әрі – ҚР) азаматтық заңнамасына сәйкес өткізілмеді деп жарияланған кезде акциялары (қатысу үлестері) Қордың тобына кіретін банктің меншігіне келіп түскен заңды тұлғалар;
- банк кредиторларының мүдделерін қорғау және ҚР банк жүйесінің орнықтылығын қамтамасыз ету мақсатында акциялары ҚР заңнамасына сәйкес ҚР Үкіметінің шешімі бойынша Қордың меншігіне келіп түскен банктер кірмейді.

I. Қор тобына шолу

Қор «Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі және тұрақтылығы жөніндегі кейбір шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығына және «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамын біріктіру жолымен құрылды.

Қор тобының қызметі «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» ҚР Заңымен, сондай-ақ Салық кодексімен, Бюджет кодексімен, салалық заңдармен, мемлекеттік мүлік туралы, акционерлік қоғамдар туралы ҚР заңдарымен және уәкілетті мемлекеттік органдардың жекелеген нормативтік актілерімен реттеледі. Бұдан басқа, жекелеген компаниялардың қызметтер, жұмыстар және тауарлар ұсынуы табиғи монополиялар және бәсекелестікті қорғау туралы заңдармен реттеледі.

Қордың 2012-2022 жылдарға арналған даму стратегиясы ҚР Үкіметінің 14 қыркүйектегі №1202 қаулысымен бекітілген. Еншілес ұйымдардың көпшілігі өздерінің даму стратегияларын Қордың стратегиясымен сәйкес келтірді.

Қордың миссиясы Қордың тобына кіретін ұйымдардың ұзақ мерзімді құнын ұлғайту және Қордың тобына кіретін активтерді тиімді басқару арқылы Қазақстан Республикасының ұлттық әл-ауқатын арттыру болып табылады.

Миссияны іске асыру үшін Қор үш стратегиялық бағыт бойынша әрекет етеді:

1. Компаниялардың ұзақ мерзімді құнын арттыру;
2. Ұлттық экономиканы әртараптандыруға және жаңғыртуға қатысу;
3. Әлеуметтік жауапкершілік.

Қордың Жалғыз акционері ҚР Үкіметі болып табылады. Қордың Директорлар кеңесі жалғыз акционер сайлайтын төрағадан және мүшелерден тұрады. ҚР Премьер-Министрі лауазымы бойынша Қор директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады.

Қордың директорлар кеңесінің құрамы ҚР Үкіметі мүшелерінің арасынан, Қордың басқарма төрағасынан, тәуелсіз директорлардан және өзге де тұлғалардан қалыптастырылады. Директорлар кеңесінің сандық құрамы Қордың жарғысымен айқындалады, бұл ретте тәуелсіз директорлардың саны директорлар кеңесі сандық құрамының бестен екі бөлігінен кем болмауға тиіс.

Қор тобының құрылымына мұнай-газ, электр энергетикасы, көлік, телекоммуникация және басқаларды қоса алғанда, экономиканың негізгі секторларының компаниялары кіреді.

Қор тобының құрылымына 599 компания, оның ішінде «Самұрық-Қазына» корпоративтік орталығы, барлық деңгейлердегі 454 еншілес ұйымдар (бұдан әрі – ЕҰ) және «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қордың тобына кірмейтін заңды тұлғаларды және банкротті қоса алғанда, 145 қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын ұйымдар кіреді.

Есепті кезеңде 2012 жылмен салыстырғанда «Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ, «Қазақтелеком» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ, «Біріккен химия компаниясы» ЖШС еншілес ұйымдары санының ұлғаюына байланысты еншілес ұйымдардың 73 компанияға көбеюі байқалады.

Қордың қаржылық есептілігін шоғырландыру кезінде ЕҰ мынадай сегменттер бойынша топталады:

- Мұнай-газ
- Тау-кен өнеркәсібі
- Тасымалдау
- Телекоммуникациялар
- Энергетика
- Қаржы институттары және даму институттары
- Корпоративтік орталық және жобалар.

2013 жыл ішіндегі шоғырландырылған қаржылық есептілікке 27 еншілес ұйым кірді. 2012 жылмен салыстырғанда шоғырландыруға енгізілген еншілес ұйымдардың саны («Қазақстан Даму банкі» АҚ, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстан инвестициялық қоры» АҚ, «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ және «КазЭкспортГарант» Экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ жүз пайыздық акциялар пакеттерінің «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-ға сенімгерлікпен басқаруға, «СҚ-Фармация» ЖШС – республикалық меншікке берілуіне, сондай-ақ «Досжан темір жолы» АҚ-ның «Қазақстан инвестициялық қоры» АҚ республикалық меншікке берілуіне байланысты шығарылуына байланысты азайды.

Қордың тобы мемлекеттік мүлік туралы заңға және «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығына сәйкес өз қызметін Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарында, Қазақстан Республикасының үдемелі индустриялық-инновациялық дамуының 2010-2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында (бұдан әрі – ҰИИДМБ), темір жол саласы, энергетика, мұнай-газ секторы және т.б. саласындағы даму бағдарламаларында белгіленген елдің стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге бағыттайды.

Қор тобының 2013 жыл ішіндегі қызметіне мынадай макроэкономикалық көрсеткіштер де әсер етті.

Атауы	2013 ж.	2012 ж.	Өзгеріс, %-бен
ЖІӨ нақты өсімі, %	106,0	105,0	1,0
Кезеңнің аяғындағы инфляция, %	4,8	6,8	-29,4
Теңгенің АҚШ долларына айырбастау бағамы	152,13	149,1	2,0
Мұнайдың әлемдік бағасы Brent, есептік кезеңде орта есеппен АҚШ доллары/баррель	108,9	111,6	-2,4

Қор тобының ҚР Үкіметімен өзара іс-қимылы Қор қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады, ол ҚР Үкіметі функцияларының Қорға қатысы бойынша әр алуан сипатына байланысты: акционер, тарифтік реттеуші, мемлекеттік және салалық бағдарламаларды үйлестіруші.

Қордың Шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес 2013 жыл ішінде 2012 жыл ішіндегі қызмет қорытындылары бойынша Акционерге 9,1 млрд. теңге мөлшерінде дивидендтер төленді.

Бұдан басқа, ҚЕХС-ке сәйкес есепті кезеңде Акционерге өзге де бөлу 147,5 млрд. теңгені құрады, оның ішінде:

1) ҚР Үкіметінің өкімі бойынша әлеуметтік, мәдени-көпшілік және спорт іс-шараларын, атап айтқанда, «Ұлттық Олимпиада комитеті» ҚБ Лондон қаласындағы XXX Олимпиада ойындарының жеңімпаздары үшін тұрғын үй сатып алуды қаржыландыру үшін; «Рауан Медиа Групп» АҚ және «Нур-Медиа» ЖШС-ға «Халықтық IPO» бағдарламасына қатысу шарттары мен тәртібін түсіндіру жөніндегі іс-шаралар кешенін іске асыру үшін; «Назарбаев Университет» ДБҰ қаржылық қамтамасыз ету үшін; «Спорттық жекпе-жек және спорттың күштік түрлері конфедерациясы» ЗТҰ-ға Алматы облысында ауыр атлеттер үшін мамандандырылған спорт-жаттығу базасын салу жөніндегі іс-шараларды қаржыландыру үшін, «Қазақстанның футбол федерациясы» ЗТҰ, «Шахтер» футбол клубы» АҚ футболды дамыту және танымал ету үшін, «Туризм және спорт индустриясын қолдау қоры» КҚ Қазақстанның ұлттық құрама командаларын Сочи қаласындағы қысқы олимпиада ойындарына дайындау бойынша; «Еуразия

ғалымдарының экономикалық клубы қауымдастығы» ЗТҰ VII Астана экономикалық форумын өткізу үшін; «А+1 продюссерлік орталығы» ЖШС Индустрияландыру картасы жобаларын таныстыру жөніндегі жалпы халықтық телекөпір және ҚР Президентінің «Алтын сапа» және «Парыз» сыйлықтарын жеңіп алуға конкурс лауреаттарын марапаттау салтанатын өткізу үшін 8,9 млрд. теңге сомасында *демеушілік көмек көрсетілді.*

1) *Объектілерді салу және беру бөлігінде:*

- Мәскеудегі Көрме орталығын қайта жөндеуге 3,4 млрд.теңге сомасында және Тарихи мұражай салуға жұмсалатын 23,6 млрд. теңге сомасындағы қаражатқа қатысты резерв ұлғайтылды;
- ҚР Үкіметі бекіткен осы курорттық аймақты дамыту жоспарына сәйкес Щучинск-Бурабай курорттық аймағында гольф-клубтың құрылысын салу бойынша 13,3 млрд.теңге сомасында міндеттемелер көрсетілді;
- 2012 жылы жылы танылған Акционерге 13,5 млрд. теңге мөлшерінде бөлуге түзетпе жасау – Мұнай-газ және энергетика салаларын дамыту жөніндегі ведомствоаралық комиссияның 2013 жылғы 27 маусымдағы шешіміне сәйкес мұнай төгілімдеріне ден қоюдың Солтүстік Қазақстан эконлогиялық базасын ҚР Төтенше жағдайлар министрлігінің қарауына беру жөніндегі міндеттеме.

2) *Қордың иелігіндегі «Kazakhstan» PLC* 111,9 млрд. теңге мөлшеріндегі *барлық жай акцияларын* (58 876 793 акция) оларды Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне беру жолымен республикалық меншікке *өтеусіз беру жүзеге асырылды.*

Тұтастай алғанда, Қор компанияларының тобы бойынша 2013 жылы 875 млрд.теңге сомасына салықтар мен төлемдер төленді, бұл 2012 жылмен салыстырғанда 8,4% және 2011 жылмен салыстырғанда 19,6% көп. Салықтар мен төлемдердегі негізгі үлесті экспортқа рента салығы (18,8%) және корпоративтік табыс салығы (17,9%) алады. 2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда осы салықтар бойынша ренталық салықты есептеу әдіснамасының өзгеруіне және мұнайды магистралдық құбыр жүйесімен тасымалдау қызметтеріне тарифтердің артуына байланысты салы салынатын кірістің өсуіне, 2012 жылғы екінші жарты жылдығында «Қарашығанақ» ҚМГ» ЖШС өндірістік-шаруашылық қызметінің басталуына байланысты тиісінше 3% және 13% өсу байқалады.

Қор тобының теңгерімдік құны 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 15 294,5 млрд.теңгені, меншікті капитал 7 506,6 млрд.теңгені құрайды.

Еншілес ұйымдар арқылы жүзеге асырылатын Қордың инвестициялық бағдарламасы жалпы құны 21,4 трлн. теңге 138 инвестициялық жобаны қамтиды, олардың кейбіреулері қазіргі кезде аяқталған, басқалары – іске асыру сатысында тұр. Көрсетілген жобаларға Қор және оның еншілес компаниялары тарапынан жалпы инвестициялар шамамен 4,3 трлн. теңгені (20%) құрайды.

Төменде көрсетілген инвестициялық жобалардың салалық құрылымы көрсетілген.

Сегмент	Ағымдағы инвестициялық қоржын					
	Қоржын жобаларының жалпы саны		2012 жылы іске асырылған жобалар		Іске асырылатын жобалар	
	Саны	Сомасы	Саны	Сомасы	Саны	Сомасы
Мұнай-газ	45	15 939,2	1	47,9	36	15 820,6
Химия	7	1 069,3	-	-	7	1 069,3
Тасымалдау	22	2 069,4	1	9,6	14	1 797,0
Телекоммуникация	6	209,4	-	-	6	209,4
Энергетика	29	1 702,5	1	13,5	26	1 623,4
Тау-кен өнеркәсібі	8	137,7	-	-	8	137,7
Атом саласы	12	255,5	2	98,6	9	116,2
Машина жасау	9	36,8	-	-	6	27,0
ЖИЫНЫ	138	21 419,7	5	169,6	112	20 800,7

Қор Қазақстан Республикасы Президентінің жолдауларын, ҰИИДМБ, Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарын және елдің басқа да стратегиялық және бағдарламалық құжаттарын іске асыру шеңберінде ұлттық экономиканы әртараптандыру және жаңғырту жөніндегі міндеттерді іске асыруға тікелей қатысады.

ҰИИДМБ шеңберінде Қор жалпы құны шамамен 4,7 трлн. теңге 30 инвестициялық жобаны іске асырады. Салалық бөліністе тиісті жобалар мұнай-газ, мұнай-химия, көлік, энергетика, химия, металлургия салаларын қамтиды. Көрсетілген жобаларды іске асыру құрылысын салу кезеңінде 44 мың жұмыс орнын және пайдалану кезеңінде 20 мыңнан астам жұмыс орнын құруға мүмкіндік береді.

Мемлекеттік, салалық бағдарламаларды іске асыру шеңберінде, сондай-ақ Үкіметтің тапсырмасы

бойынша іске асырылатын жобалар салынған капиталға беру жөніндегі Қор компанияларының ең аз талаптарын орындамайды. Сондықтан компаниялар әлеуметтік жобаларды іске асыру кезінде, әдетте, республикалық бюджеттен және ҚР Ұлттық қорынан қаржыландыру алады.

В Валюталық тәуекелдерді азайту мақсатында Қор компаниялары қарыз алудың бір бөлігін капиталдың ішкі нарығында жүзеге асырады. Қордың тобында ішкі топтық қаржыландыру пайдаланылады.

II. Операциялық қызметтің нәтижелері және күрделі шығындар

1. Шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	439,8	1 137,9	-698	-61
Негізгі компания акционерінің үлесіне шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	407,2	1 067,6	-660	-62
ЕБИТDA margin ¹	%	20,9	19,8	1	
ROA ²	%	2,9	7,9	-5	
ROE ³	%	5,9	17,3	-11	

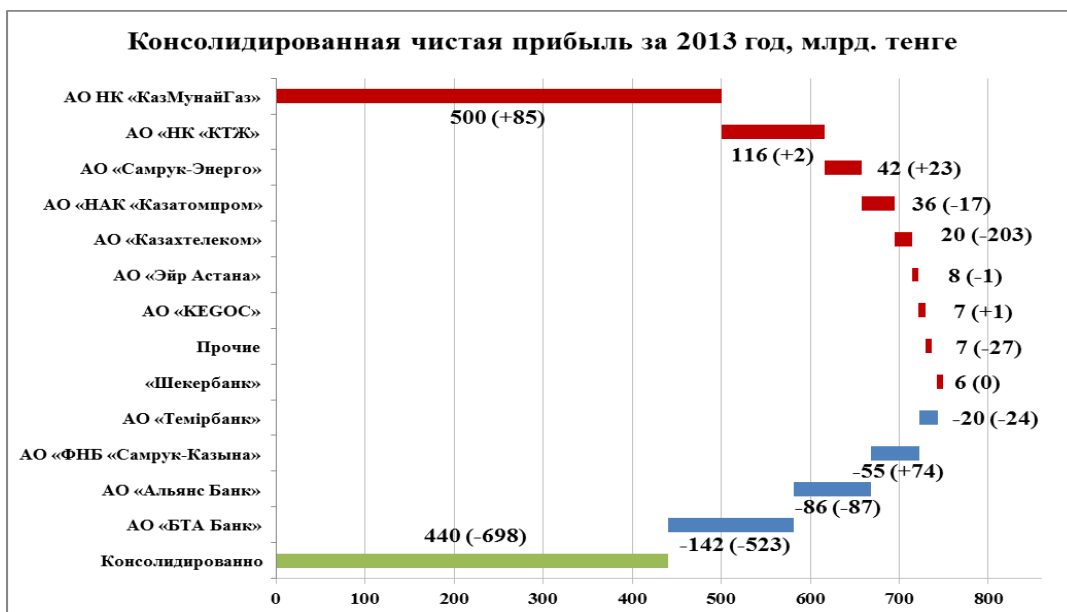
Жиынтық кірістің құрылымы

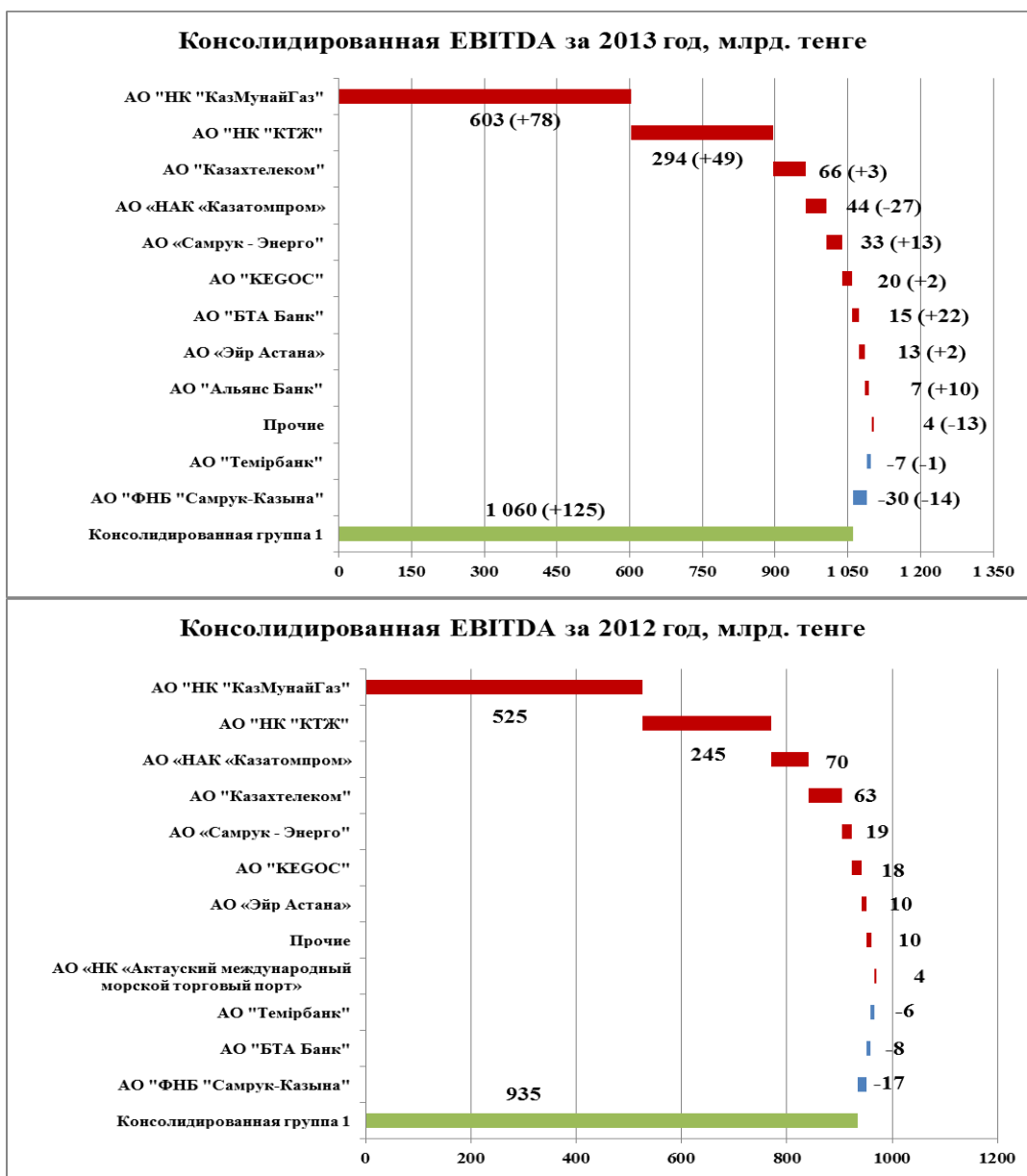
Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу у (+/-)	Өзгеру, %-бен
	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сатудан кірістер және пайыздық кірістер	100	116	5 077,2	100	115	4 725,1	352,1	7
Операциялық қызметке арналған шығыстар	86	100	4 373,2	87	100	4 111,2	262,0	6
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	72	83	3 647,0	72	82	3 390,2	256,8	8
Жалпы кіріс	28	33	1 430,2	28	32	1 334,8	95,3	7
Жалпы әкімшілік шығыстар	7	9	378,8	7	8	343,7	35,1	10
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	7	8	347,5	8	9	377,3	-29,9	-8
Активтердің құнсыздануынан шығындар	6	6	281,3	7	8	349,4	-68,2	-20
Құнсызданған активтерді қалпына келтіру	1	1	48,6	2	3	130,0	-81,4	-63
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)	9	11	479,6	8,8	10	414,4	65,2	16
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	11	12	546,3	11	13	540,5	5,8	1
Табыс салығы бойынша шығыстар	5	6	277,2	5	6	243,8	33,5	14
Токтатылған операциялардың пайдасы/(шығыны)	-3	-4	-173,0	12,3	14,1	580,0	-753	-130
Таза пайда	9	10	439,8	24	28	1 137,9	-698,1	-61

¹ ЕБИТDA margin = ((сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы – Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар – Жалпы және әкімшілік шығыстар – Тасымалдау және сату жөніндегі шығыстар) + (Сатудың өзіндік құнында, жалпы әкімшілік шығыстарда және тасымалдау және сату жөніндегі шығыстарда ескерілетін негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы)) / Сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы.

² ROA = Таза кіріс / Бір жыл ішіндегі орташа активтер

³ ROE = Таза кіріс / Бір жыл ішіндегі орташа меншікті капитал

Есепті кезеңнің ішіндегі бухгалтерлік теңгерімнің негізгі көрсеткіштері

млрд. тенге

Атауы	31.12.2013	31.12.2012	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
АКТИВТЕР				
Ұзақ мерзімді активтер				
Негізгі құралдар	7 018	6 093	925	15
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	1 717	1 351	366	27
Клиенттерге қарыздар	647	1 386	-739	-53
Кредиттік мекемелерге қарыздар	283	270	13	5
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	922	1 322	-400	-30
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	10 587	10 422	165	2
Ағымдағы активтер				
Қорлар	346	410	-64	-16
Клиенттерге қарыздар	250	665	-416	-62
Кредиттік мекемелерге қарыздар	1 292	1 076	215	20
Ақша қаражаты және оның баламалары	741	1 468	-727	-50
Өзге де ағымдағы активтер	991	1 181	-190	-16

Атауы	31.12.2013	31.12.2012	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	3 620	4 800	-1 180	-25
Сату үшін арналған ретінде жіктелген активтер	1 087	52	1 035	2 090
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	15 294	15 274	20	0
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Капитал				
Жарғылық капитал	4 485	4 409	75	2
Бөлінбеген пайда	1 947	1 944	3	0,2
Негізгі компанияның акционеріне жататын	6 727	6 614	113	2
Бақыланбайтын қатысу үлесі	779	801	-22	-3
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ	7 507	7 415	91	1
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Қарыздар	3 367	3 527	-160	-5
ҚР Үкіметінің қаражаты	197	211	-14	-7
Клиенттердің қаражаты	11	107	-96	-90
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	919	858	61	7
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	4 494	4 703	-209	-4
Ағымдағы міндеттемелер				
Қарыздар	608	681	-73	-11
ҚР Үкіметінің қаражаты	71	560	-488	-87
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	429	497	-68	-14
Клиенттердің қаражаты	231	636	-405	-64
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	735	761	-26	-3,4
АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	2 074	3 135	- 1 061	-34
Сату үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтермен және шығу топтарымен тікелей байланысты міндеттемелер	1 220	20	1 200	6 005
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	7 788	7 859	-71	-1
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	15 294	15 274	20	0,1

2013 жылғы Қор тобы операциялық қызметінің 2012 жылмен салыстырғанда тиімділігіне қатысты

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 ж.	2012 ж.	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
EBITDA margin ⁴	%	20,9	19,8	1	6
Операциялық пайда коэффициенті	%	9,4	8,5	1	12
Жалпы кіріс коэффициенті	%	28,2	28,3	0	0
Қызметтің рентабельділігі	%	9,6	26,9	-17	-64
Қорлар айналымы кезеңі	күн	37,3	41,7	-4	-10
Дебиторлық берешекті өтеу кезеңі	күн	27,4	26,2	1	5
Кредиторлық берешекті өтеу кезеңі	күн	67,9	80,1	-12	-15

EBITDA margin: Қор тобының компаниялары қызметінің операциялық тиімділігі Шығындарды қысқарту бағдарламалары бойынша іс-шараларды іске асыру шеңберіндегі оңтайландыру, 2012 жылдың екінші жарты жылдығында сатып алынған «ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырландыру есебінен арттыру, 2013 жыл бойына тарифтердің жүк қозғалысында 14,9% және 8,4% және жолаушылар қозғалысында 10% және 12% артуы салдарынан операциялық қызметтің 20% өсуіне байланысты 6% ұлғайды.

Операциялық пайда коэффициенті Қор тобындағы компаниялар қызметі рентабельділігінің жақсарғанын көрсетеді.

⁴ EBITDA margin = ((сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы – Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар – Жалпы және әкімшілік шығыстар – Тасымалдау және сату жөніндегі шығыстар) + (Сатудың өзіндік құнында, жалпы әкімшілік шығыстарда және тасымалдау және сату жөніндегі шығыстарда ескерілетін негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы)) / Сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы.

Жалпы кіріс коэффициенті деңгейінің 2012 жылғы деңгейде сақталуы компания менеджментінің өндірістік шығындарды басқару қабілетінің тұрақтылығын көрсетеді.

Қызмет рентабельділігі коэффициентінің нашарлауы негізінен 2012 жылы «БТА Банк» АҚ қаржылық міндеттемелерін қайта құрылымдаудан түсетін кірістерді тану, «Қазақтелеком» ААҚ GSM Қазақстан» ЖШС сатудан кірістер алу, сондай-ақ есепті кезеңде «БТА Банк» АҚ, «Темірбанк» АҚ таза активтерін әділ құнға дейін түзетуден болатын шығындарды есептеу салдарынан таза кірістің 62% төмендеуіне байланысты. Бұл ретте жоғарыда баяндалған факторларды алып тастаған кезде қызмет рентабельділігінің коэффициенті оң серпінге ие болады – өсім 0,5%.

Қор айналымының кезеңі жақсарды, Шығындарды азайту бағдарламасының шеңберіндегі бастамаларды іске асыру жақсару факторларының бірі болып табылады.

Қор тобында 2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда активтерді пайдалану тиімділігіне қатысты.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 ж.	2012 ж.	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Активтердің рентабельділігі (ROA)		2,9	7,9	-5	-64
Қор қайтарымдылығы		0,8	0,9	0	-9
Негізгі құралдар мен барлау және бағалау активтерінің қайтарымы		0,8	0,8	0	-9
Негізгі құралдардың тозу коэффициенті	%	4,8	5,1	0	-5
Активтер айналымының кезеңі	күндер	119,6	118,6	1	1
Негізгі құралдар айналымының кезеңі	күндер	286,5	313,9	-27	-9
Ақша циклінің ұзақтығы		-3,2	0,0	-3	-
Ағымдағы өтімділік коэффициенті		1,7	1,5	0	14
Жедел өтімділік коэффициенті		1,6	1,4	0	13
Абсолюттік өтімділік коэффициенті		1,1	1,1	0	3

Активтерді пайдалану тиімділігі негізінен 2012 жылы «БТА Банк» АҚ қаржылық міндеттемелерін қайта құрылымдаудан түсетін кірістерді тану, «Қазақтелеком» ААҚ GSM Қазақстан» ЖШС сатудан кіріс алу, сондай-ақ есепті кезеңде «БТА Банк» АҚ, «Темірбанк» АҚ таза активтерінің әділ құнына дейін шығындарға түзету есептеу, сондай-ақ активтердің рентабельділігі, қор қайтарымдылығы, негізгі құралдар мен барлау және бағалау активтері қайтарымы, активтер айналымының кезеңі коэффициенттерін азайту салдарынан таза кірісті 62% азайтуға байланысты төмендеді.

2013 және 2012 жылдары активтердің біршама өзгеруіне қарамастан негізгі құралдар 18%, ал сатудан түсетін кірістер 7,5% ғана өсті, осыған байланысты қор қайтарымдылығы 9% төмендеді. Оның азаюы негізінен уранға баға белгіленімінің 48,73 АҚШ доллары/фунттан 38,4 АҚШ доллары/фунтқа дейін төмендеуінен сатудан түсетін бағаның азаюы болып табылады.

Негізгі құралдар айналымының кезеңі негізгі қызмет кірістерінің өсуінен негізгі құралдар, атап айтқанда, машиналар, жабдықтар мен көлік құралдары, мұнай-газ активтері өсуінің артуы есебінен жақсарды.

Компаниялардың Қор тобындағы айналым қаражатының есебінен ағымдағы міндеттемелерді өтеу қабілеті жақсарды, яғни компаниялар кредиттер мен алынатын тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша ағымдағы міндеттемелерді өзінің айналым қаражаты есебінен өтеді.

Абсолюттік өтімділік коэффициентінің біршама өзгеруі компаниялардың қаржылық жағдайының 2012 жылғы деңгейде сақталғандығы туралы куәландырады.

Қор тобында 2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда капитал құрылымының тиімділігіне қатысты.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 ж.	2012 ж.	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Меншікті капитал рентабельділігі (ROE)	%	5,9	17,3	-11	-66
ROACE	%	4,8	10,3	-6	-54
Таза айналым капиталы	млрд. теңге	1 545,9	1 664,7	-119	-7

Меншікті капиталдың рентабельділігі (ROE): 2012 жылы негізінен «БТА Банк» АҚ қаржылық міндеттемелерін қайта құрылымдаудан түсетін кірістерді тану, «Қазақтелеком» ААҚ GSM Қазақстан» ЖШС сатудан кіріс алу, сондай-ақ есепті кезеңде «БТА Банк» АҚ, «Темірбанк» АҚ таза активтерінің әділ құнына дейін шығындарға түзету есептеу салдарынан меншікті капиталды пайдалану тиімділігі 62% азайды.

Бұл ретте, негізінен 2012 жыл ішіндегі қызмет қорытындылары бойынша бөлінбеген пайданың өсуі есебінен Қордың орташа меншікті капиталының 14% өсуі байқалады.

ROACE (Іске қосылған капиталдың рентабельділігі): іске қосылған капиталды пайдалану тиімділігі негізінен таза кірістің 62% төмендеуіне байланысты 54% төмендеді (негізгі факторлар жоғарыда көрсетілді). Бұл ретте, 2013 жылы «БТА Банк» АҚ және «Темірбанк» АҚҚР Үкіметі мен Ұлттық банк қаражаты есебінен тартылған қарыздары бойынша, клиенттерден тартылған қаражат бойынша, алынған қарыздар бойынша міндеттемелері сату үшін арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелерге қайта жіктелді.

Таза айналым капиталы негізінен еншілес ұйымдардың мемлекеттік меншікке берілуіне байланысты төмендеді.

Төменде 2012 жылмен салыстырғанда 2013 жыл ішіндегі *таза пайда* өзгеруінің негізгі факторлары келтіріліп отыр.

Факторлар	Өзгерістер, млрд. теңге
ЕДБ-мен таза пайда (2013 жыл үшін 439,8 млрд. теңге; 2012 жыл үшін 1 137,9 млрд. теңге)	-698,1
Оның ішінде, негізінен мыналардың салдарынан:	
2012 жылы «БТА Банк» АҚ қаржылық міндеттемелерін қайта құрылымдаудан түсетін кірістерді танудың және есепті кезеңде «БТА Банк» АҚ таза активтерінің әділ құнын 547,9 млрд.теңге сомасына, «Темірбанк» АҚ бойынша 22,8 млрд.теңге сомасына түзетуден шығындар есептеудің салдарынан.	-570,7
2012 жылы «Қазақтелеком» ААҚ GSM Қазақстан» ЖШС сатудан	-202,0
ЕДБ корпоративтік табыс салығының өсуінен	-33,5
уранға споттық баға белгіленімдерінің 48,73 АҚШ доллар/фунттан 38,4 АҚШ доллар США/фунт дейін кемуінен	-30,9
ЕДБ, қаржы институттары мен даму институттарын ескермегенде операциялық қызметтің артуынан, ол негізінен: <ul style="list-style-type: none"> • Шығындарды қысқарту бағдарламалары бойынша іс-шараларды іске асыру шеңберінде шығындарды 36,5 млрд.теңге сомасына оңтайландыру; • 2013 жылдың ішінде жүк қозғалысында тарифтерді 14,9% және 8,4% және жолаушылар қозғалысында 10% және 12% өсуінен 29,2 млрд.теңге сомасына арттыру; • активтердің құнсыздануынан 28,7 млрд. теңге сомасына шығындардың азаюы; • 2012 жылдың екінші жарты жылдығында сатып алынған «ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырландыру есебінен 23,3 млрд.теңге артуы салдарынан 	
еншілес ұйымдардың шығуына байланысты кірістердің өсуінен, әсіресе «Қазатомөнеркәсіп» АҚ	19,1
ЕДБ-ден қаржы кірістерінің өсуінен	6,2
өзгелері	-1,5

2. ЕДБ-сыз шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер

Қор туралы заңға сәйкес екінші деңгейдегі банктер (ЕДБ) Қордың тобына кірмейді, осыған байланысты, төменде ЕДБ ескерілмеген шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер туралы ақпарат келтіріледі.

ЕДБ-сыз қаржылық көрсеткіштерді шоғырландыру және есептеу кезінде мынадай жол берулер қабылданды:

1) осы еншілес ұйымдардың шоғырлануына «БТА Банк», АҚ «Альянс Банк» АҚ және «Темірбанк» АҚ енгізілмеді;

2) мыналар алынып тасталды:

- осы ЕКБ-ден («БТА Банк», АҚ «Альянс Банк» АҚ және «Темірбанк» АҚ) стандартты емес операциялар;
- «БТА Банк» және АҚ «Альянс Банк» АҚ инвестицияларының құнсыздануынан шығын, шығын сомасы бөлінбеген пайда арқылы тікелей жүргізілді (акционерге өзге де бөлулер сияқты);

3) 2009-2010 жылдардағы үлестік әдіс бойынша «Қазақстанның халық банкі» АҚ және «Қазкоммерцбанк» АҚ деректерін шоғырландыру жүзеге асырылған жоқ;

4) «Қазақстанның халық банкі» АҚ және «Қазкоммерцбанк» АҚ акциялары бойынша опциондарды тану және қайта бағалау алынып тасталды;

5) «Қазақстанның халық банкі» АҚ және «Қазкоммерцбанк» АҚ капитал арқылы нарық бойынша инвестицияларын қайта бағалау алынып тасталды (өзге жиынтық кіріс);

6) «Қазақстанның Халық Банкі» АҚ және «Қазкоммерцбанк» АҚ-дағы инвестициялар өзге қысқа мерзімді активтерге жатқызылған;

7) осы ЕДБ-ден барлық кірістер мен шығыстар, сондай-ақ Топтың басқа да компанияларының активтері мен міндеттемелері сыртқы ретінде шоғырландыруда қалды (яғни, ЕДБ-мен шоғырландыру үшін элиминирленді);

8) «Шекербанктің» үлестік кірісі, сондай-ақ «Шекербанктегі» инвестициялардың құнсыздануынан болған шығын алынып тасталды.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
ЕДБ-сыз шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	719,4	793,9	-74	-9
ЕДБ-сыз негізгі компанияның акционерінің үлесіне шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	653,8	630,9	23	4
ЕДБ-сыз EBITDA margin	%	21,3	19,3	2	10
ЕДБ-сыз ROA	%	5,0	6,1	-1	-18
ЕДБ-сыз ROE	%	9,8	12,1	-2,3	-19

Жиынтық кіріс құрылымы

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сатудан кірістер және пайыздық кірістер	100	117	5 031,3	100	114	4 731	299,8	6
Операциялық қызметке арналған шығыстар	86	100	4 312,9	87	100	4 135	177,6	4
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	72	84	3 603,0	72	83	3 423	180,0	5
Жалпы кіріс	28	33	1 428,3	28	32	1 308	119,8	9
Жалпы әкімшілік шығыстар	7	8	362,4	7	8	335	27,4	8
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	7	8	347,5	8	9	377	-29,8	-8
Құнсызданған активтерді қалпына келтіру	0	0	8,4	1	1	57	-48,3	-85
Активтердің құнсыздануынан шығындар	3	4	157,9	5	6	239	-80,9	-34
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)	11	13	568,8	9	10	420	149,1	36
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	11	13	540,0	11	13	534	6,1	1
Табыс салығы бойынша шығыстар	5	6	259,1	5	6	248	10,7	4
Тоқтатылған операциялардың пайдасы/(шығыны)	0	0	-1,9	4	5	202	-204,2	-101
Таза пайда	14	17	719,4	17	19	794	-74,5	-9

ЕДБ-сіз есепті кезеңнің ішіндегі бухгалтерлік теңгерімнің негізгі көрсеткіштері

Атауы	млрд. теңге			
	31.12.2013	31.12.2012	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
АКТИВТЕР				

Атауы	31.12.2013	31.12.2012	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Ұзақ мерзімді активтер				
Негізгі құралдар	6 789	5 931	858	14
Бірлесіп бақыланатын және қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	1 629	1 238	391	32
Берілген қарыздар	589	834	-245	-29
Кредиттік мекемелердегі қаражат	531	498	33	7
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	1 302	1 711	-409	-24
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР	10 840	10 212	628	6
Қысқа мерзімді активтер				
Қорлар	341	351	-10	-3
Берілген қарыздар	119	121	-2	-2
Кредиттік мекемелердегі қаражат	1 363	1 096	267	24
Ақша қаражаты	737	1 378	-641	-47
Өзге де қысқа мерзімді активтер	967	1 072	-105	-10
ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР	3 527	4 018	-491	-12
Ұзақ мерзімді активтер немесе сату үшін арналған ұзақ мерзімді активтер	16	52	-35	-69
ЖИЫНЫ АКТИВТЕР	14 367	14 230	137	1
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Капитал				
Жарғылық капитал	4 249	4 173	75	2
Бөлінбеген пайда	3 041	2 643	398	15
Негізгі компанияның акционеріне жататын	6 718	6 486	232	4
Бақыланбайтын меншік иелерінің үлесі	776	767	9	1
КАПИТАЛ ЖӘНЕ РЕЗЕРВТЕР	7 494	7 253	240	3
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Алынған қарыздар	4 082	4 039	43	1
ҚР Үкіметінің қаражаты	197	211	-14	-6
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	218	231	-12	-5
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	700	609	91	15
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	5 197	5 090	107	2
Қысқа мерзімді міндеттемелер				
Алынған қарыздар	495	645	-150	-23
ҚР Үкіметінің қаражаты	0	6	-6	-95
Қысқа мерзімді кредиторлық берешек	420	464	-43	-9
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	761	778	-17	-2
ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 676	1 887	-211	-11
Сату үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтермен және шығу топтарымен тікелей байланысты міндеттемелер	7	20	-13	-65
МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ ЖИЫНЫ	6 873	6 977	-104	-1
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ ЖИЫНЫ	14 367	14 230	137	1

Қор тобы операциялық қызметінің тиімділігіне қатысты.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
ЕБИТDA margin ⁵	%	21,3	19,3	2	10
Операциялық пайда коэффициенті	%	11,3	8,9	2	27
Жалпы кіріс коэффициенті	%	28,4	27,7	1	3
Қызметтің рентабельділігі	%	15,7	18,2	-2	-13

⁵ EBITDA margin = ((сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы – Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар – Жалпы және әкімшілік шығыстар – Тасымалдау және сату жөніндегі шығыстар) + (Сатудың өзіндік құнында, жалпы әкімшілік шығыстарда және тасымалдау және сату жөніндегі шығыстарда ескерілетін негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы)) / Сатудан түсетін кірістер және пайыздық кірістер, барлығы.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Қорлар айналымының кезеңі	күндер	34,5	36,1	-2	-4
Дебиторлық берешекті өтеу кезеңі	күндер	27,7	26,0	2	6
Кредиторлық берешекті өтеу кезеңі	күндер	66,6	76,0	-9	-12

Қор тобындағы активтерді пайдаланудың тиімділігіне қатысты.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Активтердің рентабельділігі (ROA)		5,0	6,1	-1	-18
Қор қайтарымдылығы		0,8	0,9	0	-10
Негізгі құралдар мен барлау және бағалау активтерінің қайтарымы		0,8	0,8	0	-10
Негізгі құралдардың тозу коэффициенті	%	4,9	5,1	0	-5
Активтер айналымының кезеңі	күндер	126,7	130,0	-4	-3
Негізгі құралдар айналымының кезеңі	күндер	284,8	315,8	-31	-10
Ақша циклінің ұзақтығы		-4,4	-13,8	9	68
Ағымдағы өтімділік коэффициенті		2,1	2,1	0	-1
Жедел өтімділік коэффициенті		1,9	1,9	0	-2
Абсолюттік өтімділік коэффициенті		1,3	1,4	0	-7

Қор тобындағы капитал құрылымының тиімділігіне қатысты.

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Меншікті капитал рентабельділігі (ROE)	%	9,8	12,1	-2,3	-19
ROACE	%	7,2	8,3	-1,1	-14
Таза айналым капиталы	млрд. теңге	1 851	2 132	-280	-13

Төменде 2012 жылмен салыстырғанда 2013 жыл ішіндегі таза пайда өзгеруінің негізгі факторлары келтіріліп отыр.

Факторлар	Өзгерістер, млрд. теңге
ЕДБ-сыз таза пайда (2013 жыл үшін 719,4 млрд. теңге; 2012 жыл үшін 794,0 млрд. теңге)	-74,6
Оның ішінде, негізінен мыналардың салдарынан:	
ЕДБ, қаржы институттары мен даму институттарын ескермегенде операциялық қызметтің артуынан, ол негізінен: <ul style="list-style-type: none"> Шығындарды қысқарту бағдарламалары бойынша іс-шараларды іске асыру шеңберінде шығындарды 36,5 млрд.теңге сомасына оңтайландыру; 2013 жылдың ішінде жүк қозғалысында тарифтерді 14,9% және 8,4% және жолаушылар қозғалысында 10% және 12% өсуінен 29,2 млрд.теңге сомасына арттыру; активтердің құнсыздануынан 28,7 млрд. теңге сомасына шығындардың азаюы; <ul style="list-style-type: none"> 2012 жылдың екінші жарты жылдығында сатып алынған «ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырландыру есебінен 23,3 млрд.теңге артуы салдарынан. 	115,2
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ құнсыздану шығындарының азаюынан	52,2
еншілес ұйымдардың шығуына байланысты кірістердің өсуінен, әсіресе «Қазатомөнеркәсіп» АҚ	19,1
2012 жылы «Қазақтелеком» ААҚ GSM Қазақстан» ЖШС сатудан	-202,0
уранға споттық баға белгіленімдерінің 48,73 АҚШ доллар/фунттан 38,4 АҚШ доллар США/фунт дейін кемуінен	-30,9
ЕДБ-сыз, қаржы институттары мен даму институттары қаржы шығыстарының өсуінен	-11,0
ЕДБ, қаржы институттары мен даму институттары корпоративтік табыс салығының өсуінен	-6,7
өзгелері	-10,5

3. 2013 жылғы сегменттер бөлінісіндегі қаржылық көрсеткіштер және күрделі шығындар.⁶

Төменде көрсетілген сегменттік талдау еншілес ұйымдар даму жоспарларының орындалуы туралы есептерден және есепті кезең және 2012 жылғы шоғарлындарылған қаржылық есептердің деректерінен алынған өндірістік көрсеткіштердің негізінде жүргізілді.

3.1. «Мұнай-газ» сегменті «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) деген бір компаниямен ұсынылады, ол 2002 жылғы 27 ақпанда Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы №811 Жарлығының негізінде және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 25 ақпандағы №248 қаулысымен жабық акционерлік қоғам ретінде құрылған мемлекеттік мұнай-газ кәсіпорны болып табылады. Компания «Қазақойл» ЖАҚ ұлттық мұнай-газ компаниясы мен «Мұнай және газ көлігі» ұлттық компаниясының қосылуы нәтижесінде құрылды. Бірігу нәтижесінде аталған компаниялар иелік еткен барлық кәсіпорындардағы қатысу үлестерін қоса алғанда, барлық активтер мен міндеттемелер ҚМГ-ға берілді. 2004 жылғы наурызда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

Қор ҚМГ-ның жалғыз акционері болып табылады. ҚМГ құрылымына 9 деңгейдегі 221 компания кіреді, олардың 170 еншілес компаниялар.

ҚМГ қызметінің негізгі бағыттары басқаларды қоспағанда, мұнай-газ саласындағы мемлекеттік қызметке қатысуды, келісімшарттарға үлестік қатысу арқылы жер қойнауын пайдалану келісімшарттарында мемлекеттік мүддені білдіруді, көмір сутегілерді барлау, әзірлеу, өндіру, қайта өңдеу, сату, тасымалдау, мұнай құбырлары мен газ құбырларын және мұнай кәсіпшілігі инфрақұрылымын жобалау, салу және пайдалану мәселелері бойынша корпоративтік басқару мен мониторингледуді қамтиды.

ҚМГ мұнай өндіруді 44 астам мұнай-газ кен орындарында, негізінен Атырау, Маңғыстау, Батыс Қазақстан, Ақтөбе және Қызылорда облыстарында жүзеге асырады, 5,3 мың км магистралдық мұнай құбырларына, 2,1 мың км магистралдық су құбырларына және 11 мың км магистралдық газ тасымалдау жүйелеріне, Павлодар, Оңтүстік Қазақстан және Атырау облыстарында 3 мұнай өңдеу зауытына және Румынияда бір мұнай өңдеу зауытына және мұнай-химия кешеніне иелік етеді.

2013 жылдың ішінде Қазақстан Республикасында шамамен 81,73 млн. тонна мұнай және газ конденсаты өндірілді, 14,3 млн. тонна мұнай өңделді. 2012 жылмен салыстырғанда мұнай өндіру өсімі 3% құрады, ал мұнай өңдеу көлемі 0,6% ұлғайды. 2013 жылы Қазақстанда мұнай және газ конденсатын өндірудің жалпы көлеміндегі ҚМГ үлесі 27%-дан 27,7% дейін ұлғайды, мұнай өңдеу бойынша өзгерген жоқ және 83% құрады.

ҚМГ сондай-ақ өз қызметін «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен реттелетін салаларда да жүзеге асырады. Реттелетін қызметтерге тарифтерді уәкілетті орган – Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігі бекітеді.

Үстемдік етуші монополиялық жағдайды иеленетін табиғи монополиялар субъектілері және нарық субъектілері болып табылатын ҚМГ ұйымдары мынадай қызметтерді көрсетеді:

- 1) Мұнайды магистралдық құбырлармен тасымалдау қызметтері;
- 2) Табиғи газды магистралдық құбырлармен және газ бөлетін газ құбырларымен тасымалдау қызметтері;
- 3) Тауарлы газды магистралдық құбырлармен тасымалдау қызметтері;
- 4) Электр және жылу энергиясын беру және бөлу қызметтері;
- 5) АИ-80, АИ-92/93 маркалы бензинді, дизель отынын, сұйытылған мұнай газын, авиациялық керосинді көтерме және бөлшек саудада сату;
- 6) Шикі мұнайды өңдеу;
- 7) Табиғи газ беру;
- 8) Табиғи газды сақтау қызметтері;
- 9) Бөлу желілері бойынша су беру қызметтері;
- 10) Табиғи газды, оның ішінде Алматы қаласы мен Алматы облысында көтерме және бөлшек саудада сату;
- 11) Үй ішілік газ жабдығына техникалық қызмет көрсету;
- 12) Табиғи газ үшін коммуналдық төлемдер жинау;

⁶ Жалпы кірістер = (Сатудан кірістер және пайыздық кірістер + Мемлекеттік субсидиялар + Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру + Банктік қызметтен өзге де операциялық кірістер + Өзге де операциялық емес кірістер + Қаржылық кірістер + Бағамдық айырмадан болатын кіріс); Жалпы шығыстар = (сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар + Жалпы және әкімшілік шығыстар + Тасымалдау және сату бойынша шығыстар + Активтердің құнсыздануынан болатын шығындар + Банктік қызметтен өзге де операциялық шығыстар + Өзге де операциялық емес шығыстар + Қаржылық шығындар + Бағамдық айырмадан болатын шығын).

- 13) Газ есептеу приборларын жөндеу және тексеру;
- 14) Бірыңғай маршруттау жөніндегі операторлық қызмет;
- 15) Мұнайды магистралдық құбыр жүйесі бойынша айдау;
- 16) Мұнайды темір жол цистерналарына/нан құю/құйып алу;
- 17) Мұнайды танкерлерге құю;
- 18) Мұнайды автоцистерналарға құю/құйып алу;
- 19) Мұнайды сақтау, аудару және араластыру;
- 20) Магистралдық құбырмен су беру қызметтері;
- 21) Сарқынды суларды бұру қызметтері;
- 22) Мұнайды магистралдық құбыр жүйесі бойынша айдау қызметтері;
- 23) Табиғи және мұнай газын өңдеу;
- 24) Баллондардағы сұйытылған газды және сұйытылған мұнай газын көтерме және бөлшек саудада сату;
- 25) Табиғи құрғақ газды көтерме саудада сату;
- 26) Өрттердің алдын алу және сөндіру, ұйымдарда және объектілерде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

9) Күкірт беру.

2013 жылдың ішінде ҚМГ компаниясының мынадай реттелетін қызметтеріне жаңа тарифтер бекітілді:

- «ҚазТрансОйл» АҚ магистралдық құбыр жүйесі бойынша 1 тоннасы үшін 4 732,6 теңге мөлшеріндегі мұнайды экспортқа 1000 км (өсім 42%), ішкі нарыққа 1000 км 1 тонна үшін – 1 954,5 теңге (өсім 50%) айдау бойынша, **2012 жылғы 1 желтоқсанда қолданысқа енгізумен;**

- бір текше метр үшін 3 451,41 теңге (ҚҚС-сыз) мөлшеріндегі тауарлық газды бөлу желілерімен тасымалдау бойынша («Алматы газ желілері» ЖШС), **2013 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізу,** бұрын қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 11%;

- бір текше метр үшін 19,767 теңге (ҚҚС-сыз) мөлшеріндегі тауарлық газды Алматы қаласының тұрғындары үшін бөлу желілерімен тасымалдау бойынша («Алматы газ желілері» ЖШС), **2013 жылғы 15 наурыздан бастап қолданысқа енгізу,** бұрын қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 2%;

- тауарлық газды Ақтөбе өндірістік филиалы бойынша («ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ) бөлу құбырларымен тасымалдау бойынша, 2013-2015 жылдарға арналған тарифтің шекті деңгейі 1000 м3 үшін 1001,10 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз), бұрын қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 48,9%;

- тауарлық газды Батыс Қазақстан өндірістік филиалы бойынша («ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ) бөлу құбырларымен тасымалдау бойынша, 2013-2015 жылдарға арналған тарифтің шекті деңгейі 1000 м3 үшін 2 266,20 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз), бұған дейін қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 48,9%;

- тауарлық газды Маңғыстау өндірістік филиалы бойынша («ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ) бөлу құбырларымен тасымалдау бойынша, 2013-2015 жылдарға арналған тарифтің шекті деңгейі 1000 м3 үшін 591,80 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз), бұған дейін қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 19,16%;

- газды Атырау өндірістік филиалы бойынша («ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ) бөлу құбырларымен тасымалдау бойынша, оңайлатылған тәртіптегі тариф 1000 м3 үшін 1269,32 теңге мөлшерінде (ҚҚС-сыз), бұған дейін қолданылған тарифпен салыстырғанда өсім 6,7%;

- 2013 жылғы 1 мамырдан бастап газды Қостанай өндірістік филиалы бойынша («ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ) бөлу құбырларымен тасымалдау басталды, халық үшін бұған дейін қолданылған тариф бойынша 1000 м3 үшін 848,9 теңге (ҚҚС-сыз), заңды тұлғалар үшін 1000 м3 үшін 1382 теңге (ҚҚС-сыз).

2013 жылы ҚМГ-да **мынадай елеулі оқиғалар болды:**

1) ҚМГ мен КонокоФиллипс Петролеум Холдингз Б.В. компаниясының арасында «Н Блок Б.В.» компаниясының 100% акциясын сатып алу жөніндегі мәміле аяқталды;

2) ТРГ Зегуджани блогында (Румыния) барлау ұнғымасын бұрғылауға кірісті. Жобаға инвестициялар сомасы жыл аяғына дейін 10 млн. АҚШ долларын құрайды;

3) Швейцарияда тіркелген Ромпетрол - Вектор Энерджи компаниясының трейдингілік бөлімшесі ҚМГ шеңберіндегі барлық мұнай маркетингілік операцияларын біріктіруді аяқтайды және ол «ҚазМунайГаз Трейдинг АГ» болып қайта аталды. Компания қазақстандық шикі мұнай экспорты бойынша жалғыз ұлттық операторға айналады деп жоспарлануда;

4) ҚМГ 10,5 млрд. АҚШ долларына дейінгі орта мерзімді жаһандық ноталар шығарудың ағымдағы бағдарламасы шеңберінде жалпы көлемі 3 млрд. АҚШ долларындағы еурооблигациялардың 10 жылдық және 30 жылдық шығарылымдарын орналастыру жөніндегі мәмілені табысты аяқтады;

5) ҚМГ - KMGZb2 (НИН KZ2C0Y10D596) екінші шығарылымының 8 млн. мөлшеріндегі индекстелген купондық облигацияларын ҚМГ ішінара сатып алуды жүргізді. Сатып алу облигациялар шығару проспектісінің шарттарына сәйкес жүзеге асырылды;

6) ҚМГ тобына кіретін «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (бұдан әрі – ПМХЗ) мен Румынияның «SC Rominserv SRL» компаниясының арасында ЕРС-келісімшартқа қол қойылды. Келісімшартта жұмыс құжаттамасын дайындау, жабдықтар мен материалдар сатып алу, ПМХЗ қайта жөндеу жобасының шеңберінде құрылыс-монтаж жұмыстарын жүзеге асыру көзделеді;

7) ҚМГ және Кореяның «Кей Си Казак Би. Ви» Консорциумы Каспий теңізінің Қазақстандық секторындағы «Жамбыл» учаскесінде бірінші барлау ұңғымасын бұрғылаудың нәтижелері туралы хабарлады. Орта юра жасындағы шөгінділерді бұрғылау қорытындылары бойынша мұнай мен газға арналған 2 перспективалық объект расталды;

8) «Норт Каспиан Оперейтинг Компани Б.В.» компаниясы Солтүстік-Каспий жобасы (бұдан әрі – СКЖ) бойынша СРП шеңберінде Консорциумның атынан Қашаған кен орнында алғашқы ұңғыманың жұмысқа кіріскені және мұнайдың алғашқы көлемі өндірілгені туралы хабарлады;

9) 2013 жылғы 11 шілдеде ҚМГ СКЖ бойынша СРП-дағы «КонокоФиллипс» 8,4% мөлшеріндегі қатысу үлесін сатып алу туралы «КонокоФиллипспен» шарт жасасты. Сонымен бірге, ҚМГ мен еншілес компания – KMG Kashagan B.V. (бұдан әрі - Қашаған БВ) арасында СРП-дағы қатысу үлесін сатып алу-сатудың соған ұқсас шарты жасалды, оған сәйкес КонокоФиллипстен ҚМГ сатып алатын СРП-дағы қатысу үлесін Қашаған БВ компаниясы сатып алады. Бұдан басқа, Қашаған БВ СРП-дағы қатысу үлесінің 8,33% CNPC Kazakhstan B.V. компаниясының пайдасына сату туралы шарт жасасты.

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштері өзгерістерінің негізгі факторлары:

Атауы		2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	2013 ж. 2012 ж-ға %-бен	Факторлар
Мұнай өндіру көлемі	млн. тонн	22,630	21,390	1,240	5,8%	<p>1240 мың тоннаға ұлғаю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • КТЛ және ЗВП зауыттарына табысты жүргізілген жоспарлы күрделі жөндеулердің нәтижесінде сенімділігі мен еңбек өнімділігі арттыру есебінен «Теңізшевройл» ЖШС бойынша 579 мың тонна; • 2012 жылдан, яғни ҚМГ-ның Батыс Қазақстан облысының Қарашығанақ газ конденсаты кен орнын игеру жөніндегі жобаға қатысу үлесін ҚМГ сатып алған сәттен бастап көрсеткіштердің көрсетілуіне байланысты «ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС бойынша 430 мың тонна; • "ӨзенМұнайгаз" АҚ, "ЕмбіМұнайгаз" АҚ және "ҚаражанбасМұнай" ЖШС бойынша мұнайды орташа тәуліктік өндірудің өсуі есебінен, оның ішінде ұңғымаларды бұрғылаудан және игеруден енгізу, ұңғымаларды әрекетсіздіктен шығару есебінен, ұңғымалардағы штангалық терең сорғыларды оңтайландыру, ұңғымалардың забой жанындағы аймағына әсер ету жөніндегі жұмыстарды ұлғайту жөніндегі жұмыстардың нәтижесінде "ҚазМұнайГаз" Барлау Өндіру» АҚ бойынша 195 мың теңге. Бұл ретте газ өндіру көлемінің жоспарлы азаюы және қорлардың табиғи түгесілуі және кен орындарында судың ұлғаюы есебінен «ҚазГПЗ» ЖШС және Петро Қазақстан Инк. бойынша көлемнің азаюы болды; • өндіру көлемін қолдау және ұлғайту жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың уақтылы орындалуы есебінен "МаңғыстауМұнайгаз" АҚ бойынша 78 мың тонна. <p>Бұл ретте, ілеспе газды жағудың рұқсат етілген көлемінің азаюы есебінен "Қазақойл-Ақтөбе" ЖШС бойынша мұнай өндіру көлемінің 51 мың тонна азаюы болды.</p>
Мұнайды магистралдық құбырмен тасымалдау көлемі	млн. тонн	67,217	65,795	1,422	2,2%	<p>1 422 мың тоннаға ұлғаю "Қазақстан-Қытай" магистралдық мұнай құбыры жүйесіне жүк жөнелтушілердің мұнай тапсыруының артуына байланысты.</p>

Атауы		2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	2013 ж. 2012 ж-ға %-бен	Факторлар
Мұнайды теңіз флотымен тасымалдау көлемі	млн. тонна	8,878	11,355	-2,477	-21,8%	<p>2 477 мың тоннаға азаю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vector Energy AG компаниясының тараптық ұйымдардың кемелерін тартуына орай осы компаниядан тасымалдаудың жоспарлы көлемінің алынбауына байланысты Қара теңіз бағыты бойынша 1 111 мың тоннаға; • Каспий теңізіндегі Ю.Корчагин атындағы кен орнынан басым ресейлік мұнайдың көлемдерімен «Махачкала-Новороссийск» құбырының толтырылуына байланысты Ақтау – Махачкала көлік мүмкіндіктерінің қысқаруы нәтижесінде аталған бағыт бойынша 705 мың тоннаға; • өткен кезеңмен салыстырғанда мұнайды теңізбен тасымалдау маршруттарының ұзақтығына байланысты Жерорта теңізі бағыты бойынша 538 мың тоннаға; • Ақтау портына дейін темір жол тасымалдарына арналған тарифтердің өсуіне, сондай-ақ КТК мұнай құбыры бойынша мұнай айдауға арналған квотаның ұлғаюының нәтижесінде «Теңіз – Новосибирск» мұнай құбыры бойынша тасымалдау үшін мұнай көлемінің қайта бағытталуына байланысты ТШО түсірулерінің азаюы есебінен Ақтау – Баку бағыты бойынша 122 мың тонна.
Газ тасымалдау көлемі	млрд. текше м	110,138	109,189	0,949	0,9%	<p>949 млн. текше м ұлғаю:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Қытайға және Қырғызстанның солтүстік бөлігіне газ транзиті көлемінің артуы есебінен 563 млн. текше м; • «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ-ның өз газ құбырларын пайдалану нәтижесінде, сондай-ақ ресурстардың жетіспеуіне байланысты Жамбыл облысының заңды тұлғаларына өзбек газының толық жеткізілмеуіне байланысты "Интергаз Орталық Азия" АҚ көлемінің азаюы кезінде «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ мен «Алматы газ желілері» ЖШС бойынша ішкі нарыққа газ тасымалдау көлемінің өсуі есебінен 277 млн. текше м; • "Теңізшевройл" ЖШС және "ЖайықМұнай" ЖШС газ беруінің артуына байланысты газды экспортқа тасымалдау көлемінің өсуі есебінен 109 млн. текше м.
Мұнай өңдеу көлемі	млн. тонна	16,050	15,884	0,166	1%	<p>2013 жылы Ресей Федерациясынан демпинглік баға бойынша келетін мұнай өнімдері импортының артуына байланысты өнімдерге сұраныстың аздығынан мұнай базаларының толып қалуына байланысты «ПМХЗ» ЖШС-да өңдеу көлемінің азаюы кезінде Петромидия МӨЗ жаңғырту жобасының аяқталуына, сондай-ақ «АМӨЗ» ЖШС және «ПКОП» ЖШС бойынша өңдеу көлемінің шамалы өсуіне байланысты Ромпетрол Групп компаниясы бойынша өңдеу көлемінің артуы есебінен 166 мың тоннаға ұлғаю.</p>

Атауы		2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	2013 ж. 2012 ж-ға %-бен	Факторлар
Өндірістің тоқтауына немесе экологиялық зардапқа әкеп соқтырған авариялық жағдайлардың саны	оқиғалар саны	7	7	0	0	7 жағдай тіркелді: 1) 2013 жылғы 29 қаңтар – «Атырау МӨЗ» ЖШС ЭЛОУ-АТ-2 мұнайды бастапқы өңдеу қондырғысында кейіннен жанумен сорғыдағы жабдықтың герметикасыздануы. Зардап шеккендер тіркелген жоқ. Материалдық залал 1,5 млн.теңгені құрады; 2) 22.03.13 ж. «АМӨЗ» ЖШС-да электрмен жабдықтаудың сыртқы жүйесіндегі ақаулардан кернеудің терең отыруы болды. Зауыттың технологиялық қондырғыларының тоқтауының негізгі себебі «Атырау Энергосату» ЖШС энергиямен жабдықтау ұйымының тарапынан 35 кВ екі сыртқы ену бойынша электрмен жабдықтау берудегі іркіліс болып табылады; 3) 27.03.13 ж. «Павлодар-Шымкент» магистралдық мұнай құбырының 1505 км-де диаметрі 820 мм құбырдың бүлінуі нәтижесінде ластану. Ластану алаңы 0,0003 га құрады; 4) 2013 жылғы 5 маусым – пайда болған коррозиялық қаяудан «Прорва-Құлсары» мұнай құбырының 95,5 км мұнайдың төгілуі, соның нәтижесінде топырақ қабатының мұнаймен ластануы болды. Ластану алаңы 0,28 га құрады. Қоршаған ортаға залал 9,1 млн.теңгені құрады; 5) 2013 жылғы 2 сәуір – «Павлодар- Шымкент» магистралдық газ құбырының 1316 км-де рұқсатсыз кесу, нәтижесінде топырақ қабатының мұнаймен ластануы болды. Ластану алаңы 0,035 га құрады. «ҚазТрансОйл» АҚ әкімшілік жауапкершілікке тартылып, 1 млн.теңге айыппұл төледі; 6) 11.12.13 ж., «МаңғыстауМұнайгаз» АҚ-ның «ҚаламқасМұнайгаз» ПУ-да «ОйлСервисКомпани» ЖШС №4214 ЦДНГ-3 ұңғымасын күрделі жөндеуді жүргізуі кезінде СБТ құбырларын көтеру кезінде ашық су атқылауы болды. Аварияны жою кезінде «Ақ Берен» бөлімшесі тартылды. 12.12.13 ж. газ, су пайда болуы ұңғыманың аузын герметизациялау жолымен жойылды және ұңғыманың аузына превентор орнатылды. Ұңғыманың аузын және аумағын тазарту бойынша жұмыс жүргізілді; 7) 12.12.13 ж. «ӨзенМұнайгаз» АҚ технологиялық көлік басқармасының ТО-2 ғимаратында өрт болды. Өртті сөндіру үшін «Семсер Өрт сөндіруші» ЖШС (ҚазГПЗ) және калалық өрт қызметінің бөлімшелері тартылды. Өрт сөндірілді және зардаптары жойылды, ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес тергеу жүргізілуде.
Кезең ішіндегі персоналдың іс жүзіндегі орташа саны, оның ішінде	мың адам	84 411	84 349	62	0.1%	
әкімшілік персонал	мың адам	7 518	7 950	-432	-5.4%	
өндірістік персонал	мың адам	76 893	76 399	494	0.6%	
Брент сұрыбындағы мұнайдың әлемдік бағасы	долл/барр.	108,9	111,6	-2,7	-2,4%	
Шикі мұнайды экспортқа сатудың орташа бағасы	долл/барр.	105,1	107,6	-2,5	-2,3%	
Шикі мұнайды ішкі нарыққа сатудың орташа бағасы	долл/барр.	40,8	42,9	-2,1	-4,9%	
ҚМГ ПМ бойынша мұнай өнімдерін сатудың орташа бағасы	бір тонна үшін теңге	74 947	87 315	-12 368	-14,2%	
Ромпетрол бойынша сатудың орташа бағасы	бір тонна үшін доллар	898	988	- 90	-9,1%	

Құбырлармен мұнай берудің көлемдері Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрлігімен келісіледі, сондықтан компаниялар тобының қандай да бір құбырлар бойынша мұнай беру мүмкіндігінің шектелуі мүмкін.

ҚР Үкіметі шикі мұнай өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын ҚМГ компанияларынан жыл сайын, мұнай өнімдерін ішкі нарыққа жеткізу теңгерімін ұстау үшін және

көктемгі және күзгі егу-жинау науқандары барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін жыл сайынғы негізде өнімдердің бір бөлігін ішкі нарыққа беруді талап етеді.

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ (бұдан әрі – ҚМГ БӨ) тәуліктік өндіруді тұрақтандыруға және негізгі активтерде өндірістік қуаттарды жаңғыртуға назар аударады. Өзен және Қарамандыбас кен орындарының негізгі бөлігі жоғары сулылығымен және мұнай өндіру деңгейінің жалпы төмендеуімен сипатталатын әзірлеудің кеш сатысында тұр.

2013 жылы мұнайдың тәуліктік өндірілуін ұлғайту жөніндегі геологиялық-техникалық іс-шаралар, тоқтап тұрған және қорды азайтатын ұңғымалардың санын азайтуға бағытталған іс-шаралар жүргізілді, мұнайдың тәуліктік өндірілуін арттыру мақсатында қабаттық қысымды ұстап тұру жүйесін оңтайландыру бойынша іс-шаралар әзірленді, сондай-ақ мұнай құбырлары мен су тоғандарын қайта жөндеу жұмыстары жүргізілді.

Петро Қазақстан Инк. бойынша көмірсутегі шикізатының игерілмеген қорлары бар учаскелерде тығыздағыш өндіру ұңғымаларын бұрғылау және өндіру қоры ұңғымаларының су басуын азайтуға және артуын болдырмауға бағытталған іс-шаралар кешені жүзеге асырылды.

«Қазақойл-Ақтобе» ЖШС бойынша 2013 жылғы 1 шілдеде ҚР Қоршаған орта министрінен 2013 жылғы 31 желтоқсанға дейін қоршаған ортаға эмиссияға рұқсат алынды.

«ҚазМұнайГаз–Өңдеу Маркетинг» АҚ бойынша өңдеу жоспарын орындау мақсатында мынадай шаралар қабылданды:

- мұнай өнімдерінің Ресей Федерациясынан темір жолмен импортын 2013 жылдың аяғына дейін шектеу жөніндегі Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрлігі мен Көлік және коммуникация министрлігінің 21.05.2013 ж. бірлескен бұйрығы шығарылды;

- «ҚазМұнайГаз – Өңдеу Маркетинг» АҚ үшін «Жеңіл дистилляттар мен өнімдерді, керосинді, газойлдер мен басқа да мұнай өнімдерін әкетудің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 1 шілдедегі № 652 қаулысының шеңберінде 2013 жылғы 31 желтоқсанға дейін қолданылу мерзімімен 100 мың тонна мөлшеріндегі АИ-80 маркалы бензині экспортына квота бөлінді.

«Ромпетрол Групп» компаниясы бойынша Юралс 32 API (American Petroleum Institute) мұнайы сұрыбының тығыздығына сәйкестік үшін әрбір карго бойынша мұнайдың сапасын тексеру ұйымдастырылды;

«ҚазТеңізКөлікФлот» ЖШС бойынша өндірістік көрсеткіштерді орындау бойынша мынадай шаралар қабылданды:

- басқа маршруттар мен бағыттарда көлемдерді іздестіру жүргізілді;
- КТК мұнай құбыры жүйесі кеңейтілгенге дейін Баку портына одан әрі тасымалдау үшін тұрақты негізде ай сайын Ақтау портына 250 мың тонна «Теңізшевройл» ЖШС жеткізілімі ұлғайды;

- 2013 жылғы 1 шілде – 31 желтоқсан аралығында Каспий теңізінде теңіз мұнайын теңізбен тасымалдау тарифі метрикалық тонна үшін 15,74 АҚШ долларынан 14,98 АҚШ долларына дейін төмендеді;

- бір айдағы рейстердің санын ұлғайту туралы шешім қабылданды.

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеру, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млрд. тенге	489	413	75	18
ЕБИТDA margin	%	18,02	17,44	0,57	3
ROA	%	6,75	6,33	0,42	7
ROE	%	12,77	12,20	0,58	5

Сегменттің жиынтық кірісі туралы есеп негізгі баптарының таза пайдаға әсерінің ірі факторларын айқындау үшін төменде 2012 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 2013 жылғы кірістер мен шығыстардың жалпы көлеміндегі негізгі көрсеткіштер үлестерінің өзгерістеріне талдау келтіріледі:

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеру, %-бен
	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. тенге	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. тенге		
Сатудан кірістер және пайыздық кірістер	100	114	3 253	100	114	2 960	292	10
Операциялық қызметке арналған шығыстар	88	100	2 847	88	100	2 608	239	9

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеру, %-бен
	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сатудың өзіндік құны	72	83	2 354	71	80	2 091	263	13
Жалпы кіріс	28	32	899	29	33	870	29	3
Жалпы әкімшілік шығыстар	5	6	161	5	6	156	5	3
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	10	12	332	12	14	361	- 29	-8
Құнсызданған активтерді қалпына келтіру	0,2	0,2	6	0,1	0,1	2	4	193
Активтердің құнсыздануынан шығындар	2	2	70	3	4	97	-26	-27
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)	10	12	341	9	10	258	83	32
Өзге де операциялық емес кірістер, нетто	0,3	0,3	9	0,5	1	14	-5	-38
Қаржылық кірістер	1	1	42	1	1	29	13	46
Қаржылық шығыстар	5	6	172	6	6	169	3	2
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	15	17	484	16	18	471	12	3
Табыс салығы бойынша шығыстар	6	7	193	6	7	177	16	9
Токтатылған операциялардың пайдасы/(шығыны)	0,010	0,012	0,331	0,021	0,024	0,628	-0,297	-47
Таза пайда	15	17	489	14	16	413	75	18

Төменде жиынтық кіріс, оның ішінде таза пайда туралы есептің негізгі элементтері өзгерістеріне түсініктер келтіріледі.

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеру, %-бен	Түсініктеме
Сатудан түсетін кірістер	3 252,7	2 960,4	292,3	9,9	<p>Өсім негізінен мынадай кірістерден:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "ҚазМұнайГаз-Өңдеу Маркетинг" АҚ бойынша іске асыру көлемін арттыру есебінен 79,6 млрд.теңге мұнай өнімдерін сатудан; • 2012 жылдың екінші жарты жылдығында «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС сатып алуына және орташа айырбастау бағамының 3,02 теңге өсуіне байланысты Ромпетрол Групп компаниясы бойынша (ҚМГ БӨ мұнайы) көлемнің өсуі есебінен шикі мұнайды 137,8 млрд.теңге сатудан; • көлемнің 7% өсуіне және мұнайды ішкі нарыққа тасымалдау жөніндегі қызметтерге тарифті ТМРА 50% және экспортқа 42% арттыруы есебінен мұнайды тасымалдаудан 31,5 млрд.теңгеге; • газды ішкі нарыққа тасымалдауға 12%, экспортқа 40% тасымалдау тарифінің артуы есебінен 7,2 млрд.теңгеге газ тасымалдаудан; • «АМӨЗ» ЖШС бойынша мұнай өңдеу тарифінің 32% артуы есебінен 5,3 млрд.теңгеге мұнай және мұнай өнімдерін өңдеуден; • ұңғымаларды бұрғылау және күрделі жөндеу жөнінде қызмет көрсетуден кірістердің өсуінен Ромпетрол Групп компаниясы бойынша жұмыстар көлемінің және тарифтердің артуынан "Ақтаумұнайсервис" ЖШС кірісінің ұлғаюы есебінен 10,5 млрд.теңгеге сервистік қызметтерден; • "ҚазТрансГаз" АҚ бойынша сату көлемінің артуы есебінен 10,8 млрд.теңгеге газ бен конденсатты сатудан.
Сатудың өзіндік құны	2 354,1	2 090,8	263,3	12,6	<p>Өсу негізінен мынадай шығыстарға байланысты:</p> <ul style="list-style-type: none"> • өндірістік бағдарламаны орындау мақсатында өңдеу үшін ҚМГ БӨ көлемдерінің орнына шикі мұнай мен өзге де КСШ (газойль және мазут) сатып алу көлемінің өсуінен 115,7 млрд.теңгеге мұнай және өзге де КСШ сатып алу бойынша. ҚМГ БӨ көлемдері өңдеуге арналған мұнайдың сапасы жөніндегі талаптарға сәйкес келмеуіне байланысты қайта сатуға жіберілді; • KMG Singapore TH бойынша мұнай өнімдерін сатып алу көлемінің ұлғаюынан 39,2 млрд.теңгеге мұнай өнімдерін

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеру, %-бен	Түсініктеме
					сатып алу бойынша, ол сатып алу бағасының төмендеуімен ішінара жойылды; <ul style="list-style-type: none"> • "Ақтаумұнайсервис" ЖШС, «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ, "ҚазТрансОйл" АҚ бойынша инфляция коэффициентіне 27,2 млрд.теңгеге ЕТҚ-на, сондай-ақ "Ақтаумұнайсервис" ЖШС бойынша 01.04.2013 ж. бастап еңбекақы төлеу жүйесінің өзгеруі; • «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ бойынша мұнай өндіру көлемінің өсуі есебінен 12,6 млрд.теңгеге НДПИ шығыстары бойынша; • 2013 жылы «ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырландыру, негізгі құралдардың – газ көлік активтерінің және "ҚазТрансГаз-Аймақ" АҚ өндірістік объектілерінің пайдалануға енгізілуі есебінен 13,7 млрд.теңгеге амортизация бойынша; • Акционерден алынған мүлікке (газ көлік активтері) салықтардың өсуі, ЕТҚ өсуіне байланысты әлеуметтік салықтардың өсуі есебінен 6,9 млрд.теңгеге өзге де салықтар бойынша; • «ПМХЗ» ЖШС мұнай өнімдерін сату көлемінің өсуі есебінен 9,7 млрд.теңгеге көлік шығыстары бойынша; • "ҚазТрансГаз" АҚ сатып алатын газ көлемінің өсуіне байланысты 5 млрд.теңгеге газ сатып алу бойынша; • Ұңғымыларға жөндеу жұмыстары санының өсуіне, мұнай өндірудің ұлғаюына, жоспарлы жөндеу жұмыстарына байланысты 6 млрд.теңгеге негізгі құралдарды ұстауға, жөндеуге және оларға қызмет көрсетуге жұмсалатын шығыстар бойынша; • "ҚазМұнайГаз-Өнімдері" ЖШС сатылған мұнай өнімдері бойынша "ҚазМұнайГаз-Өңдеу Маркетинг" АҚ бойынша өзіндік құнның өсуі, оқытуға, сақтандыруға және т.б. жұмсалған шығыстардың өсуі есебінен 27 млрд.теңгеге өзге де шығыстар бойынша.
Жалпы әкімшілік шығыстар	160,7	156,1	4,6	3,0	Есепке қабылданбаған ҚҚС түзету жөніндегі шығыстардың өсуі есебінен
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	332,2	360,7	-28,5	-7,9	Өзгеруге мынадай факторлар әсер етті: <ul style="list-style-type: none"> • "ҚазМұнайГаз-Өңдеу Маркетинг" АҚ бойынша мұнай өнімдерін сату жөніндегі логистиканың өзгеруі және нарық құрылымының өзгеруінен мұнайды экспортқа сату жөніндегі қызметтің болмауы есебінен тасымалдау жөніндегі шығыстар 53,8 млрд.теңге азайды; • 12.04.13 ж. бастап салық ставкасының бір тонна үшін 40-тан 60 дейін өсуі және мұнай экспорты көлемінің өсуі есебінен экспорттық-кедендік баж жөніндегі шығыстар 15.8 млрд.теңгеге өсті; • салық есептеу саясатының өзгеруі және 2012 жыл үшін салықтарды толық есептеу есебінен рента салығы бойынша шығыстар 5.5 млрд.теңгеге өсті; • жаңа жанармай құю станцияларының пайдалануға енгізілуіне және шығыстардың қайта жіктелуіне байланысты ЕТҚ шығыстары 4 млрд.теңгеге өсті.
Құнсызданған активтерді қалпына келтіру	5,5	1,9	3,7	193,4	
Активтердің құнсыздануынан шығындар	70,3	96,7	-26,5	-27,4	«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ негізгі құралдарының құнсыздануы жөніндегі шығыстардың азаюы
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)	341,0	257,9	83,1	32,2	
Өзге де операциялық емес кірістер мен шығыстар, нетто	8,7	14,1	-5,3	-37,8	
Қаржылық кірістер	42,4	29,0	13,4	46,0	Уақытша бос ақша қаражатының «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ және "ҚазТрансОйл" АҚ бойынша банктердегі депозиттерге орналастырылуына байланысты кірістің өсуі
Қаржылық шығыстар	171,7	169,2	2,6	1,5	3 млрд. АҚШ доллары сомасындағы еурооблигациялар тартылуы бойынша сыйақы есептелуіне байланысты.
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	483,5	471,1	12,4	2,6	Өзгеруге мынадай факторлар әсер етті: <ul style="list-style-type: none"> • мұнай өндіру көлемінің өсуі есебінен «Тектізшевройл» ЖШС бойынша кірістердің 26,5 млрд.теңгеге өсуі; • экспорттық-кеден бажы ставкасының өсуінен "МаңғыстауМұнайгаз" АҚ пайдасының азаюы; • 2013 жылы Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В. газын экспортқа жеткізілімдерінің айтарлықтай азаюынан

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеру, %-бен	Түсініктеме
					"ҚазРосГаз" ЖШС бойынша пайданың азаюы.
Табыс салығы бойынша шығыстар	193,4	177,1	16,3	9,2	Салық салынатын базаның өсуі
Токтатылған операциялардан кіріс	0,33	0,63	-0,3	-47,3	
Таза пайда	488,6	413,2	75,4	18,3	Өзгеруге мынадай факторлар ықпалын тигізді: <ul style="list-style-type: none"> • мұнай тасымалдау тарифтері мен көлемінің өсуіне байланысты «ҚазТрансОйл» АҚ пайдасының өсуі есебінен 28,4 млрд.тенгеге өсуі; • салық салғаннан кейін кумулятивті шығынды 2013 жылы алынған пайдамен жабуға байланысты «Азия газ құбыры» ЖШС пайдасында үлесті ұлғайту және экспортқа газды сату көлемдерінің өсуі есебінен 22,4 млрд.тенгеге өсуі; • бірлескен бақыланатын және қауымдасқан компаниялардан, атап айтқанда «Теңізшевройл» ЖШС пайданың артуы есебінен 12,4 млрд.тенгеге өсуі; • 2012 жылдың екінші жартыжылдығында сатып алынған «ҚМГ-Қарашығанак» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырландыру есебінен 23,3 млрд.тенгеге өсуі; • «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ және «Ақтаумұнайсервис» ЖШС ЕТҚ бойынша шығыстарын индекстеу және «Ақтаумұнайсервис» ЖШС-да 2013 жылдың 1 сәуірінен бастап еңбекақы төлеудің жаңа жүйесін енгізу есебінен 11 млрд.тенгеге төмендету

2012 жылмен салыстырғанда 2013 жылы сегмент бойынша таза пайда өзгеруінің негізгі факторлары:

Факторлар	Өзгерістер, млрд. теңге
Таза кіріс (есепті кезең ішінде 488,6 млрд. теңге; 2012 жылдың ұқсас кезеңі ішінде 413 млрд. теңге)	75,4
Оның ішінде мыналарға байланысты:	
Мұнай тасымалдау тарифтері мен көлемінің өсуі есебінен "ҚазТрансОйл" АҚ пайдасының өсуі	28,4
2012 жылдың екінші жартыжылдығында сатып алынған «ҚМГ-Қарашығанак» ЖШС көрсеткіштерін толық шоғырлау	23,3
2013 жылы алынған пайданы өтеуге, салық салғаннан кейін кумулятивті шығынға байланысты "Азия газ құбыры" ЖШС пайдасына газды экспортқа сату және үлесті ұлғайту көлемдерінің өсуі	13,2
бірлескен бақыланатын және қауымдасқан компаниялардың, атап айтқанда «Теңізшевройл» ЖШС пайдасының өсуі	12,4
Шығындарды қысқарту бағдарламасын іске асыру	9,2
«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ және «Ақтаумұнайсервис» ЖШС ЕТҚ бойынша шығыстарын индекстеу, «Ақтаумұнайсервис» ЖШС-да 2013 жылдың 1 сәуірінен бастап еңбекақы төлеудің жаңа жүйесін енгізу	-11

Есепті кезеңде осы сегмент бойынша күрделі шығындар жұмыс жағдайында 263,6 млрд. теңге сомасында өндірістік активтер мен өзге негізгі құралдарға, 173,7 млрд. теңге сомасында еншілес ұйымдардың жарғылық капиталына инвестициялар, 328,2 млрд. теңге сомасында инвестициялық жобаларға, 70,7 млрд. теңге сомада қатысу үлесін сатып алуға және 8,6 млрд.теңге сомада өзге мақсаттарға қолдауға жіберілді.

Негізінен, қаражат Қашаған, Жемчужина, Н, Жамбыл, Сәтпаев және Ұрықтау кен орындарын, Амангелді кен орындары тобын *барлауға және өндіруге*, «АМӨЗ» ЖШС, «ПҚОП» ЖШС және «ПМХЗ» АҚ мұнайды қайта өңдейтін зауыттарды жаңғыртуға және қайта жөндеуге, Қазақстан-Қытай және Бейнеу-Шымкент магистралды газ құбырларын, Оңтүстік Қазақстан облысының, Қызылорда қаласы, Алматы қаласының шағын аудандарының газ тарататын өңірлік желілерін салуға және жаңғыртуға, Алматы облысы Іле және Талғар аудандарының елдімекендерін газдандыруға, Мақат компрессорлық станциясының № 4 турбокомпрессорлық цехын дамытуға, өздігінен көтерілетін қалқыма бұрғылау қондырғысын салуға, сондай-ақ ҚМГ корпоративтік орталығының басқару деңгейлерін қысқарту мақсатында ҚМГ еншілес компанияларынан «Ақтаумұнайсервис» ЖШС және «Теңіз-Бұрғылау» ЖШС қатысу үлестерінің 100%-ын сатып алуға жіберілді (шоғырландырылған деңгейде әсерін тигізбейді).

3.2 «Тау-кен өнеркәсіп» сегменті «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ, «Қазақстан Инжиниринг» ҰК» АҚ, «Біріккен химия компаниясы» ЖШС, «Тау-кен Самұрық» АҚ қамтиды.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ (бұдан әрі – ҚАӨ) уранды және оның қосылыстарын, атом энергетика станцияларына арналған ядролық отынды, қос мақсатта қолданылатын арнайы жабдықтар мен технологияларды, материалдардың экспорты және импорты бойынша Ұлттық оператор болып табылады. ҚАӨ қызметінің негізгі түрлері мыналар болып табылады:

- уран өндіру, уран өнімдерін қайта өңдеу және сату;
- тантал мен бериллийден жасалған бұйымдарды өндіру және сату, сондай-ақ ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер;
- электр энергиясын, жылу энергиясы мен суды өндіру және сату;
- өзге өнімдерді өндіру және сату және негізгі өндіріске арналған қызметтерді көрсету.

ҚАӨ-нің жалғыз акционері Қор болып табылады. ҚАӨ-нің құрылымына 4 деңгейдегі 73 компания, олардың ішінде ҚАӨ жүз пайыздық үлесі бар 48 компания кіреді.

ҚАӨ бейінді емес активтері мен объектілерін қайта құрылымдау жоспары (бұдан әрі – Жоспар) ҚАӨ Директорлар кеңесінің 2013 жылғы 4 шілдедегі шешімімен бекітілген және олардың ішінде 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша:

- 3-і бойынша - біріктіру нысанында тарату немесе қайта ұйымдастыру туралы шешім қабылданды;
- 1-і бойынша – қатысушылар құрамынан шығару туралы шешімнің жобасы дайындалды;
- 5-і бойынша – иеліктен айыру туралы шешім қабылданды, директорлар кеңесі мүшелерінің («ҮМЗ» АҚ кәсіпорындар тобы) қарауында тұр;
- 2-і бойынша – иеліктен айыру жөніндегі жұмыс жергілікті атқарушы органдар мамандандырылған коммуналдық кәсіпорын ауданында болмауына байланысты «Шиелі энергосервис» және «Таукент энергосервис» ЖШС су қайтарғыш, жылу және сумен жабдықтау коммуналдық шаруашылығы объектілерін қабылдаудан бас тарту себебі бойынша тоқтатылды.

ҚАӨ бақылауға алу және ықпалды күшейту мақсатында тәуелді және бірлескен-бақыланатын өндіру ұйымдарындағы үлесті ұлғайту, сондай-ақ компаниялардың қаржылық нәтижелерін жақсарту мақсатында мемлекеттік органдарға бейінді емес активтер мен объектілерді өткізу, тарату, беру бойынша жұмысты жалғастыратын болады.

ҚАӨ ұйымдары 23 кен орнында, негізінен, Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда облыстарында уран өндіруді жүзеге асыруда.

Есепті кезеңде ҚАӨ үлесі Қазақстанда уран өндірудің жалпы көлемінде 11 931 тонна U-нан 12 568 тонна U-ға дейін артты. Уран өндіру көлемі бойынша әлемдік нарықта ҚАӨ қатысу үлесі 21,36%-ды құрады.

ҚАӨ ұйымдары табиғи монополияның мынадай салаларында қызметтер көрсетуде: электр энергиясын, жылу мен су өндіру.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 29 желтоқсандағы № 1628 қаулысымен «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС үшін 1 кВтсағ үшін 10,34 теңге, 2014 жылға – 1 кВтсағ үшін 10,96 теңге мөлшерінде 2013 жылға электр энергиясына арналған шекті тарифтері бекітілді.

2013 жылы **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) «Семізбай-У» ЖШС-да жылына 1800 мың м³ құрамында ураны бар ерітінділерді ұлғайтылған өткізу қабілетімен Иіркөл кенішінде өнімді ерітінділерді дайындау бойынша қайта құрылымдалған цехты пайдалануға енгізді.

2) Ресей Федерациясымен бірлесіп «ЦОУ» ЖАҚ-тың «УЭХК» ААҚ бөлу қуаттары акциялары пакетін сатып алу бойынша жобаны іске асыру шеңберінде 2013 жылғы 27 қыркүйекте «Регистратор Р.О.С.Т.» ААҚ-ның «УЭХК» ААҚ 10 446 261 014 жай атаулы акциясы (25%+1 акция) Қазақстан-Ресей кәсіпорны «ЦОУ» ЖАҚ-тың меншігіне өткені туралы хабарламасын алды. Жоба практикалық іске асыру сатысына өтті және 2014 жылдың аяғына дейін «ЦОУ» ЖАҚ 300 мың ЕРР көлемінде бірінші коммерциялық жеткізілімді жүзеге асыруға тиіс.

3) ҚР Үкіметі ҚАӨ-нің «Сино-Каз» компаниясының пайдасына «Семізбай-У» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 49%-ын сату бойынша мәміле жасауға келісім бергені туралы қаулы қабылданды, яғни ҚАӨ Бітімгерлік келісім бойынша өз міндеттемелерін толық көлемде орындады.

Іс жүзінде орташа тізімдік саны 22 100 бірлікті, оның ішінде өндірістік персоналдың 19 944 бірлігін құрады.

«Тау-кен Самұрық» ҰТК» АҚ (бұдан әрі - ТКС) тау-кен металлургия саласын одан әрі дамыту мақсатында ҚР Үкіметінің 2009 жылғы 15 қаңтардағы № 10 қаулысына сәйкес құрылды.

ТКС негізгі қызметі қазіргі заманғы технологияларды қолдана отырып басымды қатты пайдалы қазбаларды (ҚПК) шикізат базасын тиімді игеру, өндірістік активтерді біріктіру және оларды тиімді басқару есебінен компания құнының өсуін жүзеге асыру болып табылады.

Бүгінгі таңда ТКС-да инвестициялық ұсыныстарды әзірлеуді, перспективалық объектілердің геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу үшін жобалық қаржыландыруды тартуды, техникалық-экономикалық негіздемелерді әзірлеуді, стратегиялық әріптестерді тартуды, сондай-ақ жер қойнауын пайдалану құқығын алуды көздейтін инвестициялық даму кезеңінде тұр.

ТКС құрылымына 6 деңгейдегі 41 компания кіреді, олардың 30-ы «Қазцинк» ЖШС тобына кіреді және 7 компания инвестициялық жобаларды іске асыру мақсатында құрылды.

ТКС-да 2013 жыл ішінде **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) Құзыретті органмен Қарағанды облысының Алайғыр кен орнында полиметалл рудаларын өндіруге жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт жасалды;

2) Құзыретті органмен Қарағанды облысының Спасск мыс кен орны аймағында мыс, алтын және ілеспе құрамдауыштарды барлауға жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт жасалды;

3) Құзыретті органмен Алматы облысындағы Тұяқ-Темірлік кен орнында мыс, қорғасын, баритті барлауға жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт жасалды;

4) Құзыретті органмен Жамбыл облысындағы Гагарин кен орнында алтын барлауға жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт жасалды;

5) Директорлар кеңесімен 2013 жылдың 1 маусымынан бастап қолданысқа енген «Тау-кен Самұрық» АҚ жаңа ұйымдық құрылымы бекітілді;

6) Қоғамның Директорлар кеңесімен «Тау-кен Самұрық» АҚ 2013-2022 жылдарға арналған Даму стратегиясын бекітілді;

7) Жалғыз Акционер ТКС жарғылық капиталына «Қазцинк» ЖШС қатысу үлестерінің 29,8221%-ын берді;

8) 2013 жылдың қарашасында Астана қаласының АЭА-да алтын, күміс және басқа да қымбат металдарды және ілеспе құрамдауыштарды алу үшін құрамында алтыны бар минералды және қайталама шикізатты, техногендік минеральдық түзілімдерді байыту, қайта өңдеу бойынша Аффинажды зауыт пайдалануға енгізілді.

Іс жүзінде орташа тізімдік саны 103 бірлікті, оның ішінде өндірістік персонал 13 бірлікті құрады.

«Біріккен химия компаниясы» ЖШС (бұдан әрі – БХК) 2008 жылғы 13 қазандағы ҚР Үкіметінің кеңейтілген отырысы барысында берілген Қазақстан Республикасы Президентінің «химия саласы жобаларымен айналысатын арнайы компания құру» бойынша тапсырмасын орындау үшін құрылды.

БХК қазіргі жергілікті және әлемдік нарықта сұранысқа ие болған химия өнімдерін шығару үшін отандық көмірсутегі және минералдық шикізатты тереңдетіп өңдеуге бағытталған инвестициялық жобаларды әзірлеу және іске асыру жолымен Қазақстан Республикасында химия өнеркәсібін дамытуға жәрдемдеседі.

2013 жылғы жағдай бойынша БХК активтерінің құрылымы 11 компания ұсынып отыр.

Бірлесіп бақылайтын БХК ұйымдарына мыналар жатады:

1) «KPI Inc.» ЖШС (51% үлесі) негізгі қызметі Атырау облысында қуаты жылына 500 мың тонна полипропилен өндіру кешенін құру жобасын іске асыру болып табылады.

2) KAPIC FZCO (50% үлесі) оның негізгі қызметі мұнай-химия саласындағы және аралас салалардағы, сондай-ақ Таяу Шығыстың барлық елдерінде мұнай-химия саласының полипропилен өнімдерімен және материалдарымен сауда жасау саласындағы инвестицияларды басқару жобасын іске асыру болып табылады.

БХК қауымдасқан компанияларына мыналар жатады:

1) «KLPE» ЖШС (25% үлесі) оның негізгі қызметі Атырау облысында қуаты жылына 800 мың тонна полиэтилен өндіру кешенін құру жобасын іске асыру болып табылады.

2) «БХК Инжиниринг» ЖШС (25% үлесі) оның негізгі қызметі өнеркәсіп, жер қойнауын пайдалану, экология, құрылыс және инфрақұрылым саласындағы сараптамалық, инжинирингілік және жобалық жұмыстар, сондай-ақ Project Management Consultancy (PMC) сияқты консалтингтік қызметтер, техникалық аудит (Due diligence), өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы, ТЭН әзірлеу және өзге қызметтерді көрсету болып табылады.

3) «Самұрық құзырет орталығы» ЖШС (30% үлесі) оның негізгі қызметі химия саласы үшін кадрларды қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша жобаны іске асыру болып табылады.

2013 жылы **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) «Самұрық - Қазына» АҚ Басқармасының 2013 жылғы 13 ақпандағы № 04/13 шешіміне сәйкес «Жамбыл облысындағы химия паркі» арнайы экономикалық аймағын құру» жобасын іске асыру шеңберінде Серіктестік «Тараз химия паркі АЭА ҚК» АҚ құрылды. Бүгінгі таңда осы жобаның ТЭН мемлекеттік сараптамасы алынды.

2) Сондай-ақ ағымдағы кезеңде Серіктестік «Степногор тау-кен-химия комбинаты» ЖШС-дан (бұдан әрі – «СТХК» ЖШС) «СКЗК» ЖШС-дағы қатысу үлесінің 22%-ын сатып алуды жүзеге асырды. Осылайша, Серіктестіктің «СКЗК» ЖШС-ға қатысу үлесі 78%-ды құрайды.

3) Екінші қатысушының өз қатысу үлесіне мөлшерлес жарғылық капиталды толтырудан бас тартуына байланысты «Полимер Продакшн» ЖШС жарғылық капиталындағы иелену үлесі 90%-дан 99,54%-ға дейін ұлғайтылды. Жарғылық капиталды толық төлеу қарыздық қаржыландыруды ашу бойынша «Сбербанк» АҚ ЕБ кейінге қалдырылатын шарты болды.

Есепті кезеңнің қорытындылары бойынша нақты орташа тізімдік саны 262 бірлікті, оның ішінде өндірістік персоналдың 45 бірлігін құрады.

«Қазақстан Инжиниринг» ҰК» АҚ (бұдан әрі – ҚИ) елдің ірі қорғаныс-өнеркәсіп кәсіпорындарында бірыңғай қаржылық, өндірістік және технологиялық саясатты қамтамасыз ететін холдингілік құрылым болып табылады және ҚР Қорғаныс министрлігінің сенімгерлік басқаруында тұр.

ҚИ миссиясы – ішкі қажеттілік пен экспортты қамтамасыз ету үшін қорғаныс, қос және азаматтық мақсаттағы өнімдерді әзірлеу, өндіру, өткізу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруға қатысуын қамтамасыз ету.

Оның құрылымына 3 деңгейдегі 34 компания кіреді. ҚИ кәсіпорындары мұнай-газ, теміржол, энергетика, агроөнеркәсіптік, жылу энергетикалық кешендер үшін, сондай-ақ қару-жарақтарды және әскери техниканы өндіру мен жөндеуді ұсынатын тапсырыс берушілер үшін өнімдерді шығаруға және қызметтерді көрсетуге мамандануда.

Есепті кезеңде мынадай елеулі оқиғалар болды:

1) 2013 жылғы 7 тамызда «Fitch Ratings» Компанияға инвестициялық «BBB-» және тиісінше «BBB» деңгейінде шетелдік және ұлттық валютада эмитенттің ұзақ мерзімді кредиттік рейтингіні берді. Жоғары кредиттік рейтингілер Компанияға 2013 жылы 200 млн. АҚШ доллары сомасында жылдық 4,55%-бен Еурооблигацияларды орналастыру жолымен сыртқы нарыққа шығуын жүзеге асыруға мүмкіндік берді.

2) Қордың 2022 жылға дейінгі стратегиясына сәйкес Компания 2013 жылғы қарашада Компанияның 2013-2022 жылдарға арналған Даму стратегиясын әзірледі және оны Директорлар кеңесі бекітті.

3) 2013 жылы Компанияның инвестициялық жобалары бойынша:

- «Семей инжиниринг» АҚ базасында әскери мақсаттағы бронды техникаларды жаңарту, қызмет көрсету және жөндеу бойынша өндірісті құру – 2013 жылғы маусымда зауыттың ашылуы болды;
- Электрондық-оптикалық приборлар өндірісі («Қазақстан Aselsan Инжиниринг» ЖШС) – құрылыс-монтаж жұмыстары аяқталды, 2013 жылдың желтоқсанында зауыттың ашылуы болды.

Іс жүзінде орташа тізімді саны 5 638 бірлікті, оның ішінде өндірістік персонал 5 048 бірлікті құрады.

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштері өзгеруінің негізгі факторлары:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Өзгеру		Факторлар
				абс. (+/-)	қат. (%)	
«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ уран өндіру көлемі	тонна	22 501	20 981	1 520	7	Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес уран өндіру көлемін ұлғайту
«Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ азаматтық мақсаттағы өнімдерді сату көлемі	млн. теңге	18 672	14 243	4 428	31	«ҚМГ» ҰК» АҚ кәсіпорындары тарапынан мұнай-газ жабдығына арналған тапсырыстарды 18%-ға ұлғайту; Сандық, энергетикалық бағыт бойынша («Қазтелерадио» АҚ және т.б.) 2 еседен артыққа тапсырыстарды ұлғайту
«Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ арнайы және қос мақсаттағы өнімді сату көлемі	млн. теңге	13 559	28 129	- 14 570	- 48	ҚР Үкіметінің «Мемлекеттік қорғаныстық тапсырыс туралы» қаулысымен «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ еншілес ұйымдарының («ҚазинжЭлектроникс» АҚ, «СМЗ» АҚ, «Гидроприбор» ҒЗИ» АҚ, «Зенит» БЗ» АҚ, «С.М. Киров атындағы зауыт» АҚ, «ҚИ 811-й АРЗ» АҚ, «ПЗТМ» АҚ, «ПСЗ «Омега» АҚ, «Зенит» БЗ», «СМЗ» АҚ) өнімдеріне күш ведомстволарының қажеттілігі төмендетілді.
«Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ сервистік қызметтерінің (инжиниринг) көлемі	млн. теңге	12 540	9 781	2 759	28	Мемлекеттік қорғаныстық тапсырыс шеңберінде тапсырыстарды, сондай-ақ «ҚТЖ» ҰК» АҚ тарапынан тапсырыстарды ұлғайту
Өндірістің тоқтауына немесе	бірл.	0	0	0	-	

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Өзгеру		Факторлар
				абс. (+/-)	қат. (%)	
экологиялық зардапқа әкеп соқтырған авариялық жағдайлардың саны						
Орта тізімдік саны,	адам	28 116	26 640	1 476	5	Операциялық қызметтің кеңейтілуіне байланысты өндірістік персонал санының өсуі
оның ішінде өндірістік персонал	адам	25 061	23 640	1 421	6	

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу, (+/-)	Өзгеру, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	37,62	53,43	-15,81	-29,6
EBITDA margin	%	5,8	18,24	-12,44	-68,2
ROA	%	4,35	7,53	-3,18	-42,2
ROE	%	6,49	12,87	-6,38	-49,6

Төменде жиынтық кіріс туралы есептің негізгі элементтерінің өзгеруіне түсініктемелер келтіріледі.

млрд. теңге

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Өзгеру		Түсініктемелер
			абс., (+/-)	қат., %-бен	
Сатудан түскен кірістер және пайыздық кірістер	334,0	374,3	-40,3	-10,8	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> заттай мәндегі уран шала тотығы-тотығын сату көлемдерінің өсуі (-17,8 млрд. теңге); 48,73 АҚШ доллары/фунттан 38,34 АҚШ доллар/фунтка дейін (-30,9 млрд. теңге) спотты баға белгіленімін төмендетуге; АҚШ доллары бағамының 149,11-ден 152,14 теңге/АҚШ долларына дейін (+3,7 млрд. теңге) өсуіне; арнайы және қос мақсаттағы өнімдерді сату көлемдерінің өсуіне (-7,4 млрд. теңге); тантал және бериллий өнімдеріне сату бағасының өсуі (+3,1 млрд. теңге); электр энергиясына тарифтің өсуіне (+5,4 млрд. теңге)
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	266,9	287,4	-20,5	-7,1	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> уран шала тотығы-тотығын сату көлемдерінің төмендеуіне (-13,0 млрд. теңге); 48,73 АҚШ доллары/фунтынан 38,34 АҚШ доллары/фунтына дейін (-14,6 млрд. теңге) спотты баға белгіленімінің төмендеуіне байланысты сатып алынатын уран бағасының төмендеуіне; Шикізат құрылымының және тантал өндірісінің дайын өнімдерінің өзгеруіне (+3,1 млрд. теңге); шикізат пен материалдарға, энергия (газ) тасығыштарға және МАЭК бойынша электр энергиясын өндіру көлемдеріне арналған бағалардың өсуіне (+2,2 млрд. теңге)
Жалпы кіріс	67,0	86,9	-19,9	-22,9	
Жалпы және әкімшілік шығыстар	37,8	30,6	7,2	23,3	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> айыппұлдар мен өсімақылардың («Қазатомөнеркәсіп» ҰАК) АҚ) 3,8 млрд. теңгеге ұйымдарды енгізуге (ҚАӨ, БХК) енгізуге байланысты еңбекақы төлеу бойынша шығыстардың 1,2 млрд. теңгеге өсуіне; «Astana Solar» ЖШС өнім берушілерімен міндеттемелердің орындалмауына (0,8 млрд. теңге), «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС энергия ресурстарына тарифтер бойынша төленбеуіне (0,5 млрд. теңге) байланысты күмәнді борыштар бойынша резервтердің 1,4 млрд. теңгеге өсуіне
Активтердің құнсыздануынан болған шығындар	25,2	3,8	21,4	561,8	Негізінен: <ul style="list-style-type: none"> «Қазцинк» ЖШС инвестициялардың құнсыздануынан 4,3 млрд. теңге мөлшерінде шығынды тануына байланысты; уранға бағаның қайғылы түрде азаюына байланысты «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-дағы 3,4 млрд. теңге мөлшерінде негізгі қаражатының құнсыздануынан болған шығынды тануына байланысты; уранға бағаның қайғылы түрде азаюына байланысты «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ гудвилінің құнсыздануынан болған шығынды 5,0 млрд. теңге мөлшерінде тануға байланысты; 4,4 млрд. теңге сомасында өтелмеген ҚҚС пайда болу себебі бойынша құнсызданудан болған шығынды тануға байланысты; «KazSilicon» ЖШС жер қойнауын пайдалануға құқықтарды

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Өзгеру		Түсініктемелер
			абс., (+/-)	кат., %-бен	
					құнсыздануынан болған 5,8 млрд. теңге шығынды тануына байланысты
Операциялық қызметтен кіріс/(шығын)	-0,2	48,4	-48,2	-99,6	
Операциялық емес қызмет, нетто	-3,4	-4,7	1,3	27,7	Негізінен мыналарға байланысты: • «Семізбай-У» ЖШС бойынша бітімгерлік келісімді іске асыру шеңберінде (+5,7 млрд. теңге) міндеттемелеріне түзетпе жасауына; • «KazSilicon» ЖШС НҚ істен шығуынан болған шығыстардың 0,9 млрд.теңгеге төмендеуіне; • уранға бағаның төмендеу себебі бойынша әлеуметтік салаға арналған шығыстардың 1 млрд.теңгеге төмендеуіне;
Қаржылық кіріс	5,6	4,4	1,2	27,3	Негізінен мыналарға байланысты: • уранға (+0,5 млрд.теңге) бағаның түсуіне байланысты «Аппак» ЖШС урандық қарызын қайта бағалауға; • «ГТК» ЖШС атына «Инкай» ЖШС ұшақ мерзімді авансына дисконтты (+0,5 млрд. теңге) есептеуге
Қаржылық шығындар	9,6	13,9	4,3	30,9	Негізінен, «Семізбай-У» ЖШС бойынша бітімгерлік келісімді сатуға байланысты, соның нәтижесінде 2013 жылдан бастап қытайлық әріптестердің атына дивидендтерді төлеуге резервтер есептелмейді (-4,8 млрд. теңге).
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлесі	30,7	33,0	-2,3	-6,8	Негізінен, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ бойынша 8,7 млрд. теңгеге төмендетуге, уранға спотты баға белгіленімін 48,73 АҚШ долларынан/фунтынан 38,34 АҚШ доллары/фунтына дейін азайту және тәуелді және бірлесіп бақыланатын уран өндіретін ұйымдардың таза кірісінің тиісінше азаюына байланысты
Салық салғанға дейінгі пайда/(шығын)	45,2	64,4	-19,2	-29,8	
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	7,6	11,0	-3,4	-30,6	«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ бойынша салық салғанға дейінгі кірісті азайту нәтижесінде (-18,5 млрд.теңге), «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ (-1,8 млрд.теңге)
Таза пайда/(шығын)	37,6	53,4	-15,8	-29,6	

Сегменттің жиынтық кірісі туралы есептің негізгі баптары

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеру, %-бен
	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге	Сатудан кіріске %-бен	Операциялық қызметтен шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сатудан алынатын кірістер және пайыздық кірістер	100	107,8	334,0	100,0	116,1	374,3	-40,3	-10,8
Операциялық қызметке арналған шығыстар	92,8	100,0	309,8	86,2	100,0	322,5	-12,6	-3,9
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	79,9	86,2	266,9	76,8	89,1	287,4	-20,5	-7,1
Жалпы кіріс	20,1	21,6	67,0	23,2	26,9	86,9	-19,9	-22,9
Жалпы әкімшілік шығыстар	11,3	12,2	37,8	8,2	9,5	30,7	7,1	23,3
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	1,5	1,6	5,1	1,2	1,4	4,4	0,7	15,2
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	0,3	0,3	0,9	0,1	0,1	0,4	0,5	123,4
Активтердің құнсыздануынан шығындар	7,6	8,1	25,2	1,0	1,2	3,8	21,4	561,8
Операциялық қызметтен кірістер (шығындар)	-0,1	-0,1	-0,2	-12,9	-15,0	-48,4	48,2	-99,6
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлесі	9,2	9,9	30,7	8,8	10,2	33,0	-2,3	-6,8
Табыс салығы бойынша шығыстар	2,3	2,5	7,6	2,9	3,4	11,0	-3,4	-30,6
Таза пайда	11,3	12,1	37,6	14,3	16,6	53,4	-15,8	-29,6

Есепті кезеңде 2012 жылмен салыстырғанда сатудан түскен кірістердің өсу қарқынымен салыстырғанда ЖӘШ өсуінің салыстыруға болмайтын қарқыны байқалып отыр, тұтастай алғанда *сегмент бойынша операциялық тиімділікті азайту байқалады.*

2012 жылмен салыстырғанда 2013 жылы сегмент бойынша таза пайданың өзгеруінің негізгі факторлары:

Факторлар	Өзгеру, млрд. теңге
Таза кіріс (2013 жылы 37,6 млрд. теңге; 2012 жылы 53,4 млрд. теңге)	-15,8
оның ішінде мыналарға байланысты	
«Семізбай-У» ЖШС бойынша бітімгерлік келісімді іске асыру, соның нәтижесінде міндеттемелерге түзетпе жасаудан кірістер алынды және 2013 жылдан бастап қытайлық әріптестердің атына дивидендтер төлеуге арналған резервтер есептелмейді	23,9
негізгі емес қызмет бойынша (оның ішінде қаржылық қызмет), бағамдық айырма бойынша сальдоны жақсарту	+7,8
ҚТС бойынша шығыстарды азайтуға	+3,4
«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ (0,8 млрд.теңге) активтерінің құнсыздануын қалпына келтіруге	+0,5
«Қазцинк» ЖШС (4,3) және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ (20,8 млрд.теңге) инвестициялардың құнсыздануынан болған шығындарды тануға	-21,4
Жалпы кірісті төмендету, спотты баға белгіленімін 22%-ға 48,73 АҚШ долларынан/фунтынан 38,34 АҚШ долларына/фунтына дейін және ЗОУ сату көлемдерін 8%-ға (954 тонна) төмендету	-19,9
Қатысу үлесінен болатын кірістерді азайту, спотты баға белгіленімін 22%-ға 48,73 АҚШ долларынан/фунтынан 38,34 АҚШ долларына/фунтына дейін және ЗОУ сату көлемдерін 8%-ға (954 тонна) төмендету	-2,3
ЖӘШ және сату бойынша шығыстардың өсуіне	-7,9

Осы сегмент бойынша **күрделі шығындар** 2013 жылы моральдық ескірген және физикалық тозған жабдықтарды жаңа, барынша прогрессивтімен жаңғыртуға және алмастыруға, жұмыс істеп тұрған кеніштерде өндіру көлемдерін ұлғайту үшін уранды жоспарлы өндіруді қамтамасыз етуге, химиялық саланы дамытуға (күкірт қышқылы, полиэтилен, полипропилен, полимерлі өнім, глифосат, көгертікші қышқыл және натрий цианиді, бутадиен, жартылай бутадиенді каучук өндіру), перспективалы объектілердің іздеу және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу және іске асыру (жер қойнауын пайдаланбауға арналған құқықтарды алу) үшін жобалық қаржыландыруды тарту, ауыр және жеңіл машина жасау зауыттарын жаңғыртуға бағытталды.

Осы сегмент бойынша дамытуға арналған шығыстар 90,5 млрд. теңгені, олардың ішінде инвестициялық жобаларда – 34,78 млрд. теңге, ЕҰ өндірістік және әкімшілік қызмет үдерісіне тікелей қатысатын өндірістік активтер мен өзге негізгі қаражатты жұмыс жағдайында қолдауға – 32,64 млрд. теңгені құрады.

3.3 «Тасымалдау» сегменті «Қазақстан темір жолы» (бұдан әрі – «ҚТЖ» АҚ), «Эйр Астана» АҚ, «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ, «Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ, «Павлодар әуежайы» АҚ қамтиды.

«ҚТЖ» АҚ қызметінің негізгі мақсаты багаж, жүк багажы, жүктер және пошта жөнелтілімдерін теміржол көлігімен тасымалдауда экономика және халықтың қажеттіліктерін үздіксіз және сапалы қамтамасыз ету болып табылады.

«ҚТЖ» АҚ жалғыз акционері Қор болып табылады. «ҚТЖ» АҚ құрылымына 5 деңгейдегі 99 компания кіреді, олардың ішінде «ҚТЖ» АҚ-ға жүз пайыздық үлесімен 70 компания тиесілі.

«ҚТЖ» АҚ бірлесіп бақылайтын ұйымдарға мыналар жатады:

- «Тұлпар-Тальго» ЖШС, қызметінің негізгі түрі теміржол жолаушы вагондарына жобалау, құрастыру, өндіру, экспорттау, сату және техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру болып табылады;
 - «Электровоз құрастыру зауыты» ЖШС, қызметінің негізгі түрі жүк және жолаушылар электровоздарын жасау болып табылады;
 - «Локомотив құрастыру зауыты» АҚ, қызметінің негізгі түрі локомотивтерді құрастыру болып табылады;
 - Logistic System Management B.V.
- ҚТЖ» АҚ қауымдасқан компанияларына мыналар жатады:
- Ақтөбе рельсаркалық зауыты.

Көлік түрлері бөлінісіндегі жүк айналымы (ҚР Статистика агенттігінің деректеріне сәйкес):

Көлік түрі	2012 жыл		2013 жыл		Өзгеруі	
	көлемі, млн. ткм	Тасымалдау нарығындағы үлесі %	көлемі, млн. ткм	Тасымалдау нарығындағы үлесі, %	абсолютті мәндігі, млн. ткм	%-бен
Теңіз көлігі	2 800	0,6%	2 709	0,5%	-91	-3
Өзен көлігі	60	0%	32	0%	-28	-46
Әуе көлігі	60	0%	63	0%	4	6
Құбырлы көлік	106 900	22,4%	116 077	23,5%	9 177	9
Өзге құрлықтағы көлік	132 300	27,7%	145 203	29,4%	12 903	10
Теміржол көлігі	235 900	49,4%	229 142	46,5%	-6 758	-3
ҚР аумағында жүк айналымының жиыны	478 000	100%	493 226	100%	15 226	3

Көлік түрлерінің бөлінісіндегі жолаушылар айналымы (ҚР Статистика агенттігінің деректеріне сәйкес):

Көлік түрі	2012 жыл		2013 жыл		Өзгеруі	
	көлемі, млн. жкм	Тасымалдау нарығындағы үлесі, %	көлемі, млн. жкм	Тасымалдау нарығындағы үлесі, %	Абсолютті мәндігі, млн. жкм	%-бен
Өзен көлігі	2	0%	1	0%	-1	-47
Әуе көлігі	8 623	4,0%	9 705	4,2%	1 082	13
Өзге құрлықтағы көлік	185 111	86,9%	203 429	87,0%	18 318	10
Теміржол көлігі	19 256	9,0%	20 619	8,8%	1 363	7
<i>Оның ішінде «ҚТЖ» ҰК» АҚ</i>	<i>16 708</i>	<i>7,8%</i>	<i>16 962</i>	<i>7,3%</i>	<i>254</i>	<i>2</i>
ҚР аумағы бойынша жолаушылар айналымының жиыны	213 036	100%	233 753	100%	20 718	10

Есепті кезеңде «ҚТЖ» АҚ-ның ішкі нарықтағы жүк айналымы бойынша үлесі 49,4%-дан 46,5%-ға дейін, жолаушылар айналымы бойынша – 7,8%-дан 7,3%-ға дейін төмендеді.

2012 жылмен салыстырғанда 2013 жылы «ҚТЖ» ҰК» АҚ жүк тасымалдарының ішкі нарықтағы үлесін төмендету негізінен мынадай себептер бойынша болды:

- құрылыс жүктері, темір және түсті рудаларды, қара металдарды қоспағанда, жүктердің барлық түрлері бойынша тасымалдауды төмендетуге байланысты жүк тасымалдау көлемдерін 6,2%-ға азайту;

- ҚР жүк тасымалы нарығының 3%-ға жалпы өсуі;

- көліктің басқа да түрлерімен тасымалдың озық өсуі: автокөлік (+3,5%) және құбыр көлігі (9%).

2012 жылмен салыстырғанда 2013 жылы жолаушылар айналымы көлемдерінің 1,5%-ға өсуі кезінде жолаушылар тасымалы нарығында «ҚТЖ» ҰК» АҚ үлесін азайту мына себептер бойынша болды:

- ҚР жолаушылар тасымалы нарығының 9,7%-ға жалпы өсуі;

- көліктің басқа да түрлерімен жолаушылар тасымалының озық өсуі: автокөлік (+0,16%), әуе көлігі (+2,5%).

«ҚТЖ» АҚ ұйымдары табиғи монополияның мынадай салаларында қызметтер көрсетеді:

- «ҚТЖ» АҚ: магистралды теміржол желілері, кіреберіс жолдар, электр энергиясын беру және бөлу қызметтері;

- «Теміржолсу» АҚ: су шаруашылығы және (немесе) кәріз жүйелері қызметтері;

2013 жылдың ішінде ҚТЖ» АҚ мынадай реттелетін қызметтеріне жаңа тарифтер бекітілді:

- Магистралды теміржол желісі қызметтеріне және жүктерді тасымалдау бойынша қызметтерге (локомотивтік тартым, жүк және коммерциялық жұмыс) 2013 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілуіне және 8,4%-ға орташа жалпы көтерілуіне;

- бірінші жартыжылдықтың ішінде кіреберіс жолдары қызметтеріне жаңа тарифтер бекітілген жоқ;

- 2013 жылғы 1 сәуірден бастап қолданысқа енгізілуіне және ҚР ТМРА 2013 жылғы 21 ақпандағы 60-ОД бұйрығымен 20,2 %-ға жалпы жоғарылауына электр энергиясын беру және бөлу;

- су шаруашылығы және (немесе) кәріз жүйелері қызметтері.

2013 жылғы 1 қаңтардан бастап «Теміржолсу» АҚ серіктестіктері қызметтердің мынадай түрлеріне жаңа тарифтер бекітті:

1) су беру (сумен жабдықтау) бойынша қызметтер, 1м3 үшін:

- «Теміржолсу-Ақтөбе» ЖШС 2013 жылғы 1 сәуірден бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 48%-ға өсуіне (ескі тариф – 233,43 теңге; жаңа тариф – 346,15 теңге);
- «Теміржолсу-Қарағанды» ЖШС 2013 жылғы 10 тамыздан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 31%-ға өсуіне (ескі тариф – 426,28 теңге; жаңа тариф – 559,29 теңге);
- «Теміржолсу-Павлодар» ЖШС 2013 жылғы 1 қазаннан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 2%-ға өсуіне (ескі тариф – 193,57 теңге; жаңа тариф – 196,73 теңге);
- «Теміржолсу-Арыс» ЖШС 2013 жылғы 1 наурыздан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 14%-ға өсуіне (ескі тариф – 123,6 теңге; жаңа тариф – 140,5 теңге).

2) 1 м3 үшін ағыстарды бөлу жөніндегі қызметтер (кәріз) :

- Теміржолсу-Ақтөбе» ЖШС 2013 жылғы 1 сәуірден бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 26%-ға өсуіне (ескі тариф – 297,1 теңге; жаңа тариф – 374,17 теңге);
- «Теміржолсу-Қарағанды» ЖШС 2013 жылғы 1 сәуірден бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 79%-ға өсуіне (ескі тариф – 157,13 теңге; жаңа тариф – 280,7 теңге);
- «Теміржолсу-Павлодар» ЖШС 2013 жылғы 1 қазаннан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 5%-ға өсуіне (ескі тариф – 160,96 теңге; жаңа тариф – 168,61 теңге);
- «Теміржолсу-Арыс» ЖШС 2013 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 76%-ға өсуіне (ескі тариф – 134,54 теңге; жаңа тариф – 236,95 теңге).

3) жылу энергиясын өндіру, беру, бөлу және жабдықтау бойынша қызметтер (1 Гкал үшін):

- «Теміржолжылу-Қазалы» ЖШС 2013 жылғы 1 қазаннан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 1%-ға өсуіне;
- «Теміржолжылу-Аягөз» ЖШС 2013 жылғы 1 қарашадан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 15%-ға өсуіне (ескі тариф – 9 693,42 теңге; жаңа тариф – 11 150,62 теңге);
- «Теміржолжылу-Қарағанды» ЖШС 2013 жылғы 1 қарашадан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 23%-ға өсуіне (ескі тариф – 10 965 теңге; жаңа тариф – 13 465,17 теңге);
- «Теміржолжылу-Екібастұз» ЖШС 2013 жылғы 1 қазаннан бастап қолданысқа енгізілуіне және орташа тарифтің 17%-ға өсуіне (ескі тариф – 10 357,03 теңге; жаңа тариф – 12 123,92 теңге).

Есепті кезеңде **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) 2013 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасы теміржол көлігімен жүктерді тасымалдауға арналған тарифтер 8,4%-ға артты;

2) «Трансмашхолдинг» ЖАҚ пайдасына «Локомотив құрастыру зауыты» АҚ акциялары пакетінің 50%-ын сатуға байланысты активтер құрылымында өзгерістер болды;

3) 2013 жылғы 30 мамырда «ҚТЖ» ҰК» АҚ бірлескен кәсіпорын негізінде ынтымақтастық туралы 2011 жылғы 17 наурыздағы №80-АҚ келісім шеңберінде «ҚТЖ» ҰК» АҚ-ға тиесілі «Кедентранссервис» АҚ акцияларының 33%-ын беру жолымен Нидерланды юрисдикциясында тіркелген «Logistic System Management B.V.» компаниясы акцияларының 33%-ын сатып алды;

4) 15 қаңтарда – «ҚТЖ» ҰК» АҚ-да ISO/IEC 27001:2005 халықаралық стандартына сәйкестігіне сертификациялық аудит өтті;

5) 17 қаңтарда – Өзен-Түркіменстанмен мемлекеттік шекара желісі бойынша жолаушылар қозғалысы басталды;

6) 15 наурызда – «ҚТЖ» ҰК» АҚ Инновациялық HR құралдар жобасы: «Инновациялық идеялардың 4-і Ақпараттық инкубатор жүйесі» және «Сенім-2012» www.zhastemir.kz. Корпоративтік әлеуметтік желісі жобасы үшін «Үздік HR-жоба» номинациясындағы ІІІ дәрежелі дипломымен марапатталды;

7) 27 сәуірде – Қазақстан арқылы Чэнду (ҚХР) – Лодзь (Польша) бағытында 41x40-футты контейнерлерден контейнерлік поезды жөнелту;

8) 11 мамырда – Қазақстанның Президенті Нұрсұлтан Назарбаев және Түркіменстанның Президенті Гурбанғұлы Бердымұхамедов елдердің арасында Болашақ станциясы (Қазақстан Республикасы) - Серхетяка станциясы (Түркіменстан) өткелі арқылы тікелей теміржол қатынасын ашты;

9) 23 мамырда – «ҚТЖ» ҰК» АҚ Халықаралық теміржолдар одағының Азия-Тынық мұхиты Өңірлік Ассамблеясының 15-отырысын өткізді;

10) 26 мамырда – «Саламатты Қазақстан», «Денсаулық» және «Жәрдем» медициналық пойыздары жазғы кесте бойынша жұмысын бастады;

11) 8 маусымда – Алматы-2 вокзалынан «Алматы - Атырау» - «Сарайшық» бағытында жаңа Тұлпар-Тальго жүрдек пойызы жөнелтілді;

12) 4 шілдеде – ҚР Премьер-министрі Серік Ахметов Астанада «GEVO» локомотивтік дизель қозғалтқыштарын өндіру зауытын салу алаңында ескерткіш тақталарының ашылу рәсіміне қатысты;

13) 4 тамызда – Мемлекет басшысы Н.Ә. Назарбаев Астанада теміржол көлігі қызметкерлеріне жаңа пәтерлердің кілттерін тапсырды;

14) 25 тамызда – Тұлпар-Тальго вагондарынан құралған Астана-Семей № 63/64 жүрдек жолаушы поезы қатынай бастады;

15) 22 тамызда – «Тұлпар-Тальго» зауыты вагондарынан құралған Астана-Атырау-Астана жолаушылар поезының жүрдек бағыты ашылды;

16) 7 қазанда – Астанада «ҚТЖ» ҰК» АҚ қолдауымен «Жаңа Жібек жолы – Қытайдан Қазақстан арқылы Еуропаға» атты II халықаралық көлік-логистикалық бизнес-форум өтті;

17) 20 желтоқсанда – Жалпыұлттық телекөпір барысында Елбасына Жезқазған-Бейнеу және Арқалық-Шұбаркөл салынып жатқан теміржол тораптарының түйісуі берілген, Мемлекет басшысы екі бастапқы қазақстандық құрғақ жүк таситын кемеңің аты берілді, оларды «ҚТЖ» ҰК» АҚ «Түркістан» және «Бекет ата» атты қазақстандық жалаумен Каспий теңізінде жұмыс істеу үшін сатып алынды.

Есепті кезең ішіндегі іс жүзінде орташа тізімдік саны 149 869 бірлікті, оның ішінде 139 090 бірлік өндірістік персоналды құрады.

«Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі – Эйр Астана) негізгі қызметі азаматтық авиацияның әуе кемелерімен жолаушылар мен жүктерді тасымалдау болып табылады. Қор (51%) және «BAE Systems Kazakhstan Ltd.» (49%) Эйр Астананың акционерлері болып табылады.

2013 жылы Эйр Астананың халықаралық бағыттар бойынша авиатасымал нарығындағы үлесі шамамен 39%-ды, ішкі бағыттар бойынша – 72%-ды құрады. Осы кезеңде жүк тасымалдарының көлемі ішкі бағыттар бойынша 56%-ға артты, халықаралық бағыттар бойынша – 8%-ға төмендеді.

Эйр Астана тұрақты ішкі республикалық авиатасымалдары қызметтері нарығында басым жағдайды алып отыр. 2014 жылы ішкі бағыттар бойынша жолаушыларды тасымалдау бойынша қызметтерге мынадай тарифтер бекітілді:

Бағдар		Тариф, теңгемен	
		Бір жағына қарай	Бару-қайту жолы
Алматы	Астана	26 713	53 426
Алматы	Ақтау	37 609	75 218
Алматы	Атырау	45 803	91 606
Алматы	Ақтөбе	37 250	74 500
Алматы	Қарағанды	32 531	65 062
Алматы	Қызылорда	24 543	49 086
Алматы	Павлодар	36 865	73 730
Алматы	Өскемен	32 438	64 876
Алматы	Шымкент	26 040	52 080
Астана	Ақтау	40 120	80 240
Астана	Ақтөбе	31 793	63 586
Астана	Атырау	38 621	77 242
Астана	Өскемен	25 636	51 272
Астана	Қызылорда	25 757	51 514
Астана	Қостанай	28 993	57 986
Астана	Шымкент	32 218	64 436
Ақтау	Атырау	17 961	35 922

Есепті кезеңде мыналар негізгі оқиғалар болды:

1) «шарклеттермен» - қанаттары инновациялық аяқтамалармен жарактандырылған Embraer 190, Boeing 767-300ER және Airbus A320 меншікті ұшақтар жеткізілді.

2) Fokker 50 үлгісіндегі әуе кемелері флотынан шығару жүзеге асырылды және оларды Embraer 190 аймақтық турбобұрандалы ұшақтарға алмастыру жүргізілді. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша авиакомпанияның әуе кемелері паркі батыс өндірісінің 29 бірлігін құрайды, бұдан әрі паркті 2020 жылға қарай 37 әуе кемесіне дейін ұлғайту жоспарланып отыр.

3) Компанияның техникалық қызмет көрсету және авиациялық қауіпсіздік деңгейі жетекші әлемдік авиакомпаниялардың деңгейіне сәйкес келеді: Эйр Астана IOSA (IATA Operational Safety Audit) Халықаралық әуе көлігі қауымдастығының пайдалану қауіпсіздігі бойынша кезекті төртінші аудит сәтті өтті, сондай-ақ (IFQP – IATA Fuel Quality Pool) Халықаралық әуе көлігі қауымдастығының құрамына кіретін авиаотын сапасы бойынша біріккен топтың – бүкіл әлем бойынша отын жөнінде белсенді ынтымақтастық жасайтын және инспекциялық есептермен алмасатын авиакомпаниялар тобының мүшесі болып табылады.

4) мынадай бағыттар бойынша жаңа рейстер ашылды: Астана-Лондон, Алматы-Хошимин, Алматы-Киев, Алматы-Қазан, Астана-Бішкек, Астана-Киев, Астана-Оренбург, Атырау-Мәскеу.

5) Авиакомпания тағы да Skytrax агенттігінің 4 жұлдызды рейтингіне лайық деп танылды, сондай-ақ «Орталық Азия мен Индиядағы үздік авиакомпания» деп аталды.

6) Turkish Airlines авиакомпаниясымен Қазақстан мен Түркия арасында тасымалдаушының екеуі қызмет көрсететін бағыттар бойынша кодшерингтік келісім жасады.

Есепті кезеңде іс жүзіндегі орташа тізімдік саны 4 069 бірлікті, оның ішінде өндірістік персонал 3 203 бірлікті құрады.

«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ, «Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ, «Павлодар әуежайы» АҚ негізінен әуежай қызметі бойынша қызметтерді, оның ішінде әуе кемелерін қабылдау, шығару және қызмет көрсету, багажды, жүктерді, поштаны өңдеу, оларды қарау және бақылау, иондаушы сәуле көздерімен және радиоактивті заттармен айналысу; ұшуларды метеорологиялық қамтамасыз ету, ұшулар қауіпсіздігін медициналық қамтамасыз ету бойынша, әуе кемелерін, объектілерін және әуежай қызметтерін жанар-жағармай материалдарымен және арнайы сұйықтармен қамтамасыз ету бойынша, олардың сапасын бақылау, сондай-ақ сондай-ақ авиациялық және автомобиль көлігіне арналған жанар-жағармай материалдарын және арнайы сұйықтарды сатып алу, сақтау, өткізу, оның ішінде көтерме-бөлшек сауда бойынша қызметтер көрсетеді.

«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ және «Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ іс жүзінде әуе кемелерінің барлық түрлерін қабылдайды және қызмет көрсетеді, 2013 жылдың ішінде шамамен 14 125 бірлік әуе кемесіне қызмет көрсетілді, оның ішінде «Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ – 3 514 бірлік, «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ бойынша – 9 377 бірлік, «Павлодар әуежайы» АҚ бойынша – 1 234 бірлік, негізінен мынадай бағыттар бойынша:

- Ақтөбе-Алматы, Ақтөбе-Астана, Ақтөбе-Москва, Ақтөбе-Атырау, Ақтөбе-Ақтау, Ақтөбе-Анталья, чартерлік рейстер;

- Атырау-Астана, Атырау-Алматы, Атырау-Ақтау, Атырау-Ақтөбе, Атырау-Орал, Атырау-Қызылорда, Атырау-Шымкент, Атырау-Мәскеу, Атырау-Стамбул, Атырау-Амстердам. Чартерлік рейстер бүкіл әлем бойынша орындалады, алайда негізгі бағыттары Дубай, Анталья, Баку, Тбилиси болып табылады. Жолаушылар ағынының ең көбі Астана, Алматы, Москва, Амстердам және Стамбул қалалар бағыттарында белгіленіп отыр.

- Павлодар-Астана, Павлодар-Алматы, Павлодар-Мәскеу, Павлодар-Минск, Павлодар-Санкт-Петербург, Павлодар-Анталья.

Әуежайлар табиғи монополияның мынадай салаларында қызметтер көрсетуде:

- әуе кемелерінің ұшу-қонуын қамтамасыз ету;
- ӘК авиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- 3 сағаттан артық ӘК нормативтен артық тұрақты ұсыну;
- базалық аэродромда ӘК тұрағын ұсыну;
- электр энергиясын беру және бөлу.

Бәсекелес нарықтағы қызметтердің басым болатын түрлері: ӘК ыңғайласпа-шығару, транзиттік нысан бойынша техникалық қызмет көрсету, жолаушыларға қызмет көрсету, жүктерді өңдеу, авиа жанар-жағармаймен қамтамасыз ету, тасымалдау процесіне қатысатын үй-жайларды жалдау, мұнай өнімдерін сақтау.

2013 жыл бойы «Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ бойынша тарифті жоғарылату болды:

- ішкі желілер бойынша жолаушыларға қызмет көрсету бойынша 14%-ға;
- халықаралық әуе желілері бойынша жолаушыларға қызмет көрсету бойынша 31%-ға;
- жүктерді 14,4%-ға өңдеу.

Есепті кезеңде әуежайлардың кінәсі бойынша авиациялық және төтенше оқиғалар тіркелген жоқ.

2013 жылы **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ сатып алудың электронды жүйесіне 100% өтуді жүзеге асырды;

2) «Павлодар әуежайы» АҚ САБ ғимаратының жөндеу жұмыстарын аяқтады, бұл жалға беру үшін аэровокзал алаңын босатуға мүмкіндік берді.

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштері өзгерістерінің негізгі факторлары:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеру %-бен	Түсініктемелер
Тарифтік жүк айналымы	млн. ткм	231 248	235 845	-4 597	-1,9	Жүктерді тасымалдау көлемдерін 1,9%-ға төмендету, оның ішінде көмір, шикі мұнай, астық, мұнай өнімдері және өзге де жүктер бойынша. Тасымалдауды азайту әлемдік экономиканың нашар өсуіне байланысты, ол өнеркәсіп салаларының өсу қарқындарын баяулатуға теріс әсерін тигізуді жалғастыруда.

Жолаушылар айналымы	млн. жкм	16 962	16 708	254	1,5	Өсу «Астана-Семей» қатынайтын жоспарланбаған бағдармен және «Астана-Атырау» мен «Алматы-2-Атырау» қатынайтын бағдарларды мерзімінен бұрын іске қосу, сондай-ақ поездардың құрамдылығының және қатынау кезеңділігінің өзгеруінен «Talgo» вагондарына байланысты құрылған жаңа поездардың белгіленуіне байланысты.
Тасымалданған жүктер	млн. тонна	293 602	294 716	-1 114	-0,4	Құрылыс жүктерін, темір және түсті рудалар, кара металдарды қоспағанда, жүктердің барлық түрлері бойынша тасымалдауды азайту
Жүк тиеу	млн. тонна	255 232	257 846	-2 614	-1	Мұнай жүктерін, құрылыс және өзге де жүктерді қоспағанда, жүктердің барлық түрлері бойынша жүк тиеуді азайту
Тасымалданған жолаушылар	мың адам	3 245	3 675	430	13,3	Операциялық қызметті кеңейту: авиатасымалдау бойынша жаңа бағыттар ашу
Тартылатын жолаушы километрлері	млн. жкм	9 467	11 372	1 905	20,1	(Алматы-Хошимин, Астана-Пекин, Алматы-Киев, Алматы-Казань, Астана-Бишкек, Астана-Киев, Астана-Омбы, Астана-Орынбор, Атырау-Мәскеу), жұмыс істеп тұрған бағыттарда жиіліктерді ұлғайту, әуе кемелері паркін жаңарту (Fokker 50 үлгісіндегі ӘК Embraer 190 турбиналы-бұрандалыға ауыстыру)
Орындалған жолаушы километрлері	млн. жкм	6 398	7 408	1 010	15,8	
Тасымалданған жүктер, багаж және пошталар	мың тонна	22 076	23 810	1 734	7,9	Авиатасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтерге сұранысты ұлғайту есебінен
Қызметкерлердің орташа саны	адам	154 701	155 833	-1 132	-1,0	Төмендету, негізінен, ҚТЖ әзірлеген «ҚТЖ» ҰК» АҚ компаниялар тобы қызметінің тиімділігін арттыру жөніндегі бағдарлама шеңберінде санды қысқарту жөніндегі іс-шараларды іске асырумен байланысты болып отыр

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу, (+/-)	Өзгеру, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	120,4	125,4	-5	-4
EBITDA margin	%	29,8	27,9	1,9	6,13
ROA	%	4,9	6,3	-1,4	-26,8
ROE	%	9,6	11,9	-2,3	-23,5

Төменде жиынтық кіріс туралы есептің негізгі элементтерінің өзгерістеріне түсініктемелер келтіріледі.

млрд. теңге

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс %-бен	Түсініктемелер
Сатудан түскен кірістер	1023,1	940,9	82,8	8,0	1) т/ж көлігімен тасымалдаудан кірістердің мыналардың есебінен 29,2 млрд. теңгеге өсуі: <ul style="list-style-type: none"> • жүк қозғалысындағы 14,9%-ға және 8,4%-ға өсуі; • т/ж көлігінде жолаушылар айналымы көлемдерінің 1,5%-ға және жолаушылар қозғалысында тарифтердің 10%-ға және 12%-ға өсуі; 2) пайдаланатын паркке жүк вагондарын көшіруге байланысты жүк вагондарын пайдаланудан кірістің 70 млрд. теңгеге өсуі; 3) Республикалық бюджет комиссиясының 2013 жылға арналған қорытындысына сәйкес бөлінетін субсидиялар көлемінің ұлғаюына байланысты кірістердің 1,7 млрд.теңгеге өсуі. 4) Достық және Алтынкөл станциялары бойынша үй-жайларды жалдау, жүк түсіру орындарын және ақпараттық қызметтерді жалдау, сондай-ақ «ҚазАТК» АҚ «ҚТЖ» ҰК» АҚ-мен бірігуіне қосу бойынша көрсетілетін қызметтер көлемінің өсуіне байланысты көмекші қосалқы қызметтен кірістердің 1,7-ге өсуі; 5) Көрсетілетін қызметтер құрылымы өзгерген кезде 2013 жылғы I қаңтардан бастап ставкаларды орта есеппен 14,2%-ға ұлғайту есебінен қосымша алымдар бойынша кірістердің 0,6 млрд.теңгеге өсуі; 6) Жолаушылар айналымы көлемдерінің 1,5%-ға (0,9 млрд. теңге) өсуі;

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс %-бен	Түсініктемелер
					7) Түгендемелік парк вагондарында тасымалдау көлемін азайту, жүк түрлері бойынша жүк айналымының құрылымына байланысты орташа кіріс ставкаларын төмендетуге байланысты 30 млрд.теңгеге кірістерді азайту; 8) бағыттық желінің және әуе кемелері санының (ӘК) артуына байланысты операциялық қызметті кеңейту салдарынан авиатасымалдардан түсетін кірістерді 15,5 млрд.теңгеге өсуі.
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	712,2	666,4	45,9	6,4	Негізінен мыналар бойынша шығындарды ұлғайту: • жаңа теміржол учаскелерін пайдалануға енгізу және ӘК меншікке алу есебінен негізгі құралдардың тозуы бойынша (16,9 млрд. теңге); • жұмыстар мен қызметтерге (5,8 млрд. теңге), жолаушылар вагондары, локомотивтерге техникалық қызмет көрсету бойынша және көлемдердің ұлғаюына және бағаның өсуі есебінен бөгде теміржол әкімшіліктерінің қызметтері бойынша; • ЕТҰ қызметкерлеріне жалақыны көтеруге және әйелдердің зейнетақы жасын азайтуға байланысты актуарлы резервтер шығыстарын төмендетуге байланысты еңбекақы төлеу (5,8 млрд. теңге); • Дизельдік отынға арналған бағаның және авиа ЖЖМ көлемдерінің 8,6%-ға өсуі есебінен отынды (11,9 млрд.теңге); • бағаның 18,4%-ға (1 квт/сағ үшін 8,1 теңгеден 9,6 теңгеге дейін) өсуі есебінен электр энергияға (1,6 млрд. теңге); • негізінен жүк вагондарының бос жүрісі бойынша шығындардың артуы есебінен өзге шығыстарға (4,1 млрд. теңге)
Жалпы әкімшілік шығыстар	96,2	84,9	11,3	11,7	Негізінен мыналар бойынша шығындарды ұлғайту: • демеушілік және қайырымдылық көмекті (5,8 млрд. теңге), негізінен «Барыс» ХК және Премьер-Министр С.Н. Ахметовтің қарарына сәйкес медициналық поездарды ұстауға; • резидент емес КТС фактісі бойынша көрсетуге байланысты салықтар (2,8 млрд. теңге) және нақты көріністі есепке алуға және АЕК өсуіне жатқызылмаған ҚҚС; • 2012 жылдың 2,3-тоқсандарынан қызметкерлерге жалақыны арттыруға (1,6 млрд.теңге), сондай-ақ орталық аппарат қызметкерлерінен басқа, 2013 жылдың 1 желтоқсанынан жалақыны арттыруға жүргізілген шығыстарға; • Сатып алынатын тауарлар, жұмыстар мен қызметтерге бағалардың өсуі, сондай-ақ макроэкономикалық көрсеткіштерді өзгерту есебінен әкімшілік шығыстарға (1,2 млрд. теңге).
Активтердің құнсыздануынан болған шығындар	6,1	2,1	4,0	65,4	2013 жылы құнсызданудан болған шығындар мөлшерін 4 млрд. теңгеге, негізінен инвестициялық жобалар көлемінің өсуіне байланысты т/ж инфрақұрылымы объектілерін ұлғайту.
Қаржылық шығындар	39,6	33,8	5,8	17	Ең бастысы, валюталар бағамын ұлғайту, изменение ставки LIBOR ставкасын өзгерту және еурооблигацияларды шығару, сондай-ақ ӘК қаржылық лизингке сатып алуға байланысты сыйақы бойынша шығыстарды арттыру жолымен 2012 жылдың 2-жартыжылдығында 300 млн. АҚШ доллары сомасында «ҚТЖ» АҚ қосымша қарыздарын тарту.
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)	203,9	182,4	21,5	10,5	
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	-4,3	-0,1	-4,2	98,3	«ҚТЖ» АҚ, негізінен, «Тұлпар-Тальго» ЖШС бірлескен кәсіпорындарының қаржылық нәтижесінің нашарлауы есебінен.
Табыс салығы бойынша шығыстар	41,2	32,9	8,3	20,3	
Токтатылған операциялардың пайдасы/ (шығыны)	-2,8	-1,1	-1,7	60,5	«Локомотив құрастыру зауыты» АҚ (50% акция) іске асырылатын қызмет нәтижелері шығарылған топшілік айналымдар ескере отырып ҚЕХС IFRS 5 «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және токтатылған қызмет» талаптарына сәйкес токтатылған қызметтен бір жыл ішіндегі жала ретінде бір жол көрсетілген.
Таза пайда	120,4	125,4	-5,1	-4,2	

Сегмент бойынша жиынтық кірістің құрылымы

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс
-------	----------	----------	--------	---------

	Сатудан кірістерге %-бен	Опер.қызметке арналған шығыстарға %-бен	млрд. теңге	Сатудан кірістерге %-бен	Опер.қызметке арналған шығыстарға %-бен	млрд. теңге		%-бен
Сатудан кірістер және пайыздық кірістер	100	119,5	1 023	100	120,0	941	82	8,0
Операциялық қызметке арналған шығыстар	83,7	100	856	83,3	100	784	72	8,4
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	69,6	83,2	712	70,8	85,0	666	46	6,4
Жалпы кіріс	30,4	36,3	311	29,2	35,0	274	36	11,7
Жалпы әкімшілік шығыстар	9,4	11,2	96	9,0	10,8	85	11	11,7
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	0,5	0,6	5	0,7	0,8	6	-1	-15,8
Активтердің құнсыздануынан болған шығындар	0,6	0,7	6	0,2	0,3	2	4	65,4
Өзге операциялық пайда, нетто	-3,4	-4,1	-35	-2,4	-2,9	-23	-12	35,0
Операциялық қызметтен болатын кірістер (шығындар)	16,5	19,7	169	16,9	20,3	159	9	5,4
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	-0,4	-0,5	-4	0,0	0,0	-0,1	-4	98,3
Табыс салығы бойынша шығыстар	4,0	4,8	41	3,5	4,2	33	8	20,3
Токтатылған операциялардан пайда/(шығын)	-0,3	-0,3	-3	-0,1	-0,1	-1	-2	60,5
Таза пайда	11,8	14,1	120	13,3	16,0	125	-5	-4,2

Шығындарды оңтайландыру мақсатында ҚТЖ-ға коммуналдық қызметтер көрсететін «Теміржолсу» АҚ және «Темуржолсужылуменжабдықтау» АҚ активтерін оңтайландыру іс-шараларына сәйкес ҚТЖ 2020 жылға дейінгі Даму стратегиясына сәйкес магистралды инфрақұрылымды озық жасайтын блокка одан әрі біріктірумен «Теміржолсу» АҚ-ға қосылды.

«ҚТЖ» АҚ Қормен бірлесіп 2015 жылға дейін Шығындарды қысқарту бағдарламасын әзірледі.

2012 жылмен салыстырғанда 2013 жылы сегмент бойынша таза пайданың өзгеру факторлары:

Факторлар	Өзгеру, млрд. теңге
Таза кіріс (2013 жылы 120,4 млрд. теңге; 2012 жылы 125,4 млрд. теңге)	-5,0
Оның ішінде мыналарға байланысты:	
2012 және 2013 жылдар ішінде жүк қозғалысында тарифтердің 14,9%-ға және 8,4%-ға және 1,5%-ға және жолаушылар қозғалысында тарифтердің 10% және 12%-ға өсуі нәтижесінде операциялық қызмет тиімділігін арттыру және қызмет тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар шеңберінде шығындарды оңтайландыру (3,9 млрд. теңге)	14
салық салғанға дейінгі пайданың 2,4 млрд. теңгеге өсуіне және негізінен ҚТЖ демеушілік көмек бойынша шығыстардың өсуі есебінен шегерілмейтін шығыстардың өсуіне байланысты КТС ұлғайту	-8
Валюталар бағамын ұлғайту, LIBOR ставкасын өзгерту және еурооблигацияларды шығару жолымен 2012 ж. 2-жартыжылдығында 300 млн. АҚШ доллар сомасына қосымша қарыздарды тарту	-6
«ҚТЖ» АҚ бірлескен кәсіпорындарының, негізінен, «Тұлпар-Тальго» ЖШС қаржылық нәтижесінің нашарлауы	-4
Қаржылық кірістерді 0,3 млрд. теңгеге азайту және ӘК меншікке сатып алуға байланысты қаржылық шығыстардың 0,8 млрд. теңгеге өсуі	-1,1
Есепті жылда қызметтің теріс нәтижесі бар «Локомотив құрастыру зауыты» АҚ (акциялардың 50%-ы) сатуға байланысты тоқтатылған операциялардан шығынды ұлғайту	-1,7

Осы сегмент бойынша **күрделі шығындар** 2013 жылы 473,8 млрд. теңгені құрады, олардың ішінде дамытуға – 386,2 млрд. теңге, ЕҰ өндірістік және әкімшілік қызметінің үдерісіне тікелей қатысатын өндірістік активтер мен өзге негізгі құралдарды жұмыс қалпында ұстауға – 87,6 млрд. теңге.

2013 жыл ішінде мыналар бойынша күрделі жөндеу жүргізілді:

- 39 866 млн. теңге сомаға жолдың үстіңгі құрылысына, 631 км;
- 4 063 млн. теңге сомаға жүк вагондарына, 1 450 бірл.;
- 1 937 млн. теңге сомаға жолаушы вагондарына, 51 бірл.;
- 3 321 млн. теңге сомаға локомотивтерге, 38 бірл.

Жолдардың ескі құрылысы мен жылжымалы құрамына жүргізілген күрделі жөндеу мыналарға мүмкіндік берді:

- жолдың жағдайын жақсарту, қайта жіберілген тоннажы бар жол учаскесін жою, пойыздар қозғалысы жылдамдығын арттыру, жолдың жалпы ескіруінің алдын алу, учаскелердің өткізу қабілетін ұлғайту және поездар қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

- жүк жөнелтушілердің жылжымалы құрам паркінде қажеттілігін және локомотив тартымын қамтамасыз ету, жолаушылар тасымалының сапасын және қолайлылығын арттыруға;

- негізгі құралдардың тозу деңгейін төмендету.

Есепті кезеңде мыналар сатып алынды:

- 23 879 млн. теңге сомаға 1 704 бірл.;
- 35 848 млн. теңге сомаға 237 бірл. жолаушылар вагоны;
- 25 бірл. локомотивов на сумму 22 649 млн. теңге;
- 46 924 млн. теңге сомаға 72 бірл. Эволюшн магистралды тепловоздар;
- 55,1 млрд. теңге сомаға Боинг-767 үлгісіндегі 2 ӘК, Эйрбас-320 үлгісіндегі 3 ӘК және Эмбраер-190 үлгісіндегі 1 ӘК .

2013 жылы мынадай ірі инвестициялық жобалар аяқталды:

- «Шиелі станциясының жұпты қылтасын қайта жөндеу (НОД-10)» (0,6 млрд. теңге);
- Ірі вагон құймасының № 1 цехын жаңғырту (9,3 млрд. теңге);
- «Қазіргі заманғы электровоздарды шығару зауытын салу» (жалпы сомасы 9,5 млрд. теңге);
- «Қостанай-Железрудный учаскесін электрлендіру» жалпы сомасы (4,7 млрд. теңге);
- «(Батыс) электр энергиясын коммерциялық есепке алудың автоматтандырылған жүйесін жаңғырту» жалпы сомасы (0,5 млрд. теңге);
- «Ганюшкин-Атырау учаскесінің 323 км көпірінде жағалауды нығайтатын құрылыстарды қалпына келтіру» (1,8 млрд. теңге);
- «Қандыағаш мөхтөбешігінде төбешікті орталықтандыруды жаңғырту» (1,0 млрд. теңге);
- «Семей-Локоть т/ж учаскесінде автоматты бұғаттауды микропроцессорлық жартылай автоматты бұғаттауға ауыстырумен поездың осьтерін есепке алу жүйелерін енгізу» (0,8 млрд. теңге);
- «Атырау магистралды желісінің Мақат станциясында тұрғын үйлер салу» (1,0 млрд. теңге);
- «Астана қаласында «Тальго» жолаушылар вагондарын шығару бойынша зауытты технологиялық жабдықтаумен жарақтандырылғанға дейін, «Тұлпар-Тальго» ЖШС (0,9 млрд. теңге);
- «Есептеулер мен есеп айырысулардың («Өзара есеп айырысулардың бірыңғай корпоративтік жүйесі (орталығы)» (ӨБКЖ) бірыңғай корпоративтік орталығының автоматтандырылған кешені БК» БК әзірлеу және енгізу бойынша қызметтер (0,5 млрд. теңге);
- «Екібастұз, Жаңа ауыл станцияларында қозғалысқа вагондардың жүгі мен тұтастығына автоматтандырылған бақылау жүйесін енгізу» (0,5 млрд. теңге).

2013 жылы компания поездың күйреуінің 4 жағдайын және қозғалыс қауіпсіздігі бұзушылықтары себебі бойынша жылжымалы құрамның шығуының 13 жағдайын тіркеген болатын.

Компания қозғалыс қауіпсіздігі бұзушылықтарын төмендету бойынша мынадай жұмыстарды жүргізді:

- Қозғалыс қауіпсіздігін ұйымдастыру және қамтамасыз ету бойынша атқарылған жұмыс және оны жақсарту бойынша шаралар туралы дирекциялар, департаменттер және тәуелді акционерлік қоғамдардың басшыларын тыңдау.

- Поездар қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жұмысты ұйымдастырудың жоспарлы тексерістері, еңбекті қорғаудың жекелеген мәселелері, әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлар, көктемгі-күзгі комиссиялық тексерулерге дайындық сапасы, сондай-ақ жекелеген жолдарда – Қостанай, Ақтөбе, Қарағандыда 2013-2014 жылдары қыстан шығуға бөлімшелердің, инфрақұрылым мен техниканың әзірлігі;

- Теміржол бөлімшелерінің шекараларында орналасқан шаруашылықтарда қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуді ұйымдастыруға тексеру;

- ТҚП-ге жылжымалы құрамына техникалық қызмет көрсетуді тұрақты бақылау;
- 3021 қауырт тексерістер, оның ішінде 685 түнгі тексеріс жүргізілді;
- 1501 жүк вагоны, 294 жолаушы вагоны, 959 локомотив жылжытылып қойылды;
- 491 станциялық жол, 948 бағыттаушы ауыстырулардың бар шегіністері бар поездар қозғалысы үшін жабылған, жылдамдық жолдың 914 км-де және 376 бағыттаушы ауыстыруларда шектелді;
- 4113 түсініктеме алды, 247 қызметкер жұмыстан шеттетілді

3.4. «Энергетика» сегменті Қордың мынадай компанияларын қамтиды: «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі – Самұрық-Энерго) және «**Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания «АҚ (KEGOC)**» (бұдан әрі – KEGOC), олар осы сегментте ірі компаниялар болып табылады, «**КОРЭМ» АҚ** (бұдан әрі – КОРЭМ), «**Ш.Шөкин атындағы Энергетика ҚазҒЗИ» АҚ** (бұдан әрі – ҚазЭҒЗИ) және «**Қарағандыгипрошахт және К» ЖШС** (бұдан әрі – Қарағандыгипрошахт).

Самұрық-Энерго қызметінің негізгі түрлері электр және жылу энергиясын өндіру, электр энергиясын беру және бөлу, энергетикалық көмір өндіру, сондай-ақ энергетика объектілерін қайта жөндеу, кеңейту және салу болып табылады.

Самұрық-Энерго активтерінің құрылымы 4 деңгейдегі 35 компаниядан тұрады, онда мынадай 4 негізгі бағытты бөліп көрсетуге болады:

- электр энергиясын өндіру
- электр энергиясын беру және бөлу
- электр энергиясын өткізу
- көмір өндіру және сату

Бірінші бағыт стратегиялық және өңірлік мақсаттағы 11 станциядан тұрады, оның ішінде ең ірілері:

«*Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1*» ЖШС Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және қызметті жүзеге асыратын заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, Павлодар облысы, Екібастұз қаласы.

Екібастұз МАЭС-1 қатысушылары мыналар болып табылады:

- «Самұрық-Энерго» АҚ – жарғылық капиталдағы үлесінің 50%-ы.
- «Ekbastuz Holdings B. V.» ЖШС – жарғылық капиталдағы үлесінің 50%-ы.

Қазақстанда электр энергиясын өткізу нарықтары: Солтүстік, Орталық, Шығыс, Оңтүстік өңірлер, сондай-ақ Ақтөбе облысы.

Екібастұз МАЭС-1, қазақстандық тұтынушыларға электр энергиясын жеткізумен қатар станция мен «ИНТЕР РАО ЕЭС» ААҚ арасында жасалған шарт шеңберінде Ресей энергия жүйесіне сағат сайын 300 МВт дейінгі көлемде жеткізілімді жүзеге асырады.

«*Екібастұз МАЭС-2 станциясы*» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, Павлодар облысы, Солнечный кенті.

«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ акционерлері мыналар болып табылады:

- «ИНТЕР РАО ЕЭС» ААҚ (Ресей) – 50% акция.
- «Самұрық-Энерго» АҚ – 50% акция.

Электр энергиясын өткізу нарықтары: Қазақстанның Солтүстік, Орталық, Шығыс, Оңтүстік өңірлері және Ақтөбе облысы.

«*Балқаш жылу электр станциясы*» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, Алматы облысы, Жамбыл ауданы, Үлкен кенті.

«Балқаш ЖЭС» АҚ акционерлері мыналар болып табылады:

- «Самұрық-Энерго» АҚ – 25% плюс 1 акция.
- Samsung компаниясы (Оңтүстік Корея) – 75% минус 1 акция.

«*Мойнақ СЭС*» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Алматы облысындағы Шарын өзені. 2012 жылдың желтоқсанында пайдалануға енгізілді.

«Мойнақ СЭС» АҚ акционерлері мыналар болып табылады:

- «Самұрық-Энерго» АҚ – 51% акциясы.
- «АК Бірлік» АҚ - 49% акциясы.

«*Т.И. Батуrow атындағы Жамбыл МАЭС*» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және қызметті жүзеге асыратын заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, Жамбыл облысы, Тараз қаласы.

«Т.И. Батуrow атындағы Жамбыл МАЭС» АҚ акционерлері мыналар болып табылады:

- «Самұрық-Энерго» АҚ – 50% акциясы.
 - «Таразэнерго-2005» ЖШС – 50% акциясы.
- Электр энергиясын өткізу нарықтары: Қазақстанның Оңтүстік өңірі.

Екінші және үшінші бағыттар 3 бөлу және 2 өткізу компаниядан тұрады, оның ішінде:

«Алатау Жарық компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және қызметті жүзеге асырған заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Алматы қаласы, Манас көшесі, 24Б үй.

Қазақстан Республикасының оңтүстігіндегі Алматы қаласы және Алматы облысында өз қызметі аймағында халық, өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы кәсіпорындары үшін электр энергиясын беру, бөлу жөніндегі ірі энергетикалық жүйе.

«Шығыс Қазақстан өңірлік энергетика компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және қызметін жүзеге асыратын заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Өскемен қаласы, Бажов көшесі, 10.

«Маңғыстау Өңірлік энергетикалық компания» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған және қызметін жүзеге асыратын заңды тұлға болып табылады. Орналасқан жері: Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы, құс фабрикасы ауданы.

Төртінші бағыт «Forum Muider B.V.» компаниясы Нидерландыда тіркелген және «Богатырь Көмір» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ын иеленетін холдингтік компания болып табылатын 50/50% иелену үлестерімен тең «РУСАЛ» біріккен компаниясымен бірлескен кәсіпорын.

«Богатырь Көмір» ЖШС Қазақстандағы ең ірі көмір өндіруші кәсіпорын болып табылады: компанияның үлесіне елде көмір өндірудің жалпы көлемінің 38%-ға жуығы тура келіп отыр.

«Богатырь Көмір» ЖШС разрездерінің жобалық қуаты жылына көмірдің 42 млн. тоннасын құрайды («Богатырь» разрезі – 32 млн тонна, «Солтүстік» разрезі – 10 млн тонна).

«Богатырь» разрезінде өндірудің автомобиль-конвейерлік технологиясына өтуімен өндірісті жаңғырту бағдарламасын іске асыруды ескере отырып (2017 жылдың аяғына дейін) «Богатырь» разрезінің өндірістік қуаты 40 млн. тоннаны құрайды. Ұқсас жоба «Солтүстік» разрезінде де іске асырылатын болады.

Төменде Қоғамның электр станцияларының белгіленген және орналастырылатын қуаты және электр беру желілерінің ұзындығы бойынша кесте келтірілген:

ЕТҮ атауы	Белгіленген қуаты, МВт	Орналастырылатын қуаты, МВт
Электр станциялары		
Екібастұз МАЭС-1	4 000	2 701
Екібастұз МАЭС-2	1 000	853
Жамбыл МАЭС	1 230	1 074
АлЭС	1 239	976
Ақтөбе ЖЭО	88	83
Су электр станциялары		
"Мойнак СЭС" АҚ	300	300
"Шардара СЭС" АҚ	100	99
Беру және бөлу (ЭБЖ ұзындығы, км)		
"АЖК" АҚ		28 943
"МЭТК" АҚ		6 170
"ШК ЭТК" АҚ		34 537,4

Шардара СЭС» АҚ 2013 жылға арналған инвестициялық міндеттемелерін орындау туралы» ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігімен 2012 жылғы 13 қарашадағы № 248 келісім негізінде, ҚР Үкіметінің 2009 жылғы 25 наурыздағы № 392 қаулысына сәйкес «Шардара СЭС» АҚ үшін 1 кВтсағат үшін 3,90 теңге мөлшерде 2013 жылға арналған шекті тариф белгіленді.

ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі және «АлЭС» АҚ арасында жасалған 2012 жылғы 8 қарашадағы № 242 келісімге сәйкес 2013 жылғы 1 қаңтардан бастап электр энергиясын сату бекітілген шекті тариф 7,80 теңге/кВтсағ. бойынша жүзеге асырылды.

ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігінің 2012 жылғы 5 қарашадағы № 234 инвестициялық міндеттемелерді орындау туралы келісіміне сәйкес 2013 жылға «Ақтөбе ЖЭО» АҚ үшін электр энергиясын сатуға арналған тариф 6,70 теңге/кВтсағ. мөлшерінде шекті тариф деңгейінде бекітілді.

2013 жылы ҚР Үкіметінің «Шекті тарифтерді бекіту туралы» 2009 жылғы 25 наурыздағы № 392 қаулысына сәйкес энергия өндіруші ұйымдары үшін электр энергиясына арналған шекті тарифтерді енгізу нәтижесінде Алматы қаласы және Алматы облысы тұрғындарының барлық санаттары үшін тарифті ұлғайтуға байланысты 10 қаңтардан бастап электр энергиясына арналған орташа өткізу тарифін 13,56 теңге/кВтсағатқа дейін ұлғайту болды. Осылайша, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС 12,80 теңге/кВтсағ

мөлшеріндегі тарифті 2012 жылдың 10 қыркүйегінен бастап бұған дейін қолданылған электр энергиясын өткізуге арналған тарифті 5,9%-ға ұлғайтты.

ҚР Табиғи монополияларды реттеу агенттігінің Алматы қаласы №140-ОД және Алматы облысы №372-ОД бойынша департаменттерінің 2012 жылғы 23 қарашадағы бірлескен бұйрығымен 2013 жылдың 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілген 2 536,86 теңге/Гкал мөлшерінде жылу энергиясын өндіру бойынша қызметтерге арналған тариф бекітілді.

Ақтөбе облысы бойынша ҚР Табиғи монополияларды реттеу агенттігі департаменттерінің 2013 жылғы 18 қаңтардағы № 9-ОД бұйрығымен 2013-2015 жылдарға арналған орташа мерзімді кезеңде жылу энергиясына шекті тарифтер, «Трансэнерго» АҚ тұтынушылары үшін 857,94 тг/Гкал мөлшерінде және өнеркәсіптік тұтынушылар үшін – 1 709,43 тг/Гкал болып бекітілді.

Маңғыстау облысы бойынша ҚР Табиғи монополияларды реттеу агенттігі департаментінің 2012 жылғы 29 желтоқсандағы №155-ОД бұйрығымен «МЭТК» АҚ үшін 3,10 теңге/кВтсағ., оның ішінде халық үшін – 1,90 тг/кВтсағ., «Электр жүйелері» ЖШС- 2,39 теңге/кВтсағ мөлшерінде 2013 жылға арналған ЦРМ ретінде электр энергиясын беру және бөлуге арналған тарифтер болып бекітілді.

Алматы қаласы №139-ОД және Алматы облысы №371-ОД бойынша ҚР Табиғи монополияларды реттеу агенттігі департаменттерінің 2012 жылғы 23 қаңтардағы бірлескен бұйрығымен «Алатау Жарық компаниясы» АҚ үшін 2013 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін 4,84 теңге/кВтсағ мөлшерінде электр энергиясын беру және бөлу бойынша қызметтерге тариф бекітілді.

2013 жылы **мынадай елеулі оқиғалар** болды:

1) «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесі шешімімен «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2012-2022 жылдарға арналған ұзақ мерзімді даму стратегиясы» бекітілді.

2) 13 маусымда «Самұрық-Энерго» АҚ жылдық 7%-бен 2,384 млрд.теңге сомаға облигацияны Қазақстан қор биржасына (KASE) орналастырды. Барлығы 1000 теңге бағасы бойынша 2 425 000 қағаз сатылды.

3) 7 қыркүйекте Қазақстан мен Қытай құны \$190 млн «Іле өзенінде Кербұлақ бақылап реттейтін Кербұлақ СЭС салу» жобасын іске асыру туралы келісімге қол қойды.

4) 30 қазанда «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің құрамы 6-дан 7 адамға көбейді.

5) 3 желтоқсанда Қапшағай қаласында қуаты 2 МВт күн электр станциясын пайдалануға енгізу бойынша Мемлекеттік қабылдау комиссиясының актісіне қол қойылды.

6) 5 желтоқсанда Менеджменттің корпоративтік жүйесінің (МКЖ) халықаралық ISO 9001:2008 стандартының талаптарына сәйкес келтіруге екінші қадағалау аудиті жүргізілді.

7) 11 желтоқсанда «Самұрық-Энерго» АҚ Қазақмыс (KazakhmysPLC) тобымен «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС жарғылық капиталындағы 50%-дық қатысу үлесін, сондай-ақ «Қазгидротехэнерго» ЖШС жарғылық капиталындағы 100%-дық қатысу үлесін сатып алу туралы келісімге қол қойды. Мәміленің жалпы сомасы 1 300 000 000 (бір миллиард үш жүз миллион) АҚШ доллары.

8) 20 желтоқсанда Мемлекеттік қабылдау комиссиясы Алматы ЖЭО-2 III кезек. №8 ст. қазан агрегатсыз бойлерді пайдалануға енгізу бойынша актіге қол қойды.

9) 23 желтоқсанда Жұмыс комиссиясының «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС № 3, 7 блоктарының электр сүзгілерін пайдалануға енгізу бойынша актісіне қол қойылды.

2013 жыл ішіндегі іс жүзіндегі орташа тізімдік саны 17 426 бірлікті құрады.

KEGOC Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің (бұдан әрі – ҚР БЭЖ) жүйелі операторы болып табылады. Электр энергиясын беру, электр энергиясын желіге жіберуді және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру, электр энергиясы өндірісі/тұтынуды теңгерімделуін ұйымдастыру бойынша және жасалған шарттардың талаптарына сәйкес іргелес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр энергиясы ағындарының шартты шамаларын қамтамасыз ету бойынша қызметтер көрсетеді, меншік нысанына қарамастан ҚР БЭЖ объектілерін орталықтандырылған жедел-диспетчерлік басқаруды жүзеге асырады.

KEGOC құрылымына Атқарушы дирекция, ҚР бүкіл аумағында орналасқан жүйеаралық электр желілерінің 9 филиалы, Ұлттық диспетчерлік орталық, Алматы қаласындағы өкілдік, «Энергоинформ» АҚ (100%) еншілес компаниясы – қызметінің негізгі түрі ҚР БЭС ақпараттық-телекоммуникациялық кешенін сенімді жұмыс істеуін және тиімді дамуын қамтамасыз ету, «ВИЭ қолдау бойынша РФЦ» ЖШС еншілес компаниясы (100%) – қызметінің негізгі түрі Қазақстан Республикасы жаңартылатын энергия көздерін пайдалану бойынша объектілер өндірген және Қазақстан Республикасы бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің электр желісіне жеткізілген электр энергиясын бір орталықтан сатып алу және сату, «Батыс Транзит» АҚ (20%) - 500 кВ «Солтүстік Қазақстан – Ақтөбе облысы» және «Қазэнергопровод» (50%) электр берудің өңіраралық желісін салу бойынша қызметтер кіреді.

Компанияның мүліктік кешеніне мыналар кіреді:

- жалпы ұзындығы 24 618 589 км кернеуі 0,4 – 1150 кВ электр берудің әуе желілері (бұдан әрі – ЭБЖ);

- 35875,05 МВА трансформаторлардың 35 – 1150 кВ белгіленген қуаты бар 76 электр кіші станциялары.

110 кВ және одан жоғары **қазіргі жабдықпен жарақтандырылуы** ажыратқыштар үшін 48%-ды, айырғыштар үшін 49%-ды, ток трансформаторлары үшін 38 %-ды, кернеу трансформаторлары үшін 49%-ды құрайды, бұл тиісті әлемдік деңгей ретінде КЕГОС активтерінің құрылымын сипаттауға мүмкіндік бермейді.

КЕГОС көрсететін мынадай қызметтер табиғи монополия саласына жатады:

- электр энергиясын беру бойынша қызметтер;
- электр энергиясын желіге жіберу және тұтынуды техникалық диспетчерлендіру бойынша қызметтер;
- электр энергиясын өндіру/тұтынуды теңгерімделуін ұйымдастыру бойынша қызметтер.

Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 285-ОД бұйрығына сәйкес 2013 жылғы 1 қарашадан бастап 2015 жылғы 31 қазан аралығындағы орта мерзімді кезеңде КЕГОС-тың реттелетін қызметтеріне тарифтердің шекті деңгейлері бекітілді:

Электр желілері арқылы электр энергиясын беру бойынша

2013 жылғы 1 қарашадан бастап 2014 жылғы 31 қазан аралығында 1,305 теңге/кВтсағ мөлшерінде (ҚҚС-сыз);

2014 жылғы 1 қарашадан бастап 2015 жылғы 31 қазан аралығында 1,469 теңге/кВтсағ мөлшерінде (ҚҚС-сыз);

техникалық диспетчерлендіру бойынша желіге жіберу және электр энергиясын тұтыну

2013 жылғы 1 қарашадан бастап 2014 жылғы 31 қазан аралығында 0,134 теңге/кВтсағ мөлшерінде (ҚҚС-сыз);

2014 жылғы 1 қарашадан бастап 2015 жылғы 31 қазан аралығында 0,148 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз) мөлшерінде;

Электр энергиясын өндіру-тұтынудың теңгерімделуін ұйымдастыру бойынша

2013 жылғы 1 қарашадан бастап 2014 жылғы 31 қазан аралығында 0,060 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз) мөлшерінде;

2014 жылғы 1 қарашадан бастап 2015 жылғы 31 қазан аралығында 0,068 теңге/кВтсағ (ҚҚС-сыз) мөлшерінде.

Өңірлік бөліністе Қазақстанда 3 энергетикалық аймақ қалыптасты:

Солтүстік аймақ Шығыс Қазақстан, Павлодар, Ақмола, Қарағанды, Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Ақтөбе облыстарын және республиканың астанасы – Астана қаласын қамтиды.

Солтүстік аймақ Қазақстанның БЭС қалыптастыру орталығы болып табылады, мұнда энергия тудыратын қуаттың біраз бөлігі (71 %) шоғырландырылған және Қазақстанның БЭС-ын Ресейдің БЭС-мен байланыстыратын 220-500-1150 кВ дамыған электр желілері бар. Осы аймақтың энергиясы мол, электр станциялары аймағын тудыру есебінен республиканың оңтүстік өңірінің тапшылығын жабу және электр энергиясын Ресейге беру қамтамасыз етіледі.

Оңтүстік аймаққа Алматы, Жамбыл, Қызылорда, Оңтүстік Қазақстан облыстары, Алматы қаласы және Байқоңыр ауданы кіреді.

Өзінің бастапқы отын-энергетика ресурстарының және тиісінше Оңтүстік өңірдің энергия теңгерімін тудыратын қуаттардың қолжетімді және жеткілікті болмауына байланысты тапшылық қалыптасуда. Сонымен, 2013 жылы электр энергиясына қажеттілік болған кезде Оңтүстік аймақ бойынша – 18,6 млрд. кВт сағ, тапшылық – 8,7 млрд. кВт сағатты құрады. Тапшылықты жабу Қазақстанның Солтүстік-Оңтүстік транзиті бойынша беру және Орталық Азия ЭЫҰ-дан импорт есебінен қамтамасыз етіледі. 2013 жылы Өзбекстанның электр энергиясын жоспардан тыс іріктеуі 0,405 млрд. кВт сағ. құрады.

Осы аймақ Қырғызстан және Өзбекстанмен жалпы желіде біріктірілген, оның өткізу қабілеті 8-9 млрд. кВт сағ шегінде Орталық Азияға Қазақстаннан және Қазақстанға Орталық Азиядан бағыттарында электр энергия беруді қамтамасыз ете алады.

Батыс аймақ, оның құрамына Атырау, Батыс Қазақстан, Маңғыстау облыстары кіреді, Қазақстанның БЭС-мен Республиканың аумағы бойынша электр байланысы жоқ.

Электр энергиясындағы өңірдің қажеттілігінің бір бөлігі Ресейдің импорты есебінен өтелуде. Батыс Қазақстан, Атырау және Маңғыстау облыстары 220 кВ кернеумен ұзындығы бір тізбекті (шамамен 1400 км) транзит арасында өзара біріктірілген. Атырау энергия торабының Ресейдің Астрахань энергия торабымен ЛЭП-110 кВ бойынша байланысы бар. Батыс Қазақстан облысының үш ӘЖ 220 кВ бойынша Ортаңғы Волганың (Ресей) ОЭС-пен байланысы бар.

Қызметкерлердің 2013 жыл ішіндегі нақты орташа тізімдік саны 4 665 бірлікті құрады.

ҚазЭҒЗИ электр энергетикасы саласындағы ғылыми және қолданбалы зерттеулер және әзірлемелер, электр энергетикасы саласын сұранысқа ие болған және бәсекеге қабілетті ғылыми әзірлемелермен қамтамасыз ету, ғылыми және ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін тиімді коммерцияландырумен қамтамасыз ету, отандық және озық шетелдік технологиялар трансфертін енгізу, стратегиялық және жедел басқару бойынша тиімді жүйе құру жөніндегі қызметтерді көрсетеді.

2013 жыл ішіндегі нақты орташа тізімдік саны 56 бірлікті құрады.

КОРЭМ қызметінің негізгі түрлері орталықтандырылған алаңда электр энергиясының саудасаттықтарын жүргізуге дайындығын қамтамасыз ету болып табылады,

2013 жыл ішіндегі нақты орташа тізімдік саны 36 бірлікті құрады.

Қарағандыгипрошахт тау-кен өндірістерін жобалауды, қала құрылысы және ғимараттар мен құрылыстарды сәулеттік жобалауды, сондай-ақ көмір және тау-кен өнеркәсібі кәсіпорындары үшін табиғи қорғалуын жобалау және нормалау.

2013 жыл ішінде нақты орташа тізімдік саны 103 бірлікті құрады.

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштері өзгерістерінің негізгі факторлары:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Факторлар
Электр энергиясын өндіру көлемі	млн. кВтсағ	28 587	17 418	11 169,00	64,12	Мыналарға байланысты: • «Т.И. Батуров атындағы Жамбыл МАЭС» АҚ генерациялайтын қуаттылықтарды жүктеуді күшейтуге; • «Мойнак ГЭС» АҚ пайдалануды бастауға; • «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС өндірісінің көлемін ескере отырып.
Электр энергиясын сату көлемі	млн. кВтсағ	8 133	5 626	2 507,00	44,56	
Электр энергиясын беру көлемі (өңірлік электр желілері)	млн. кВтсағ	11 859	8 395	3 464,00	41,26	
Жылу энергиясын өндіру көлемі	мың Гкал	6 793	7 471	- 678,00	- 9,08	Қазақстанның оңтүстік өңірлерінде қалыптасқан біршама жоғары температура режиміне және «АлЭс» АҚ жылу энергиясы өндірісінің төмендеуіне байланысты
Көмір өндіру көлемі	млн. тонна	41,7	44,0	- 2,30	- 5,23	қоймаларда қорларды толықтыру қажеттілігінің болмауына, сондай-ақ Екібастұз МАЭС-1 және 2 көміріне сұраныстың азаюына байланысты.
Электр энергиясын беру көлемі (ұлттық электр желілері және мемлекетаралық электр ағыны)	млрд. кВтсағ	41,1	43,5	- 2,40	- 5,52	ҚР ірі өнеркәсіп объектілерінің, «KEGOC» АҚ қызметтерін тұтынушылардың азаюы есебінен
SAIDI	жылына мин.	36,11	2,89	33,22	1 149,48	ҰЭЖ-ден тұтынушыларды ажыратудың орташа жиіліктері және ұзақтығының өсуіне байланысты нашарлау.
SAIFI		0,17	0,06	0,11	183,33	

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеріс, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млрд. теңге	49,42	43,69	5,73	13,12
EBITDA margin	%	24,81	21,51	3,29	15,30
ROA	%	5,76	6,30	- 0,54	- 8,56
ROE	%	9,70	10,92	- 1,22	- 11,15

Төменде жиынтық кіріс туралы есептің негізгі элементтеріне өзгерістерге түсіндіру келтіріледі.

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Түсініктер
Сатудан кіріс, оның ішінде	210,51	183,72	26,79	14,58	
Сатудан болған кірістер және пайыздық кірістер	210,47	183,67	26,80	14,59	Негізінен: • 35 649 млн. теңгеге Самұрық-Энерго электр энергиясын сатудан түсімнің өсуі; • Самұрық-Энерго электр энергиясын беруден түсімнің 4 870 млн. теңгеге өсуі; • KEGOC 3,7 млрд. теңгеге электр энергия беру бойынша қызметтерден, 0,7 млрд. теңгеге тех. диспетчерлеу бойынша қызметтерден, 1,6 млрд. теңгеге теңгерімдеу бойынша қызметтерден кірістердің өсуі; • KEGOC-тың 2,7 млрд. теңгеге өзге де кірістерінің өсуі.
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	160,26	146,06	14,21	9,73	Негізінен: <u>Самұрық-Энерго бойынша</u> • 6 043 млн. теңгеге еңбекақы төлеуге шығыстардың өсуі;

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Түсініктер
					<ul style="list-style-type: none"> • 11 486 млн. теңгеге электр энергияны сатып алуға шығыстардың өсуі; • 4 665 мың теңгеге электр энергия беру бойынша қызметтерге шығыстардың өсуі. KEGOC бойынша <ul style="list-style-type: none"> • 0,9 млрд. теңгеге электр энергияға технологиялық шығыстың өсуі; • 1,0 млрд. теңгеге еңбекақы төлеу бойынша шығыстардың өсуі; • 3. 2,2 млрд. теңгеге амортизация және тозуға шығыстардың өсуі.
Жалпы әкімшілік шығыстар	17,70	14,11	3,59	25,41	Негізінен: Самұрық-Энерго бойынша <ul style="list-style-type: none"> • 1 769 млн. теңгеге еңбекақы төлеу бойынша шығыстардың өсуі; • 368 млн. теңгеге консультациялық және өзге де мамандандырылған қызметтерге шығыстардың өсуі; • 227 млн. теңгеге жалдау бойынша шығыстардың өсуі; • 49 млн. теңгеге байланысқа шығыстардың өсуі. KEGOC бойынша <ul style="list-style-type: none"> • 0,8 млрд. теңгеге табыс салығынан басқа, салықтар бойынша шығыстардың өсуі.
Қаржылық крііс	5,10	3,31	1,79	53,90	1 408 млн. теңгеге Самұрық-Энерго банктік депозиттер бойынша пайыздық кірістердің өсуі есебінен.
Қаржылық шығын	10,40	7,23	3,17	43,79	786 млн. теңгеге қарыздар және қаржылық көмек бойынша келтірілген құн дисконты азайтылған кезде 4 088 млн. теңгеге қарыздар бойынша сыйақы бойынша Самұрық-Энерго шығыстарының өсуі салдары.
Операциялық қызметтен болатын кіріс (шығын)	33,09	23,20	9,90	42,65	
Табыс салығы бойынша шығыстар	7,95	5,31	2,64	49,74	
Таза пайда	49,42	43,69	5,73	13,12	операциялық қызметке шығыстарға қарағанда үлкен қарқынмен сатудан кірістің өсу қарқынының артуы салдары.

Сегменттің жиынтық кіріс құрылымы

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан кірістерге %-бен	Операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млрд. теңге	сатудан кірістерге %-бен	Операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сатудан болған кірістер және пайыздық кірістер	100	117	211	100	113	184	27	15
Операциялық қызметке шығыстар	85	100	179	88	100	162	17	11
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	76	89	160	80	90	146	14	10
Жалпы кіріс	24	28	50	20	23	38	13	33
Жалпы әкімшілік шығыстар	8	10	18	8	9	14	4	25
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	0,1	0,1	0,3	0,3	0,4	0,6	- 0,4	- 59
Активтердің құнсыздануынан болатын шығындар	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,6	- 0,4	- 70
Операциялық қызметтен болатын кірістер (шығындар)	16	18	33	13	14	23	10	43
Қауымдасқан компаниялардың және бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	14	17	30	16	18	30	0,1	0

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан кірістерге %-бен	Операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млрд. теңге	сатудан кірістерге %-бен	Операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Табыс салығы бойынша шығыстар	3,8	4,4	8,0	2,9	3,3	5,3	2,6	50
Таза пайда	23	28	49	24	27	44	6	13

Сегмент компаниялары өткізген шығындарды қысқарту бойынша жұмыстардың нәтижесінде операциялық қызметке жалпы шығыстардың үлесі есептік кезеңде сатудан болған кірістерде 2012 жылмен салыстырғанда 4-тармаққа өзіндік құнды қоса алғанда, 3-тармаққа, сондай-ақ ЖӨШ – 2-тармаққа қысқартылды.

Сегмент бойынша таза пайдаға өзгерістер факторлары 2013 жылы 2012 жылғы тиісті кезеңмен салыстығанда:

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
Таза кіріс (есептік кезең үшін 49,42 млрд. теңге; 2012 жылы 43,69 млрд. теңге)	5,7
оның ішінде мыналарға байланысты:	
11,2 млрд. кВтсағ. астам өндірілген электр энергиясы көлемінің және өндірілген электр энергиясы көлемінің артуы есебінен операциялық қызмет тиімділігінің артуы	9,0
теріс бағамдық айырма және өзге де қаржылық ұсталымдар	-3,2

Осы сегмент бойынша күрделі шығындар 2013 жылы **84,6 млрд. теңгені** құрады.

3.5 «Телекоммуникация» сегменті: «Қазақтелеком» АҚ мен «Қазпочта» АҚ компанияларын қамтиды.

«Қазақтелеком» АҚ (бұдан әрі – Қазақтелеком), инфокоммуникациялық қызметтердің кең спектрін, оның ішінде тіркелген телефонияны, ұтқыр байланысты, деректер және жоғары жылдамдықты Интернет беруді, операторларға қызметтерді, ақылы теледидар қызметтерін және АТ-сервистерін беретін Қазақстан Республикасының ірі байланыс операторы. Қазақтелекомның құрылымына 3 деңгейдегі 13 компания кіреді, компанияның өңірлерде филиал желілері бар және 51% иелену үлесі бар Қор тобына кіреді.

Бірлесіп бақыланатын ұйымдарға және қауымдасқан компанияларға қатысу туралы және олардың қызметі туралы:

«АЛТЕЛ» АҚ (100%) қызметінің негізгі түрлері CDMA-800 стандартты ұтқыр байланыс және жергілікті байланыс, EVDO, LTE технологиясы бойынша ұтқыр кең жолақты қол жетімділікті (КЖК) қызметтерін беру болып табылады.

«ШЫҒЫСТЕЛЕКОМ» ЖШС (100%) қызметінің негізгі түрлері CDMA-450 технологиясы негізінде ауылдық елді мекендерді телефонмен және интернетпен жабдықтау болып табылады («Қазақтелеком» АҚ техникалық ресурс).

«KT Cloud Lab» (100%) қызметінің негізгі түрлері инфокоммуникациялық және VAS-қызметтер (қосылған құнмен болатын қызметтер), байланыс орталықтарының қызметтерін беру болып табылады.

«RadioTell» ЖШС (100%) қызметінің негізгі түрлері деректер беру қызметтерін беру болып табылады («Қазақтелеком» АҚ техникалық ресурс).

«Сигнум» ЖШУ, Мәскеу қ. (100%) қызметінің негізгі түрлері деректер беру, Интернетке қол жеткізу қызметтерін, «Телепрезентс» бейне конференцбайланыс қызметтерін («Қазақтелеком» АҚ-мен бірлесіп) беру болып табылады (РФ аумағындағы «Қазақтелеком» АҚ-ның техникалық торабы).

«Online.kg» ЖШУ, Бішкек қ. (100%) қызметінің негізгі түрлері электр байланысы қызметтері болып табылады.

«MaxCom» ЖШС (100%) қызметінің негізгі түрлері деректер беру қызметтерін беру болып табылады («Қазақтелеком» АҚ техникалық ресурс).

«DIGITAL TV» ЖШС (100%) қызметінің негізгі түрлері телекоммуникациялық қызметтер беру (аналогтық теледидар, деректер, телефония беру) болып табылады.

«НҰРСАТ» АҚ (77,08%) қызметінің негізгі түрлері спутниктік қызметтер; телефон байланысы қызметтерін (дәстүрлі, IP-телефония); Интернет желісіне қол жеткізу қызметтері болып табылады.

«Info-Net» ЖШС («НҰРСАТ» АҚ 100%) қызметінің негізгі түрлері кең жолақты сымсыз қол жетімділік қызметтері (Интернет, деректер беру) болып табылады.

«НҰРСАТ+» ЖШС («НҰРСАТ» АҚ 100%) қызметінің негізгі түрлері спутниктік байланыс арналарын ұйымдастыру (интернет, телефония, деректер беру) болып табылады.

«НҰРСАТ» ЖШУ, Мәскеу қ. («НҰРСАТ» АҚ 100%) қызметінің негізгі түрлері байланыс арналарын беру бойынша қызметтер болып табылады.

КЖҚ абоненттерінің (порттардың) саны есептік кезеңде 1 467 520 портты құрады, өткен жылға қарағанда 22%-ға өсті, ол Megaline Drive, Turbo, Hit, iD Net тарифтік жоспарлары бойынша жеке тұлғалар сегментінде қызметтерді белсенді түрде алға жылжытуға байланысты.

Ұтқыр байланыс абоненттерінің саны («АЛТЕЛ» АҚ) 628 521 бірлікті құрады, ол абоненттердің адалдығының азаюынан өткен жылмен салыстырғанда 44%-ға төмен. Жаңа абоненттерді тарту және бар абоненттерді ұстау үшін ішкі желілік қоңыраулар тегін әрі GSM операторларына төмендетілген тарифі бар «Тәуліктік» және «300-ге желі ішінде» тарифтік жоспарлары әзірленіп, белсенді түрде алға бастырылуда. TM City сатуды ұлғайту үшін абоненттік төлем азайтылды, сондай-ақ ұсыныс акциялық телефондарды сатумен күшейтілді.

2013 жылы ұтқыр КЖҚ абоненттерінің саны 112 373 бірлікті құрады немесе өткен жылмен салыстырғанда 48%-ға жоғары, ол EVDO абоненттерінің адалдығының төмендеуіне байланысты. EVDO абоненттік базасын ұстау үшін лимитсіз трафик бере отырып, акциялық ұсыныстар ұзартылды. Бұдан басқа, LTE абоненттерінің санына GSM желісін коммерциялық қосу біршама ықпал етті, ол өз кезегінде абоненттік сегменттерді қамту толықтығын шектейді. Дауыс қызметінің пайда болуымен қамту мүмкіндігі және смартфондарды пайдаланушылардың мақсатты сегменті пайда болады.

«Табиғи монополиялар мен реттелетін нарықтар туралы» ҚР Заңына сәйкес Мемлекеттік табиғи монополиялар субъектілерінің тізілімінің республикалық бөлімі бекітілді, оған сәйкес табиғи монополиялар саласының қызметтеріне мына қызметтер жатады:

1. Жалпы пайдаланылатын телекоммуникациялар желісіне жергілікті деңгейде байланыс операторларын қосу;
2. Жалпы пайдаланылатын телекоммуникациялар желісіне қалааралық деңгейде IP-телефония (Интернет-телефония) операторларының жабдығын (қол жеткізу тораптары) қосу;
3. IP-телефонияның (Интернет-телефонияның) біріктірілетін операторлары жабдығынан (на) (қол жеткізу тораптары) телефон трафигінің біріктіруші байланыс операторларын өткізу.
4. Телефон кәрізін пайдалануға беру.

2013 жылы реттелетін қызмет түрлеріне мынадай тарифтер қайта қаралды:

Әмбебап телекоммуникация қызметтері. «Әмбебап телекоммуникация қызметтеріне тарифтерді қайта теңгерімдеу жоспарын және әмбебап телекоммуникация қызметтеріне тарифтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Байланыс және ақпарат комитетінің 2012 жылғы 19 желтоқсандағы бұйрығын орындау үшін «Қазақтелеком» АҚ-ның 25.12.2012 жылғы №476 бұйрығымен:

1. Қалалық телефон байланысы (ҚТБ), ауылдық телефон байланысы (АТБ) жеке тұлғаларына арналған телефон қосу қызметтері мезгілді төлем жүйесіне ауыстырылған бір негізгі телефон аппаратына ай сайынғы абоненттік төлемі көтерілді + 20%;

2. ҚТБ, АТБ жеке практикамен айналысатын нотариустарға, адвокаттарға және жеке кәсіпкерлерге арналған телефон қосу қызметтері мезгілді төлем жүйесіне ауыстырылған бір негізгі телефон аппаратына ай сайынғы абоненттік төлемі көтерілді + 6,1%;

3. Интернет желісіне ұжымдық қол жеткізу қызметтеріне тариф 5 %-ға төмендетілді.

Басым және монопольді жағдайдағы нарық субъектілерінің тізіліміне енгізілген қызметтер.

1. 12.02.2013 жылғы № 52 "Қазақтелеком" АҚ-ның бұйрығымен ұтқыр байланыс операторлары желісіне «Қазақтелеком» АҚ желісі арқылы жергілікті деңгейде қосылған тіркелген телефон байланысының қосылған операторлар желісінен телефон трафигін (транзиттік) өткізуге есеп айырысу тарифтері қайта қаралды - тарифтердің төмендеуі орташа 25 %-ды құрады.

2. «Қазақтелеком» АҚ-ның 21.05.2013 жылғы №194 бұйрығымен кейбір халықаралық операторлардың есеп айырысу ставкаларының өзгеруіне байланысты желілері қалаларалық деңгейде және МЦҚ/ТУ деңгейінде «Қазақтелеком» АҚ желісіне қосылған ұтқыр байланыс операторларын халықаралық телефон трафигіне өткізуге «Қазақтелеком» АҚ-ның есеп айырысу тарифтері қайта қаралды.

3. "Қазақтелеком" АҚ-ның 10.12.2012 жылғы № 449 бұйрығымен Megaline Hit Optima және Megaline Light Optima тарифтік жоспары бойынша ай сайынғы төлем 10%-ға азайтылды.

Есептік кезеңде **мынадай маңызды оқиғалар** болды:

1) «Digital TV» ЖШС (100%) және «MaxCom» ЖШС (100%) жарғылық капиталдарында үлес сатып алу бойынша мәмілелерді жабу;

2) 2013 жылғы 1 ақпаннан бастап әмбебап телекоммуникация қызметтеріне тарифтерді қайта теңгерімдеудің кезекті кезеңі өткізілді. Соның салдарынан деректерді беру қызметтеріне тарифтерді азайту есебінен 20%-ға жеке тұлғалардың сегментіне абоненттік төлем ұлғайтылды.

3) Қоғам 2013 жылдың басынан бастап Ақпараттық электрондық сатып алу жүйесінде (бұдан әрі - АЭСЖ) сатып алуды жүзеге асыруға кезең-кезеңмен көшу жүзеге асырды.

Есептік кезеңде нақты орташа тізімдік саны 31 199 бірлікті құрады.

«Қазпочта» АҚ (бұдан әрі – Қазпочта) Ұлттық почта операторы болып табылады.

Почта саласында Қазпочта хаттарды және сәлемдемелерді, жылдам әрі курьерлік почтаны, почта бойынша ақша аударымдарын жіберу, баспа басылымдарды тарату бойынша қызметтерді көрсетеді. Қаржылық-банктік қызметтер саласында Қазпочта жалақы төлеу, зейнетақы және жәрдемақылар беру, валюта айырбастау операциялары, депозиттер, төлемдерді қабылдау, есеп айырысу-кассалық қызмет көрсету, инкассация және ақша мен құндылықтарды тасымалдау, бағалы қағаздар нарығын брокерлік қызметтер, электрондық ақша аударымдары, трансфер-агенттік қызмет және т.б. сынды қызметтерді береді.

Агенттік қызметтер саласында екінші деңгейдегі банктер беретін тұтыну кредиттеріне қызмет көрсету белсенді түрде дамыды.

Қазпочтаның облыстарда, аудандарда және ауылдық елді мекендерде кең филиалдар желісі бар, активтер құрылымы 2 деңгейде 3 компанияны құрайды.

Қазақстан Қазпочта үлесінің өзгерісі 2013 жылы өткен жылмен салыстырғанда хаттарды жіберу бойынша 84%-дан 85%-ға дейін, сәлемдеме 77%-дан 63%-ға дейін, баспа басылымдарды тарату - 97%-дан 96%-ға дейін, ал қаржылық-банктік қызметтер көрсету бойынша - 13,5%-дан 12,2%-ға дейін жетті. Қазпочтаның үлесі Қазақстанда 2013 жылы өткен жылмен салыстырғанда жылдам және курьерлік почта бойынша 20% деңгейде өзгеріссіз қалды.

2013 жылы компания мынадай заңды тұлғаларға үлестерді иеленеді:

«Электронпост.kz БК» ЖШС 2006 жылы тіркелген, 2012 жылы «Қазпочта» АҚ-ның - 100% иеленуіне жеткізе отырып, «Ээсти Электронпост» (Эстония) және «Astermann LLP» (Ұлыбритания) иелену үлесі сатып алынды. Қызмет түрлері: цифрлық баспа және айырбастау қызметтерін, сондай-ақ электрондық және төте маркетинг қызметтерін көрсету;

«Kazpost GmbH БК» ЖШС «Қазпочта» АҚ-ның - 50% үлесімен «HPO Service» (Германия) бірлесіп 2008 жылы тіркелген. Қызмет түрлері: шетелде айырбастау орны функциясын (ШАОФ) орындау және дистанциялық сатуды (ДС) дамыту.

58 теңге мөлшерінде ҚР бойынша қарапайым хатты жіберу қызметтеріне өтем жасайтын тариф 2013 жылғы 1 шілдеден бастап енгізілді.

«Бәсекелестік туралы» ҚР Заңына сәйкес Компания мынадай қызметтер көрсету бөлігінде Қазақстан Республикасының географиялық шекараларында 35% астам басым үлеспен басым (монопольді) жағдайдағы нарық субъектілерінің мемлекеттік тізіліміне енгізілді:

мерзімді баспа басылымдарды (МББ) жеткізу, тарату және жіберу бойынша;

елді мекендердегі кассалық операциялар бойынша;

ҚР географиялық шекарасы шегінде тапсырысты хаттарды жіберу бойынша.

2013 жылғы тамыздан бастап қолданыстағы 20 граммға дейін жіберу салмағын 50 граммға дейін өзгертіп, тұтынушылар санаттары және салып жіберу тәсілі бойынша тапсырысты хатты жіберу бойынша тарифтерді саралау жойылды.

2013 жылдың басында Қоғам МББ жеткізу, тарату және жіберу бойынша қызметтерге тарифтерді сәйкестендіру мақсатында жергілікті және республикалық/шетелдік маңызы бар МББ бойынша шекті тарифтердің қолданыстағы деңгейі шеңберінде 2013 жылғы 2-жарты жылдықта ұлғайтылды.

2014 жылы МББ жеткізу, тарату және жіберу бойынша қызметтерге тарифтер ұлғайтылды.

2013 жылғы мынадай маңызды оқиғаларды атап өтеміз:

1) "Қазпочта" АҚ-ның 2022 жылға дейінгі даму стратегиясын бекіту

2) 2013 жылға белгіленген күрделі қаражат жоспарын іске асыру мақсатында 1 274 млн. теңге мөлшерінде сыртқы қарыз беруді тарту;

3) «Қазақстанның мүгедектер ұйымының одағы» ЗТБ-мен Өзара іс-қимыл және ынтымақтастық туралы меморандум жасасу.

2013 жылдың соңындағы орташа тізімдік саны 22 000 бірлікті құрады.

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштер өзгерістерінің негізгі факторлары:

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Факторлар
Тіркелген желілер саны	мың желі	4 086	4 048	38	0,94	Тіркелген телефонияға жаңа абоненттердің қосылуына байланысты.
Абоненттер саны – Ұтқыр байланыс (Дауысты)	мың бірлік	628,5	1 126	-497,5	-44,18	Абоненттердің адалдығының азаюына байланысты, сондай-ақ 2013 жылдан бастап ITU әдісі пайдаланылатынына

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Факторлар
						байланысты (есепке тек белсенді абоненттер қатысады).
КЖҚ абоненттерінің саны	мың порт	1 468	1 204	264	21,93	Megaline Drive, Turbo, Hit, iD Net тарифтік жоспарлары бойынша жеке тұлғалар сегментінде қызметтерді белсенді жалғастыруға байланысты.
Почта қызметтерінің көлемі	млн. бірлік	369,08	311,58	57,5	18,45	"Электронпост.kz" ЖШС хаттарын жіберу көлемінің және дистанциялық сауда-саттық көлемі есебінен сәлемдемелер көлемінің ұлғаюына байланысты.
Қаржылық қызметтердің көлемі	млрд. теңге	822,1	794,75	27,35	3,44	Коммуналдық төлемдер мен салықтардың өсуі есебіне.
Агенттік қызметтердің көлемі	млрд. теңге	48,83	26,5	22,33	84,26	ЕДБ ("Хоум Кредит банк" АҚ) кредит беру көлемінің өсуі есебінен.

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеріс, %-бен
Шоғырланған таза пайда	млрд. теңге	19,7	223,1	-203,4	-91,2
EBITDA margin	%	31,4	33,6	-2,2	-6,5
ROA	%	7,11	76,19	-69,08	-90,7
ROE	%	6,93	79,24	-72,3	-91,3

Төменде жиынтық кіріс туралы есептің негізгі элементтеріне өзгерістерге түсіндіру келтіріледі.

Атауы	млрд.теңге				Түсіндіру
	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	
Сатудан кіріс	213,7	195,1	18,6	9,53	
Сатудан болған кірістер және пайыздық кірістер	208,1	190,0	18,1	9,53	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> «Жеке тұлғалар» және «Жеке кәсіпкерлер» пайдаланушылар санаттарына «Megaline Optima», «Megaline Hit» және «Megaline Turbo» тарифтік жоспарлары бойынша қызметтердің белсенді түрде алға басуына байланысты деректер беру желісінің қызметтері көлемінің өсуі (13 056 млн.теңге). аппараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) қызметтерін белсенді енгізу бойынша біржолғы жобаларды іске асыру (4 414 млн. теңге) "Электронпост.kz" ЖШС хаттарын жіберу және дистанциялық сауда-саттық компанияларының сәлемдемелерді және бағалы бандерольдерді жіберу көлемінің ұлғаюы нәтижесінде 13,5%-ға немесе 1 624,3 млн. теңгеге почта қызметтері бойынша өсу
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	154,6	138,8	15,8	11,38	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> жалақыны индекстеуге, сондай-ақ «Digital TV» ЖШС сатып алуға және «KT Cloud Lab» байланыс орталықтарын құруға байланысты еңбек бойынша шығыстардың өсуі (5 481 млн. теңге); 5 817 млн.теңге мөлшерінде актуалдық төлемдер мен АКТ жобалары бойынша шығыстардың өсуі; орташа республикалық деңгейге дейін жеткізу мақсатында Қазпочта өндірістік персоналының орташа айлық жалақысының ұлғаюына байланысты салықтарды ескере отырып, еңбек бойынша шығыстардың өсуі (3 827 млн.тг).
Жалпы әкімшілік шығыстар	25,4	24,4	1,0	4,1	Негізінен мыналарға байланысты: <ul style="list-style-type: none"> сактандыруға шығыстардың өсуі (1 044

Атауы	млрд.тенге				Түсіндіру
	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, %-бен	
					млн. теңге), ол Қоғамның сактандырылған мүлкін (жабдық, көлік) ұлғайтуға байланысты.
Активтердің құнсыздануынан шығындар	-0,6	5,8	-6,4	-110	<ul style="list-style-type: none"> 8 «Есеп саясаты, есептік бухгалтерлік бағалар мен кателерге өзгерістер» ҚЕХС 34-тармағына, 39 «Қаржылық инструменттер, танулар мен баға» ҚЕХС 58, 59-тармақтарына сәйкес «МТС» ЖШС ұзақ мерзімді дебиторлық берешегіне резервті қайта қарауға байланысты. Шығындар, кемшіліктер және ұрлану бойынша резервтерді есептеу және Қазпочтаның мерзімі өткен дебиторлық берешегінің өсуі (163 млн.тг)
Операциялық қызметтен болатын кіріс (шығын)	28	32	-4	-12,5	
Табыс салығы бойынша шығыстар	3,9	4,5	-0,6	-13,3	
Тоқтатылған операциялардан болған пайда / (шығын)	0	202	-202,0	-100	2012 жылы «GSM Қазақстан» ЖШС-ға қатысу үлесін сату
Таза пайда	19,7	223,1	-203,4	-91,2	

Сегменттің жиынтық кірісінің құрылымы

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	Сатудан кіріске %	Операциялық қызметке шығыстарға %	млрд. тенге	Сатудан кіріске %	Операциялық қызметке шығыстарға %	млрд. тенге		
Сатудан болған кірістер және пайыздық кірістер	100	115,2	213,7	100	113,3	195,1	18,6	9%
Операциялық қызметке шығыстар	86,8	100	185,43	88,2	100	168,61	16,82	9%
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	72,3	83,4	154,6	72	81,6	138,8	15,8	10%
Жалпы кіріс	27,7	31,9	59,1	28	31,8	56,3	2,8	5%
Жалпы әкімшілік шығыстар	11,9	13,7	25,4	12,2	13,8	24,4	1	4%
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	2,5	2,9	5,43	2,7	3,1	5,41	0,02	0%
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	0,0	0,0	0	0,3	0,3	5,8	-5,8	
Активтердің құнсыздануынан болатын шығындар	-0,3	-0,3	-0,6	2,7	3	0	-0,6	100%
Өзге де операциялық пайда, нетто	1,9	2,2	4	1,6	1,8	3	1	25%
Операциялық қызметтен болатын кірістер (шығын)	13,1	15,1	28	16,1	18,3	32	-4	-14%
Табыс салығы бойынша шығыстар	1,8	2,1	3,9	2,2	2,5	4,5	-0,6	-15%
Тоқтатылған операциялардан пайда / (шығын)	0,0	0,0	0	100,8	114,2	202	-202	
Таза пайда	9,4	10,8	20	111,3	126,2	223	-203	в 10 раз

Қор тобындағы шығындарды қысқарту бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде сатудан болған кірістердегі жалпы әкімшілік шығыстардың үлесі есептік кезеңде 2012 жылмен салыстырғанда 1-тармаққа азайды.

2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда сегмент бойынша *таза пайданың* өзгеріс факторлары:

Факторлар	Өзгеріс, млрд. тенге
Таза кіріс (есептік кезеңде 19,7 млрд. тенге; 2012 жыл ішінде 223,1 млрд. тенге)	- 203,4

«Қазақтелеком» ААҚ-ның «GSM Қазақстан» ЖШС-ға қатысу үлесін сату нәтижесінде токтатылған қызметтен кіріс	- 201,9
өзгелер	- 1,5

Болашақта сегменткомпаниясы өз жұмысын мыналарға бағыттайды:

- 1) жоғары жылдамдықты кең жолақты қол жетімділік (КЖҚ) қызметтеріне өсіп келе жатқан сұранысты қанағаттандырулы арттыру және Қазақтелеком беретін телекоммуникациялық сервистерді кеңейту;
- 2) CDMA-450 сымсыз технологиясының негізінде ауылдық телекоммуникациялар желісін жылдам әрі тиімді дамыту және байланыс қызметтеріне елдің ауылдық жерлердегі тұрғындарының сұранысын қанағаттандыру;
- 3) шекаралас елдердің жетекші телекоммуникация операторларымен қолданыстағы түйісулерді кеңейту;
- 4) энергия үнемдейтін технологияларды пайдалана отырып және тоқтау беріктігі және резервілеу деңгейі жоғары мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді және желілік, есептеу жабдығы кешенін беретін Интернет Дата Орталықтар базасында инновациялық сервистерді дамыту;
- 5) кешенді әріптестік бағдарламаларды әзірлеу және енгізу арқылы, оның ішінде жетекші АТ-провайдерлердің (Microsoft, IBM, SAP және HP) қатысуымен корпоративтік инфокоммуникациялық қызметтерді дамыту;
- 6) азық-түлік қоржынын әртараптандыру, клиенттерге жоғары сапалы қызмет көрсету және қазіргі заманғы және инновациялық өнімдерді шығару есебінен «Почта қызметтері» бейінді бизнесін кеңейту;
- 7) жеке қаржылық қызметтерді сатуға агенттік кірістер алудан өтуді жүзеге асыру арқылы қаржылық қызметтердің толық бизнесін қалыптастыру;
- 8) компанияның ІТ-инфрақұрылымын дамыту және сенімділік пен сапа брендин дамыту;
- 9) 50 мыңнан астам тұрғыны бар елді мекендерді және қала маңындағы ірі қалаларды жабатын LTE / UMTS / GSM сапалы ұтқыр желі тарату.

2013 жылы осы сегмент бойынша **күрделі шығыстар** 67,5 млрд. теңгені, оның өндірістік активтер мен өзге де негізгі құралдарды жұмыс жағдайында ұстауға – 11,7 млрд. теңгені және дамытуға – 55,8 млрд. теңгені құрады.

3.6 «Қаржы институттары мен даму институттары» сегменті: АО «БТА Банк» АҚ, «Альянс Банк» АҚ, «ТемірБанк» АҚ компанияларын қамтиды, олар осы сегментте ірі компаниялар, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ, «Астана-Финанс» АҚ, Sekerbank T.A.S. болып табылады.

«Қазақстанның даму банкі» АҚ, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Kazyna Capital Management» АҚ, «ҚазЭкспортГарант» экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ және «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ бойынша сегмент 2013 жылғы үш айға ғана деректерді көрсетеді, өйткені 2013 жылғы сәуірде осы ұйымдардың акциялар пакеті тиісті бейінді министрліктерге сенімгерлік басқаруға берілді. 2013 жылғы мамырда «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – Бәйтерек) құрылғаннан кейін акциялар пакеті «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ның сенімгерлік басқаруына берілді. «Даму институттарын, қаржы ұйымдарын басқару жүйесін оңтайландыру және ұлттық экономиканы дамыту жөніндегі кейбір шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамырдағы №571 Жарлығына, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамырдағы № 571 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 25 мамырдағы № 516 қаулысына сәйкес «Самұрық-Қазына» АҚ-ға тиесілі «Kazyna Capital Management» АҚ, «ҚазЭкспортГарант» экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ, «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ және «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ жүз пайыздық акциялар пакеті 2013 жылғы 27 тамызда кейіннен 2013 жылғы 28 тамызда Бәйтерек жарғылық капиталына төлемге кейіннен бере отырып, республикалық меншікке берілді. «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ның жүз пайыздық акциялар пакетін республикалық меншікке беру Бәйтеректің жарғылық капиталына төлемге кейіннен бере отырып 2013 жылғы 29 қазанда жүзеге асырылды.

«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ (бұдан әрі – Жылжымайтын мүлік қоры) «Жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу жөніндегі кейбір шаралар туралы» ҚР Үкіметінің 2009 жылғы 6 наурыздағы қаулысын орындауда, сондай-ақ құрылыс объектілерінде тұрғын және тұрғын емес үй-жайларды сатып алу арқылы жылжымайтын мүлік нарығын тұрақтандыру және жылжымайтын мүлік пулымен тиімді басқаруды қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы Ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің Экономиканы және қаржы жүйесін

тұрақтандыру жөніндегі 2009 - 2010 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспарын іске асыру шеңберінде құрылды.

Жылжымайтын мүлік қорының құрылымына 4 компания кіреді.

Жылжымайтын мүлік қоры қызметінің негізгі бағыттары мыналар болып табылады:

- жылжымайтын мүлік нарығын тұрақтандыруда мемлекетке жәрдемдесу;
- тұрғын үй құрылысына инвестиция беру;
- қызмет тиімділігін арттыру.

Есептік кезеңде мынадай **маңызды оқиғалар** болды:

1) Қоғам қызметінің негізгі бағыттары анықталды және еншілес ұйым – «СҚ Девелопмент» ЖШС құрылды;

2) Пайдалануға 3 объекті енгізілді: Дағдарысқа қарсы бағдарлама шеңберінде 1 объект (Алматы қаласында «Эталон» ТК, 10,2 мың шаршы м.), «Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасының шеңберінде 2 объекті: Ақтөбе қаласында «ЮнисСити» ТК (20,2 мың шаршы м.) және Тараз қаласында В. Маяковский көшесі, 42 бойындағы ТК, (3,7 мың шаршы м).

3) ҚР Үкіметінің 2013 жылғы мамырдағы және қыркүйектегі қаулыларымен «Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасына, оның ішінде Жылжымайтын мүлік қоры бағдарламасын іске асырудың кейбір параметрлері мен тетіктері бөлігінде өзгерістер мен толықтырулар бекітілді.

4) 2013 жылғы шілдеде «Тұрғын үй құрылысына үлестік қатысу туралы» ҚР Заңына өзгерістер енгізілді, оған сәйкес тікелей мемлекет қатысатын компания болып табылмайтын Жылжымайтын мүлік қоры құрылыс салушыларды қаржыландыра отырып, үлескердің мәртебесін алады, дегенмен мәніне қарай инвестор болып табылады, сондықтан Жылжымайтын мүлік қорының мәмілесі негізінде кәсіпкерлік құрауын жатыр. Бұдан басқа, жоғарыда көрсетілген Заңда көзделген талаптар мен рәсімдер құрылыс салушылар үшін «Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасының тартымдылығын азайтады. Ал екінші деңгейдегі банктердің үлестік қатысу тетігіне міндетті түрде қатысуы тұрғын үй құрылысының қымбаттауына және «Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасында көзделген өлшемдерге қол жеткізбеуге әкеп соқтырады. Сондай-ақ тұрғын үй құрылысы жобаларын іске асыру бойынша құрылыс салушылармен қаржыландыру шарттарын жасасу үшін үлескерлердің ақшаларын тарту есебінен тұрғын үй ғимараттарын салуды ұйымдастыру бойынша қызметке лицензияның құрылыс салушыларда болуы талап етіледі.

5) «Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасын іске асыру үшін кредиттік желі шеңберінде есептік кезеңде 28,1 млрд. теңге алынды.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің Экономиканы және қаржы жүйесін тұрақтандыру жөніндегі 2009 - 2010 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспары шеңберінде Қор 2009 жылы «**БТА Банк**» АҚ, «**Альянс Банк**» АҚ акцияларының бақылау пакеттерін және «**Қазақстан Халық Банкі**» АҚ мен «**Қазкоммерцбанк**» АҚ-ның (бұдан әрі - ЕДБ) **біршама үлесін** сатып алды. Осы шаралар банктерге қосымша өтемділік беруге және олардың төлем қабілетін қамтамасыз етуге бағытталды.

2013 жылғы желтоқсанда және 2014 жылғы қаңтарда Қор «Қазкоммерцбанк» АҚ (бұдан әрі - ҚКБ) және жеке тұлғамен қол қойған бірқатар құжаттарға сәйкес «БТА Банк» АҚ мен ҚКБ 2014 жылдың аяғына дейін біртұтас банкке біріктіру мақсатында ҚКБ пен жеке тұлғаның әрқайсысы БТА-ның 46,5% акциясын сатып алады. «БТА Банк» АҚ-да 4,26% мөлшерінде қалған үлес ҚКБ сенімгерлік басқаруына берілетін болады, оның нәтижесінде ҚКБ біріктіргенге дейін БТА-да акциялардың бақылау пакетін басқаратын болады.

Мәміле тараптардың тиісті басқарушы органдарының және мемлекеттік бақылаушы органдардың рұқсаттарын алуды, сондай-ақ ҚКБ-ның жеке капиталының 10%-нан жоғары инвестицияларды жүзеге асыруына рұқсат беретін ҚР банктік заңнамасына өзгерістер енгізуді қамтитын бірқатар кешіктірмейтін талаптарды тараптар орындағанға дейін аяқталған болып саналмайды. Толықтыру ретінде тараптар «БТА Банк» АҚ-ның проблемалық активтерін қайтару бойынша өзара іс-қимыл туралы уағдаласты. Мәмілені аяқтау 2014 жылғы екінші тоқсанда жоспарланып отыр.

Жоғарыда көрсетілгенді назарға ала отырып, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банк Өзара түсіністік туралы меморандумға сәйкес кейбір сын көтермейтін кейінге қалдырылатын талаптарды шешу үшін тараптарға жәрдем көрсетеді, «БТА Банк» АҚ істен шығу тобы ретінде Қордың қаржылық есептілігіне сыныпталған.

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу (+/-)	Өзгеріс, %-бен
-------	---------------	----------	----------	--------------	----------------

Шоғырланған таза пайда	млрд. теңге	-248,7	403,06	-651,7	-161
Ni margin	%	-319,1	655,3	-974,4	-148,6
ROA	%	-7,7	10,5	-18,2	-173,3
ROE	%	-46,2	87,9	-134,1	-152,5

Төменде жиынтың кіріс туралы есептің негізгі элементтеріне өзгерістерге түсініктер келтірілген.

Атауы	млрд. теңге				Түсіндіру
	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу	Өзгеріс, % бен	
Сыртқы клиенттерге сатудан болатын кірістер және пайыздық кірістер	77,9	61,5	16,4	26,6	Негізінен 16 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша пайыздық және комиссиялық кірістердің ұлғаюы есебінен.
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	53,8	46,1	7,7	16,7	Негізінен 7 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша пайыздық шығыстардың ұлғаюы есебінен, оның ішінде 4,7 млрд. теңге мөлшерінде субординирленген борыш бойынша, 1,2 млрд. теңге мөлшерінде борыштық бағалы қағаздар бойынша, 2013 жылы пайыздық шығыс ретінде амортизацияланбаған таза дисконтты тану салдарынан.
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	40,2	120,1	-79,9	-67	65,2 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша активтердің құнсыздануын қалпына келтіру есебінен, кредиттерді қайта құрылымдау және олардың құнсыздану талаптарын қайта қарау салдарынан клиенттерге берілген қарыздар бойынша.
Активтердің құнсыздануынан шығындар	120,1	103,7	16,4	15,8	16,7 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша активтердің құнсыздануынан шығындардың ұлғаюы есебінен, тұтыну және ипотекалық кредиттер бойынша резервтер құру нәтижесінде, кредиттердің қоржындары бойынша көтерілген нақты шығындардың өткен тәжірибесі негізінде кредиттердің құнсыздануынан резерв мөлшерін бағалауды қайта қарау салдарынан.
Операциялық қызметтен болатын кіріс (шығын)	-67,3	16	-51,3	-321	Негізінен «Альянс Банк» АҚ бойынша активтердің құнсыздануын қалпына келтіруді азайту және активтердің құнсыздануынан шығынды ұлғайту есебінен.
Табыс салығы бойынша шығыстар	18,65	0,75	17,9		18,1 млрд. теңге сомасында «Альянс Банк» АҚ бойынша мерзімі ұзартылған табыс салығының әсері, кейінге қалдырылған активті тану салдарынан.
Токтатылған операциялардан болған пайда / (шығын)	-170,4	377,7	-548,1	-145	Негізінен 144 млрд. теңге мөлшерінде «БТА Банк» АҚ таза активтерінің әділ құнына дейін түзету бойынша шығынның әсері.
Таза пайда	-248,71	403,06	-651,77	-161,7	Негізінен, 156,56 млрд. теңге мөлшерінде «БТА Банк» АҚ бойынша және 13,2 млрд. теңге мөлшерінде «Темірбанк» АҚ бойынша токтатылған қызметтен болатын шығынды ұлғайту әсер етті. Сондай-ақ шығынға «Альянс Банк» АҚ бойынша 77 млрд. теңгеге мөлшерінде берілген кредиттер бойынша құнсызданудан резерв құру әсер етті.

Сегмент бойынша жиынтық кірістің құрылымы

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан болатын кіріске %-бен	сатудың өзіндік құнына және пайыздық шығыстарға %-бен	млрд. теңге	сатудан болатын кіріске %-бен	сатудың өзіндік құнына және пайыздық шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Сыртқы клиенттерге сатудан болатын кірістер және пайыздық кірістер	100	132	77,9	100	119,5	61,5	16,4	26,6
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	69	100	53,8	74,9	100	46,1	7,7	16,7
Жалпы кіріс	30,9	44	24,1	24	33	15,3	8,8	57,5
Жалпы әкімшілік шығыстар	25	36	19,61	32	43,3	19,98	-0,37	-1,8
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	51,6	74	40,2	195	261	120,1	-79,9	-67
Активтердің құнсыздануынан шығындар	154	223,2	120,1	168,6	224	103,7	16,4	15,8

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан болатын кіріске %-бен	сатудың өзіндік құнына және пайыздық шығыстарға %-бен	млрд. теңге	сатудан болатын кіріске %-бен	сатудың өзіндік құнына және пайыздық шығыстарға %-бен	млрд. теңге		
Өзге операциялық кірістер, нетто	15	22,2	11,98	13	17	8,22	3,76	45,7
Операциялық қызметтен кірістер (шығын)			-67,3	26	34,7	16	-51,3	-321
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	8	11	6,3	10	14	6,5	-0,2	-3,07
Табыс салығы бойынша шығыстар	23	34,6	18,65	1,2	1	0,75	17,9	
Тоқтатылған операциялардан болатын пайда / (шығын)			-170,39	614	819	377,7	-548,1	-145
Таза пайда (шығын)			-248,71	655,3	874,3	403,06	-651,77	-161,7

Өндірістік көрсеткіштер. Сегменттің өндірістік көрсеткіштері өзгерістерінің негізгі факторлары:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	ауытқу	Өзгеріс, %-бен	Факторлар
Тұрғын үй құрылысы бағдарламасының шеңберінде жылжымайтын мүлік пулы	мың шаршы м.	322,1	115,15	207	64	«Қол жетімді тұрғын үй-2020» бағдарламасы бойынша жаңа міндеттемелерді қабылдау (2013 жылы 5 шарт жасалды)
Тұрғын үй құрылысына тартылған жеке инвестициялардың үлесі	%	25,6	20,7	5	19	«Асыл арман» ТК (2-кезек) бойынша - 20%, «Шығыс» ТК бойынша - 41%, «Современный ЖК» ТК бойынша - 20%, Тараз қаласындағы тұрғын үй бойынша - 33% жеке инвестициялар тарту
Жылжымайтын мүлік қорының инвестициялары есебінен тұрғын үй құрылысы бағдарламасы шеңберінде жылжымайтын мүлікті пайдалануға жыл сайын енгізу	мың шаршы м.	23,97	0	24	100	Ақтөбе қаласында «ЮнисСити» ТК (20,2 мың шаршы м) және Тараз қаласында В. Маяковский көшесі, 42 бойынша ТК (3,7 мың шаршы м) пайдалануға енгізу

«Қаржы институттары мен даму институттары» сегменті бойынша 2012 жылмен салыстырғанда **651,7 млрд. теңгеге** есептік кезеңде таза пайданың азаюына, негізінен, «БТА Банк» АҚ акцияларын сату кезінде таза активтердің әділ құнына дейін түзетуге және «БТА Банк» АҚ таза кірісін азайтуға байланысты «БТА Банк» АҚ бойынша тоқтатылған қызметтен шығынды ұлғайту ықпал етті.

2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда сегмент бойынша *таза пайданың* өзгеру факторлары:

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
Таза кіріс (есептік кезеңде - 248,7 млрд. теңге; 2012 жылы - 403,06 млрд. теңге шығын)	-651,7
144 млрд. теңгеге «БТА Банк» АҚ акцияларын сату кезінде таза активтердің әділ құнына дейін түзетуге байланысты «БТА Банк» бойынша тоқтатылған қызметтен шығынды ұлғайту және 355 млрд. теңгеге «БТА Банк» АҚ таза пайдасын азайту, осыған байланысты 2012 жылы «БТА Банк» АҚ 1 074 млрд. теңге мөлшерінде міндеттемелерді қайта құрылымдаудан кіріс таныды (қайта құрылымдау кезінде Банк капиталына айырбасталған міндеттемелерді есептемегенде, қайта құрылымдалған міндеттемелердің жиынтық теңгерім құны мен қолма қол ақшамен төлеу бойынша шығыстар және жаңадан шығарылған инструменттердің әділ құны арасындағы айырма) және 633 млрд. теңге мөлшерінде базалық сома бойынша қалпына келтіруге облигациялар бойынша шығыстар танылды	-562,7
«Альянс Банк» АҚ бойынша пайыздық және комиссиялық кірістерді ұлғайту	16,4
16,7 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша активтердің құнсыздануынан шығындардың ұлғаюы, тұтыну және ипотекалық кредиттер бойынша резервтер құру нәтижесінде, кредиттердің қоржындары бойынша көтерілген нақты шығындардың өткен тәжірибесі негізінде кредитердің құнсыздануынан резерв мөлшерін бағалауды қайта қарау салдарынан.	-16,7
18,1 млрд. теңге сомасында «Альянс Банк» АҚ бойынша мерзімі ұзартылған табыс салығының әсері, бағалау резерві өзгерістерінің және уақытша айырмаларының пайда болуы және оларды қалпына келтіру салдары	-17,9
7 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ-ның пайыздық шығыстары бойынша, оның ішінде 4,7 млрд. теңге мөлшерінде субординирленген борыш бойынша, 1,2 млрд. теңге мөлшерінде борыштық	-7,7

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
бағалы қағаздар бойынша өзіндік құнның ұлғаюы, 2013 жылы пайыздық шығыс ретінде амортизацияланбаған таза дисконтты тану салдары	
клиенттерге берілген қарыздар бойынша 65,2 млрд. теңгеге «Альянс Банк» АҚ бойынша активтердің құнсыздануын қалпына келтіруді азайту	-65,2
Өзгелер	2

«Қаржы институттары мен даму институттары» сегменті бойынша **күрделі шығындар** (инвестицияларды дамытуға жалпы шығыстар) есептік кезеңде **3,177 млрд. теңгені**, оның ішінде негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алуға «БТА Банк» АҚ бойынша 1,3 млрд. теңге мөлшерінде, «Темірбанк» АҚ бойынша 1,02 млрд. теңге мөлшерінде және «Альянс Банк» АҚ бойынша 0,623 млрд. теңге мөлшерінде құрады.

3.7. «Корпоративтік орталық және жобалар» сегменті «Самұрық-Қазына» АҚ (бұдан әрі – Қор), сондай-ақ **«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС, «Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС, «Самұрық-Қазына Финанс» ЖШС қамтиды.**

Есептік кезеңде мынадай **маңызды оқиғалар** болды:

1) Қор Қытай Мемлекеттік Даму Банкіне 288 млн. АҚШ доллары сомасында қарызды өтеді (өтеу күні 43,5 млрд. теңгеге баламалы), төленген сыйақы сомасы 7 млн. АҚШ доллары (өтеу күні 1,1 млрд. теңгеге баламалы);

2) «2012 жылғы Қазақстан Республикасы әлеуметтік-экономикалық даму қорытындылары және «Қазақстан-2050» стратегиясын іске асыру бойынша міндеттері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің қатысуымен өткен 2013 жылғы 23 қаңтардағы №01-7.1 хаттамаға сәйкес «Kazyna Capital Management» АҚ, «ҚазЭкспортГарант» экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ, «Қазақстан Даму Банкі» АҚ Қорға тиесілі иелену үлестері толық бақылау құқығымен «Бәтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ға, «СҚ-Фармация» ЖШС Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің иелігіне берілді.

Қор 2013 жылғы шілдеде Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетімен айырбастау шартын жасасты, оған сәйкес шарттағы тізімге сәйкес мемлекеттік мүлікке айырбастау «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Kazyna Capital Management» АҚ, «ҚазЭкспортГарант» экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ, «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ, «СҚ-Фармация» ЖШС еншілес ұйымдардағы акциялар пакеті мен қатысу үлестерін республикалық меншікке беру жүзеге асырылды;

3) Қор бір облигацияға номинал құны 1.000 теңгеге 50 жыл облигациялардың айналым мерзімімен және жылдық 0,01% мөлшеріндегі купондық сыйақымен жалпы сомасы 255.000 миллион теңге болатын 255.000.000 купондық облигацияларды орналастырды. Осы облигацияларды сатудан алынған қаражат «Қазмырыш» ЖШС-ға 29,8221% қатысу үлесін сатып алу үшін пайдаланылды;

4) Қор «Қазмырыш» ЖШС-ға 9,9407% қатысу үлесін иеленетін «Logic Business» ЖШС, «Logic Invest Capital» ЖШС және «Дана» инвестициялық үйі» ЖШС жарғылық капиталына 100% қатысу үлесін сатып алу арқылы 248,8 млрд. теңге сомасында «Қазмырыш» ЖШС-ның жарғылық капиталына 29,8221% қатысу үлесін сатып алды. Кейіннен Қор «Тау-кен Самұрық» ҰТК» АҚ жарғылық капиталына «Қазмырыш» ЖШС-ға берілген қатысу үлесін беруді жүргізді;

5) Қор «Самұрық-Энерго» АҚ жарғылық капиталына «Шығыс Қазақстан өңірлік энергетика компаниясы» АҚ-ға 100% қатысу үлесін және «Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ жарғылық капиталына «Ақтау халықаралық теңіз порты» ұлттық компаниясы» АҚ-ға 100% қатысу үлесін беруді жүзеге асырды.

6) ҚР Үкіметінің 2013 жылғы 28 мамырдағы №521 қбпү қаулысына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне республикалық меншікке «Kazakhstan PLC» 58 876 793 дана жай акцияларын тегін беру жүзеге асырылды.

7) Қор желтоқсанда «БТА Банк» АҚ-ның 46,5% акциясын, «Темірбанк» АҚ 79,88% акциясын және «АльянсБанк» АҚ 16% жай және артықшылықты акциясын сатып алу туралы ықтимал сатып алушылармен келісімге қол қойды, 2014 жылдың аяғына дейін банктерден акцияларды сатып алу-сату мәмілесін аяқтау жоспарланып отыр.

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банк Өзара түсіністік туралы меморандумға сәйкес тараптарға кейбір сын көтермейтін кейінге қалдырылатын талаптарды шешу үшін жәрдем көрсететінін және «БТА Банк» АҚ мәмілелерін аяқтаудың жоғары ықтималдығын назарға ара отырып, «Темірбанк» АҚ Қор есептілігінде сатуға актив ретінде сыныпталады, онда «АльянсБанк» АҚ активтері, міндеттемелері және нәтижелері жалғасатын қызмет болып табылады, өйткені акциялардың бақылау пакеті (51% жай және артықшылықты акциялар) әзірге Қор иелігінде қалады.

Қордың корпоративтік орталығының іс жүзіндегі орташа тізімдік саны 2013 жылы 142 бірлікті құрады.

«Самұрық-Қазына Финанс» ЖШС (бұдан әрі – СҚ Финанс) банктік секторында Қордың мемлекеттік бағдарламалар функциясын іске асыру үшін Қордың жүз пайыз қатысуымен құрылды.

СҚ Финанстың негізгі мақсаты – пайдалы талаптарды қамтамасыз ете отырып, Қордың екінші деңгейдегі банктерді сатуға дайындау және шығу стратегиясын әзірлеп, іске асыру және дайындау. Жарғыға сәйкес СҚ Финанс қызметінің негізгі түрлері – Қорға төте немесе жанама тиесілі қаржы ұйымдарының акцияларын және қатысу үлестерін басқару және сатуға дайындау бойынша консультациялық қызметтер көрсету.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 11 қазандағы №01-7.14 кеңейтілген отырысында берілген тапсырмасына сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 4 наурыздағы №206 қаулысымен Қор мына екінші деңгейдегі банктердің: «БТА Банк», «Альянс Банк» және «Темірбанк» акционерлері құрамынан шығу жөнінде жұмыс жүргізуде.

2013 жылғы 12 желтоқсанда Қор мен азамат Б.Өтемұратов арасында «Альянс Банк» АҚ және «Темірбанк» АҚ акциялар пакеттерін иеліктен шығару туралы келісімге қол қойылды.

2014 жылғы 31 қаңтарда Қор мен екі сатып алушы - «Қазкоммерцбанк» АҚ мен азамат К.Рақышев арасында «БТА Банк» АҚ акциялар пакеттерін иеліктен шығару туралы келісімге қол қойылды.

Осыған байланысты, 2014 жылы СҚ Финанс негізгі міндеттері «БТА Банк» АҚ, «Альянс Банк» АҚ және «Темірбанк» АҚ акцияларын сату бойынша мәмілелерді жабуға және кейіннен Біріккен банктерден шығуға байланысты міндеттерді орындау болып табылады.

«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС (бұдан әрі – СҚ Инвест). Серіктестіктің негізгі қызмет түрі мынадай қызмет түрлерін жүзеге асыру арқылы Қордың инвестициялық қызметіне қатысу болып табылады:

- заңды тұлғалардың капиталы мен активтеріне, оның ішінде меншік қаражат және Қор қаражаты есебінен инвестиция беру;
- активтерді басқару бойынша қызметтер көрсету және инвестициялық – консультациялық қызметтер көрсету;
- жобаларды қаржыландыруды ұйымдастыру, оның ішінде қаржыландыру көздерін бағалау және синдицирленген жобалау қаржыландыруы;
- корпоративтік, салалық, инвестициялық, экономикалық және маркетингтік мәселелер бойынша зерттеулер жүргізу;
- инвестициялық қызметті ақпараттық және талдамалы сүйемелдеу мәселелері бойынша консультациялық қызметтер;
- шикізатты терең өңдеуді қамтамасыз етуге бағытталған жобалар бойынша жеке сектордың бастамаларын қолдау, озық технологиялар мен жабдықтарды пайдалану, сондай-ақ өнім өндірісі мен қызметтер көлемінің өсу және олардың сапасын арттыру;
- жұмыс істеп тұрған инвестициялық қорлармен кооперация және жоба қатысушыларының тәуекелдерін бөлу мақсатында даму институттарының белсенділігін ынталандыру.

СҚ Инвесттің жалғыз акционері Қор болып табылады.

Серіктестік 2013 жыл ішіндегі қызметі шеңберінде Инвестициялық-инновациялық комитеттің 24 отырысын өткізді, оның барысында жалпы құны \$14,6 млрд. болатын 52 инвестициялық жоба қаралды, оның 32 жобасы мақұлданды, 13 жоба кейінге қалдырылатын талаптармен мақұлданды, 6-уы пысықтауға жіберілді және 1-еуі қабылданбады.

2013 жылы Серіктестіктің Инвестициялық комитетті 39 жобаны қарады, одан әрі жұмысқа Серіктестіктің қатысуымен 17 жоба таңдалып алынды, 2013 жылдың қорытындылары бойынша Серіктестіктің жобалар қоржынында әртүрлі өнеркәсіп салаларынан, оның ішінде металлургия, химия, мұнай-газ, энергетика және өзге де салалардан жалпы бар жалпы құны \$4,06 млрд. болатын 15 жоба бар.

Есептік кезеңде мынадай **маңызды оқиғалар** болды:

1) «Светодиодтар негізінде жарық беретін приборлар өндірісін ұйымдастыру» инвестициялық жобасына («Led Systems» ЖШС-мен бірлесіп), өзінің қатысуы бойынша заң жағынан міндеттейтін құжаттарға қол қойды, ЖШС-мен бірлесіп Серіктестіктің қатысу үлесі – 1,0 млн. АҚШ доллары;

2) «Біріккен химия компаниясы» ЖШС-мен (бұдан әрі «Қатысушы») құрылтай шарт жасалды. Шарттың талаптары бойынша Серіктестік мен Қатысушы «Хим-плюс» ЖШС құрды. «Хим-плюс» ЖШС-ның жарғылық капиталы Қатысушылардың салымдарын біріктіру арқылы пайда болады. Серіктестік пен Қатысушы салымдарының мөлшері ақша түрінде тиісінше 19,8 млн. теңгені және 19 750,2 млн. теңгені құрайды, салым үлесі тиісінше 0,1%-ды және 99,9%-ды құрайды. Құрылтай шартына сәйкес жарғылық

капитал шарттарға қол қойғаннан кейін бір жыл ішінде төленуі қажет. 2013 жылғы 30 маусымда Серіктестік өзінің үлесін жарғылық капиталға енгізді және осы инвестицияны сату үшін қолда бар инвестиция ретінде көрсетті;

3) 1 732,5 млн.теңге ақшалай өтемге «Солтүстік Қазақстан облысында «Сырымбет» қорғасын кен орнын әзірлеу және тау-кен металлургия кешенін салу» инвестициялық жобасын іске асыру шеңберінде «Сырымбет» АҚ-ның 10 000 жай акциясы (10%) сатып алынды.

Есептік кезеңде іс жүзіндегі орташа тізімдік саны 55 бірлікті құрады.

«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС (бұдан әрі – СҚ Келісімшарт). СҚ Келісімшарттың негізгі қызмет түрлері қазақстандық қамту мониторингі, Қор тобы компанияларының ашық сатып алу рәсімдерін енгізу және Қор мүдделерінде таза кіріс тарту, электрондық сатып алу жүйесін (БЭСЖ) құру және оны Қор тобына енгізу болып табылады.

Жалғы акционері Қор болып табылады.

2013 жылы ақпараттық электрондық сатып алу жүйесінде сатып алуды өткізуге кезең-кезеңімен өту жүзеге асырылды. 2013 жылдың қорытындылары бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ-ның еншілес және тәуелді компанияларын ақпараттық электрондық сатып алу жүйесіне көшіру 100%-ды құрады.

2013 жылы Тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің бірыңғай номенклатуралық анықтамалығын өзектендіру бойынша, оның ішінде Қордың еншілес және тәуелді компанияларының және мемлекеттік органдардың ұсыныстары бойынша жұмыс басталды. Осы жұмыс шеңберінде тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің 43 705 позициясы қаралды. Сатып алу үдерісін жетілдіру мақсатында мемлекеттік сатып алу секторында анықтамалықты пайдалану басталды. Қазіргі уақытта ТЖҚ БНЖ сатып алуға және есептілікке байланысты Серіктестіктің және Қордың барлық ақпараттық жүйесінде енгізілді.

Іс жүзіндегі орташа тізімдік саны 2013 жылы 64 бірлікті құрады.

«Самұрық-Қазына Фармация» ЖШС (бұдан әрі – СҚ-Фармация) тегін медициналық көмектің кепілді көлемі шеңберінде халықты дәрілік заттармен қамтамасыз ету және тең құқықты әріптестік жағдайларында жеке және мемлекеттік секторлардың күш-жігерін біріктіру арқылы ҚР-да фармацевтік саланы дамытуға жәрдемдесу мақсатында ҚР Үкіметінің 2009 жылғы 11 ақпандағы № 134 қаулысымен құрылды.

2013 жылғы сәуірде «СҚ-Фармация» ЖШС-ға қатысу үлесі ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің сенімді басқаруына берілді.

Сегмент бойынша шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер:

Атауы	Өлшем бірлігі	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу, (+/-)	Өзгеріс, %-бен
Шоғырландырылған таза пайда	млн. теңге	- 122 507	338 559	-461 066	-72,4
ЕВИТDA margin	%	30,3	61,5	-31,2	-51
ROA	%	-2,3	7,2	-9,5	-132
ROE	%	-3,3	10,9	-14,2	-130

Сегменттің жиынтық кірісі туралы есептің негізгі баптары

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан болатын кірістерге %-бен	операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млн. теңге	сатудан болатын кірістерге %-бен	операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млн. теңге		
Сатудан болған кірістер және пайыздық кірістер	100	56	199 508	100	97	469 289	-269 781	-57
Операциялық қызметке шығыстар	180	100	359 155	103	100	482 222	-123 067	-26
Сатудың өзіндік құны және пайыздық шығыстар	57	31	113 112	34	33	158 974	-45 862	-29
Жалпы кіріс	43	24	86 396	66	64	310 315	-223 919	-72
Жалпы әкімшілік шығыстар	13	7	25 913	4	4	20 168	5 745	28
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру	0	0	-	60	58	282 068	-282 068	-100
Активтердің құнсыздануынан болатын шығындар	110	61	219 608	64	62	301 135	-81 527	-27
Операциялық қызметтен болатын кірістер (шығын)	-80	-44	-159 647	-2,8	-2,7	-12 933	-172 580	
Табыс салығы бойынша шығыстар	2	1	4 529	2	2	11 236	-6 707	-60

Атауы	2013 жыл			2012 жыл			Ауытқу	Өзгеріс, %-бен
	сатудан болатын кірістерге %-бен	операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млн. теңге	сатудан болатын кірістерге %-бен	операциялық қызметке шығыстарға %-бен	млн. теңге		
Таза пайда	-61	-34	-122 507	72	70	338 559	-461 066	-136

2013 жылы 2012 жылмен салыстырғанда сегмент бойынша таза пайданың өзгеріс факторлары:

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
Таза шығын (2013 жылы - 122,5 млрд. теңге; таза кіріс 2012 жылы 338,6 млрд. теңге)	-461,1
оның ішінде мыналарға байланысты:	
«БТА Банк» АҚ-ның банктік салымдарын өтеу есебінен қаржылық активтердің құнсыздануына түзету жасаудан 2012 жылы есептелген күмәнді талаптар бойынша резервті қалпына келтіруден кірістерді азайту (2011 жылғы есептілікте осы салымдар бойынша құнсыздану есептелген, 2012 жылы салымдарды ішінара қайтару жүзеге асырылды және тиісінше құнсыздану түзетуі көрсетілді)	-279,8
2012 жылы еншілес компаниялардың қызмет нәтижелері бойынша дивиденд есептеу нормативінің өзгеруі, сондай-ақ 2012 жылы 103,4 млрд. теңге сомаға «GSM Қазақстан» ЖШС-ға қатысу үлесін сатудан мәміле қорытындылары бойынша «Қазақтелеком» АҚ-дан қосымша дивидендтер алу салдарынан еншілес компаниялардан дивидендтердің 30%-дан 15%-ға дейін төмендеуі.	-248,2
табыс салығы бойынша шығыстардың азаюы, негізінен, еншілес ұйымдарда инвестициялардың құнсыздануын қайта есептеу әсерінен	-6,7
«СҚ-Фармация» ЖШС-ға қатысу үлесін ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің сенімгерлік басқаруына беру	-1,7
137,9 млрд.теңгеге, оның ішінде «БТА Банк» АҚ-да, «Альянс Банк» АҚ-да 129,7 млрд.теңгеге 2012 жылмен салыстырғанда еншілес ұйымдарда инвестициялардың құнсыздануынан шығындарды азайту. Сонымен қатар, есептік кезеңде жалпы сомасы 55,3 млрд. теңгеге «Logic Business» ЖШС-да, «Logic Invest Capital» ЖШС-да және «Дана» инвестициялық үйі» ЖШС-да инвестициялардың құнсыздануынан шығын есептелді	82,6
жалпы және әкімшілік шығыстардың ұлғаюы, негізінен, демеушілік және қайырымдылық көмекке шығыстардың өсуінен	6,6
өзгелер	-13,9

III. Өтімділік

1. Ақша қаражатының қозғалысын талдау

млрд. теңге

Атауы	2013 жыл	2012 жыл	Ауытқу
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімі	461	375	86
Инвестициялық қызметке ақша қаражатын таза жұмсау	-1 689	-501	-1 188
Қаржы қызметіне ақша қаражатының таза түсімі / (жұмсалуды)	492	-61	553
Ақша қаражатының және оның баламаларының таза ұлғаюы / (азаяуы)	-727	-178	-549
Кезең басындағы ақша қаражаты және оның баламалары	1 468	1 647	-179
Кезең аяғындағы ақша қаражаты және оның баламалары	741	1 468	-727

Төменде 2012 жылмен салыстырғанда есептік кезеңдегі ақша қаражатының өзгеріс факторлары келтірілген.

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
Операциялық қызметтен ақша ағыны мыналардың нәтижесінде ұлғайды:	
<ul style="list-style-type: none"> операциялық қызметтің өсуі (183 млрд. теңге) жүк және жолаушылар қозғалысына тарифтердің, электр энергиясын беру бойынша қызметтерге тарифтердің, электр энергия өндірісі көлемдерінің өсуі салдарынан; айналым капиталындағы өзгерістер (-78 млрд.теңге), негізінен, Үкіметтің қарыздары (-435 млрд. теңге) және клиенттерге қарыздар (298 млрд.теңге), клиенттердің қарыздары бойынша міндеттемелер (-78 млрд. теңге), өзге де активтер(77 млрд. теңге), кредиттік мекемелердегі қаражат (35 млрд.теңге) есебіне, сатуға арналған активтерге байланысты активтер мен міндеттемелерді қайта сыныптауға, қаржы ұйымдары мен даму институттарының істен шығуына, сондай-ақ сауда дебиторлық берешекті өтеуге байланысты (28 млрд. теңге); 	86

Факторлар	Өзгеріс, млрд. теңге
<ul style="list-style-type: none"> • төленген табыс салығы көлемінің (-26 млрд. теңге), алынған таза пайыздың ұлғаюы (7 млрд. теңге). 	
<p>Инвестициялық қызметтен болатын ақша ағыны мыналардың нәтижесінде кеміді:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 249 млрд. теңге сомаға «Қазмырыш» ЖШС жарғылық капиталына 29,8221% қатысу үлесін сатып алу (өзгеріс -266 млрд. теңге); • сатып алынған негізгі құралдардың өсуі (-216 млрд. теңге); • қауымдасқан компанияларды сатудан түсімдердің кемуі «Қазақтелеком» ААҚ-ның «GSM Қазақстан» ЖШС-ға 49% қатысу үлесін 2012 жылы сатуынан (-226 млрд. теңге); • банктік депозиттерге орналастырылған ақша қаражаты көлемінің өсуі (-167 млрд. теңге); • шыққан еншілес ұйымдардан ақша қаражатының кемуі (-165 млрд. теңге) «Kazyna Capital Management» АҚ, «ҚазЭкспортГарант» экспорттық-кредиттік сақтандыру корпорациясы» АҚ, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ, «Қазақстан Даму Банкі» АҚ, «СҚ-Фармация» ЖШС-ның Қорға тиесілі иелену үлестерін «Бәтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ға, ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігіне, ҚР Денсаулық сақтау министрлігіне беруге байланысты; • Бірлесіп бақыланатын және қауымдасқан компаниялардан алынатын дивидендтерден түсімдердің азаюы (-152 млрд. теңге). 	-1 188
<p>Қаржылық қызметтен ақша ағыны мыналардың нәтижесінде ұлғайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> • қарыздар бойынша түсімдер (нетто 239 млрд. теңге), атап айтқанда Ақбастау-Қосмұрын, Жомарт жобаларын іске асыру үшін 200 млн. АҚШ доллары (30,3 млрд. теңгеге баламалы) мөлшерінде Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі шеңберінде; бұрын тартылған қарыздарды қайта қаржыландыру мақсатында 3 млрд. АҚШ долл. (454 млрд. теңгеге баламалы) сомасына Лондон Қор Биржасында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ атынан Топтың облигациялардың шығарудың орта мерзімді жаһандық ноттарын шығарудың ағымдағы бағдарламасы шеңберінде; «Қазмырыш» ЖШС жарғылық капиталына 29,8221% қатысу үлесін сатып алу үшін 255 млрд. теңге сомаға Ұлттық қордың қаражаты есебінен; • Акционерге және еншілес ұйымдардың миноритарлық акционерлеріне дивидендтер бойынша (254 млрд. теңге), Акционермен операциялар бойынша (20 млрд. теңге), еншілес ұйымдардың акцияларын сатып алуға (40 млрд. теңге) төлемдердің кемуінен. 	553

2. Қаржылық тұрақтылықты талдау

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған борышы⁷ 2012 жылғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 956 млрд. теңгеге немесе 15,5%-ға кеміді және 5 204 млрд. теңгені құрады, ал таза борыштың мөлшері 229 млрд. теңгеге кеміді (4,9%) және 4 463 млрд. теңгені құрады (1-кестені қараңыз).

1-кесте. Топтың шоғырландырылған борышы (толық)

млрд. теңгемен	2013	2012
Қарыздар	3 974	4 208
ҚР Үкіметінің және ҚРҰБ қарыздары	269	771
Қаржылық жалдау бойынша міндеттеме	89	44
Клиенттердің қаражаты	242	743
Туынды қаржы инструменттері	1	8
Жобаларда үлесті сатып алуға берешек	322	340
Өзгелер, оның ішінде кепілдіктер	307	47
Борыштың барлығы	5 204	6 160
Минус: ақша қаражаты және оның баламалары	(741)	(1 468)
Таза борыштың жиыны	4 463	4 691

Тұтастай алғанда, шоғырландырылған борышты (толық) азайту 2013 жылы «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ны (бұдан әрі - ҚДБ) «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ құрамына беруге байланысты, сондай-ақ сатуға арналған активтер ретінде «БТА Банк» АҚ мен «Темірбанк» АҚ қайта сыныптауға байланысты (оның ішінде олардың міндеттемелерін).

Бұл ретте, осы факторларды есепке алмай, ЕДБ қоспағанда Топтың шоғырландырылған борышы (2-кестені қараңыз) төменде көрсетілген себептер бойынша ұлғаяды.

⁷ **Борыш** – қарыздар тарту, борыштық бағалы қағаздар шығару, қаржылық жалдау, туынды қаржы инструменттерін сатып алу не сату және ҚЕХС сәйкес ұзақ мерзімді активтерді сатып алуға төлемдер бойынша мерзімін ұзарту нәтижесінде пайда болатын міндеттемелердің әділ құнының сомасы, сондай-ақ ҚЕХС сәйкес шоғырландырылмаған заңды тұлғалардың міндеттемелері бойынша кепілдік берілген негізгі борыштың номинал сомасы.

2-кесте. Топтың (ЕДБ қоспағанда) шоғырландырылған борышы

<i>млрд. теңгемен</i>	2013	2012
Қарыздар	4 577	4 684
ҚР Үкіметінің және ҚРҰБ қарыздары	198	217
Қаржылық жалдау бойынша міндеттеме	89	44
Клиенттердің қаражаты	21	21
Туынды қаржы инструменттері	0	8
Жобаларда үлесті сатып алуға берешек	322	340
Өзгелер, оның ішінде кепілдіктер	307	47
Борыштың барлығы	5 514	5 360
Минус: ақша қаражаты және оның баламалары	(737)	(1 415)
Таза борыштың жиыны	4 777	3 945

2013 жылы мына ірі қарыздарды тарту жүзеге асырылды.

2013 жылғы қаңтарда Қор 50 жыл айналым мерзімімен және жылдық 0,01% мөлшерінде купондық сыйақымен жалпы сомасы 255 млрд. теңгеге купондық облигациялар орналастырды. Барлық облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алды.

Мемлекеттік Қытай Даму Банкінің кредит желісінің шеңберінде 2013 жылы Қор 200 млн. АҚШ доллары (*алған күнгі бағам бойынша 30,1 млрд. теңгеге баламалы*) мөлшерінде қарыз алды. Алынған транш Жомарт мыс кенорнын әзірлеу үшін Kazakhmys Finance PLC кейіннен қарыз беруге арналған.

2013 жылғы 30 сәуірде «ҚазМұнайГаз ҰК» АҚ мынадай талаптарда 10,5 миллиард АҚШ долларына дейін орта мерзімді жаһандық ноталарды шығарудың ағымдағы бағдарламасы шеңберінде жалпы сомасы 3 млрд. АҚШ долларына (*шығарылған күнгі бағам бойынша 453,7 млрд. теңгеге баламалы*) Лондон Қор Биржасына облигацияларды шығарды:

- 2043 жылға дейін өтеу мерзімімен 5,75% мөлшерінде сыйақы ставкасы және номиналдан 99,293% орналастыру бағасымен 2 млрд. АҚШ доллары;
- 2043 жылға дейін өтеу мерзімімен 4,4% мөлшерінде сыйақы ставкасы және номиналдан 99,6% орналастыру бағасымен 1 млрд. АҚШ доллары.

2010 және 2012 жылдары ҚМГ ӨП еншілес ұйымы «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС (бұдан әрі – «АМӨЗ») «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-мен 1,3 млрд. АҚШ доллары сомасына кредит желісін беру туралы келісім жасасты. Осы кредит желісі хош иісті көмірсутегін өндіретін кешен құрылысын қаржыландыру үшін пайдаланылады. 2013 жыл ішінде АМӨЗ 227,5 млн. АҚШ долларын алды (*алған күнгі бағам бойынша 34,6 млрд. теңгеге баламалы*).

2013 жылы ҚМГ ӨП еншілес ұйымы «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (бұдан әрі – «ПМХЗ») 100 млн. АҚШ доллары мөлшерінде жанартылатын кредит желісін беру туралы Natixis банкімен (Франция) шарт жасасты. Кредит желісінің нысаналы мақсаты ПМХЗ үшін мұнай сатып алуды қаржыландыру болып табылады. 2013 жылы осы қарыздың шеңберінде 30,7 млрд. теңгеге баламалы сома алынды.

2013 және 2012 жылдары «Эйр Астана» АҚ тиісінше тіркелген пайыздық ставкамен қаржылық жалдау шарты бойынша алты және төрт әуе кемесін сатып алды. Әр әуе кемесі бойынша жалдау мерзімі жиырма жыл. «Эйр Астана» АҚ-да жалдау мерзімінің соңында номинал бағамен әр әуе кемесін сатып алу мүмкіндігі бар. Лизинг берушіге қаржы институттары берген қарыздар жаңа алты Airbus қатысты Еуропалық Экспорт-Кредит агенттіктерінің кепілдігінде, ал 2013 жылғы қыркүйекте және қазанда жеткізілген екі Boeing – 767 US Export Import Bank кепілдігінде болып табылады.

ҚДБ-ны «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ның құрамына беруге байланысты Қор кепілдік берген Қытай ЭКСИМ Банкі алдындағы ҚДБ борышының қалған сомасы (307 млрд. теңгеге баламалы) борыш ретінде 2013 жылы ескеріледі.

Қарыз шарттарының белгілі бір келісімдерінің талаптары бойынша Қордың тиісті еншілес ұйымдары белгілі бір ковенанттарды сақтауға міндетті. Қор басшылығы 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың еншілес ұйымдары осы ковенанттарды сақтайды деп санайды.

2013 жылдың қорытындылары бойынша EBITDA ұлғаюы және шоғырландырылған борыш мөлшерінің азаюы қаржылық тұрақтылық көрсеткіштеріне оң әсер етті.

Мәселен, борыштың Топ капиталына ара қатынасы 2012 жылы 0,8-ден 2013 жылы 0,7 дейін төмендеді, Топ борышының EBITDA-ға ара қатынасы 2012 жылы 4,1-ден 2013 жылы 3,1 дейін азайды (3-кестені қараңыз).

3-кесте. Топтың (толық) ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылығының көрсеткіштері

<i>көрсеткіш</i>	2013	2012
Борыш / Капитал	0,7	0,8
Борыш / EBITDA ⁸	3,1	4,1

Қаржылық тұрақтылық көрсеткіштерінің мәні екінші деңгейдегі банктерді есептемегенде оң серпінді көрсетеді. 0,7 деңгейде капиталға борыштың тұрақты ара қатынасы кезінде борыш көрсеткішінің EBITDA ара қатынасы 2012 жылы 3,5-тен 2013 жылы 3,3 дейін азайды (*4-кестені қараңыз*).

4-кесте. Топтың (ЕДБ қоспағанда) ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылығының көрсеткіштері

<i>көрсеткіш</i>	2013	2012
Борыш / Капитал	0,7	0,7
Борыш / EBITDA	3,3	3,5

⁸ **EBITDA** – есептік күні өткен 12 (он екі) айға салықтар, амортизация (материалдық және материалдық емес активтер) және пайыздық сыйақы бойынша шығыстарға дейінгі таза кіріс.